

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร
เด็กวัยก่อนเรียน

อากาศสุวรรณ คล้ายสุบรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร
เด็กวัยก่อนเรียน

อภาสุวรรณ คล้ายสุบรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

FACTORS RELATED TO MATERNAL BEHAVIORS IN PROMOTING EXECUTIVE
FUNCTIONS OF PRE-SCHOOL CHILDREN

ARPASUWAN KLAYSUBAN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF NURSING SCIENCE
IN PEDIATRIC NURSING
FACULTY OF NURSING
BURAPHA UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อภาสุวรรณ คล้ายสุบรรณ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณัชนันท์ ชีวานนท์)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ชีระรังสิกุล)

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.อภาสุวรรณ หนูคง)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณัชนันท์ ชีวานนท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ชีระรังสิกุล)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ร้อยเอกหญิง ดร.ชนิดดา แนบ

เกษร)

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรชัย จุลเมตต์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก ของมหาวิทยาลัย
บูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจ่มเยี่ยม)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

64920433: สาขาวิชา: การพยาบาลเด็ก; พย.ม. (การพยาบาลเด็ก)

คำสำคัญ: พฤติกรรมของมารดา, เด็กวัยก่อนเรียน, ทักษะการคิดเชิงบริหาร

อภาศาสตราจารย์ คัลยาณสุพรรณ : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน. (FACTORS RELATED TO MATERNAL BEHAVIORS IN PROMOTING EXECUTIVE FUNCTIONS OF PRE-SCHOOL CHILDREN) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ณิชนันท์ ชีวานนท์, นฤมล ชีระรังสิกุล ปี พ.ศ. 2567.

เด็กวัยก่อนเรียนจะมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีและสมวัยได้นั้น พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กวัยก่อนเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง การวิจัยแบบบรรยายเชิงหาความสัมพันธ์ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกจากการสุ่มอย่างง่าย เป็นมารดาเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 101 คน ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี เก็บข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน พ.ศ. 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถาม 7 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามความเครียดของมารดา แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร แบบสอบถามการสนับสนุนของครอบครัว และแบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81, .81, .83, .83, .91, และ .95 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและสถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 106.15 (SD = 12.14) ความเครียดของมารดา และพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.21, r = -.196, p < .05$ ตามลำดับ) สภาพแวดล้อมที่บ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .521, .542, .543, p < .01$ ตามลำดับ)

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าพยาบาล คุณครูผู้ดูแลเด็ก และบุคคลที่เกี่ยวข้องควรช่วยส่งเสริมปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว เพื่อให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารมาก

ยิ่งขึ้น และช่วยลดปัจจัยด้านความเครียดของมารดา และพฤติกรรมการใช้หน้าจของมารดาเพื่อให้
เด็กวัยก่อนเรียนมีทักษะด้านการคิดเชิงบริหารที่สมวัยต่อไป

64920433: MAJOR: PEDIATRIC NURSING; M.N.S. (PEDIATRIC NURSING)

KEYWORDS: Maternal Behavior, Pre-school Children, Executive functions

ARPASUWAN KLAYSUBAN : FACTORS RELATED TO MATERNAL BEHAVIORS IN PROMOTING EXECUTIVE FUNCTIONS OF PRE-SCHOOL CHILDREN. ADVISORY COMMITTEE: NATCHANAN CHIVANON, Ph.D. NARUMON TEERARUNGSIKUL, Ph.D. 2024.

Preschool children will have a good executive function appropriate for their age. Maternal behavior in promoting executive function in preschool children is extremely important. This descriptive correlational research aimed to study behaviors and factors related to maternal behavior in promoting executive function in preschool children. The sample included 101 mothers of preschool receiving services in child development centers in the municipality of Chonburi province by simple random sampling. Data were collected from August to September 2023. Research instruments included demographic data, and questionnaires on maternal stress, the home environment, maternal screening-viewing behaviors, mother-child attachment, family support, and maternal behaviors in promoting executive functions of preschool children. Their Cronbach's alpha reliability were .81, .81, .83, .83, .91, and .95 respectively. Data were analyzed using descriptive statistics and Pearson's Product Moment Correlation.

The results showed that maternal behaviors in promoting executive function in preschool children were 106.15 ($SD = 12.14$) in the overall mean. Maternal stress and maternal screening-viewing behavior had a negative relationship with maternal behavior in promoting executive function in preschool children statistically significant ($r = -.21, r = -.196, p < .05$, respectively). Mother-child relationship and family support had a positive correlation between maternal behavior in promoting executive function in preschool children statistically significant ($r = .521, .542, .543, p < .01$, respectively).

The results of this study show that nurses, teachers, and related persons should help promote home environmental factors, the relationship between mother and child, and family support to enable maternal behaviors that promote more executive functions and reduce maternal

stress factors and maternal screening-viewing behavior to provide preschool children with executive functions appropriate to their age.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ต้องขอขอบพระคุณความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ณัชนันท์ ชีวานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นฤมล ชีระรังสิกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง คอยช่วยเหลือ เอาใจใส่ และให้กำลังใจ จนงานประสบความสำเร็จได้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจ และขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ รวมทั้งขอขอบพระคุณประธานสอบวิทยานิพนธ์ และกรรมการสอบทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ เสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มอบทุนสนับสนุน ในการทำวิจัย และขอขอบพระคุณคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่มอบทุนต้นกล้าอาจารย์พยาบาล ให้ผู้วิจัยทำ ให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสในการศึกษาต่อ ได้เรียนรู้ประสบการณ์อันล้ำค่า และช่วยให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในวันนี้

ขอขอบพระคุณนายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองแสนสุข นายกเทศมนตรีเทศบาลเมืองอ่างศิลา และนายกเทศมนตรีเทศบาลบ้านสวน ตลอดจนครูครูประจำชั้น และมารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 แห่ง ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ คุณพ่อหมึก คุณแม่เล็ก พี่มิน พี่เมญา คุณบอล และเพื่อนๆทุกคน ที่คอยให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือ และเป็นแรงสนับสนุนที่ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในวันนี้ ผู้วิจัยขอขอบกตัญญูคุณเวทิตาแค้นบุพการี บูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้และประสบความสำเร็จมาตราบนานเท่าทุกวันนี้

อภาสุวรรณ คล้ายสุบรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	7
สมมุติฐานของการวิจัย	8
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
ทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน	11
พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน	17
แนวคิดทฤษฎี PRECEDE-PROCEED Model	23
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิจัย	41
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	41
ส่วนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้น้ำจอกของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและ บุตร การสนับสนุนของครอบครัว และพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิด เชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน	44
ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้ น้ำจอกของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร การสนับสนุนของครอบครัว กับ พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน	46
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายผล.....	48
อภิปรายผล.....	49
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	56
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	56
บรรณานุกรม	57
ภาคผนวก	68
ภาคผนวก ก	69
ภาคผนวก ข	71
ภาคผนวก ค	83
ภาคผนวก ง.....	87
ภาคผนวก จ	89
ภาคผนวก ฉ	94

ประวัติย่อของผู้วิจัย 99

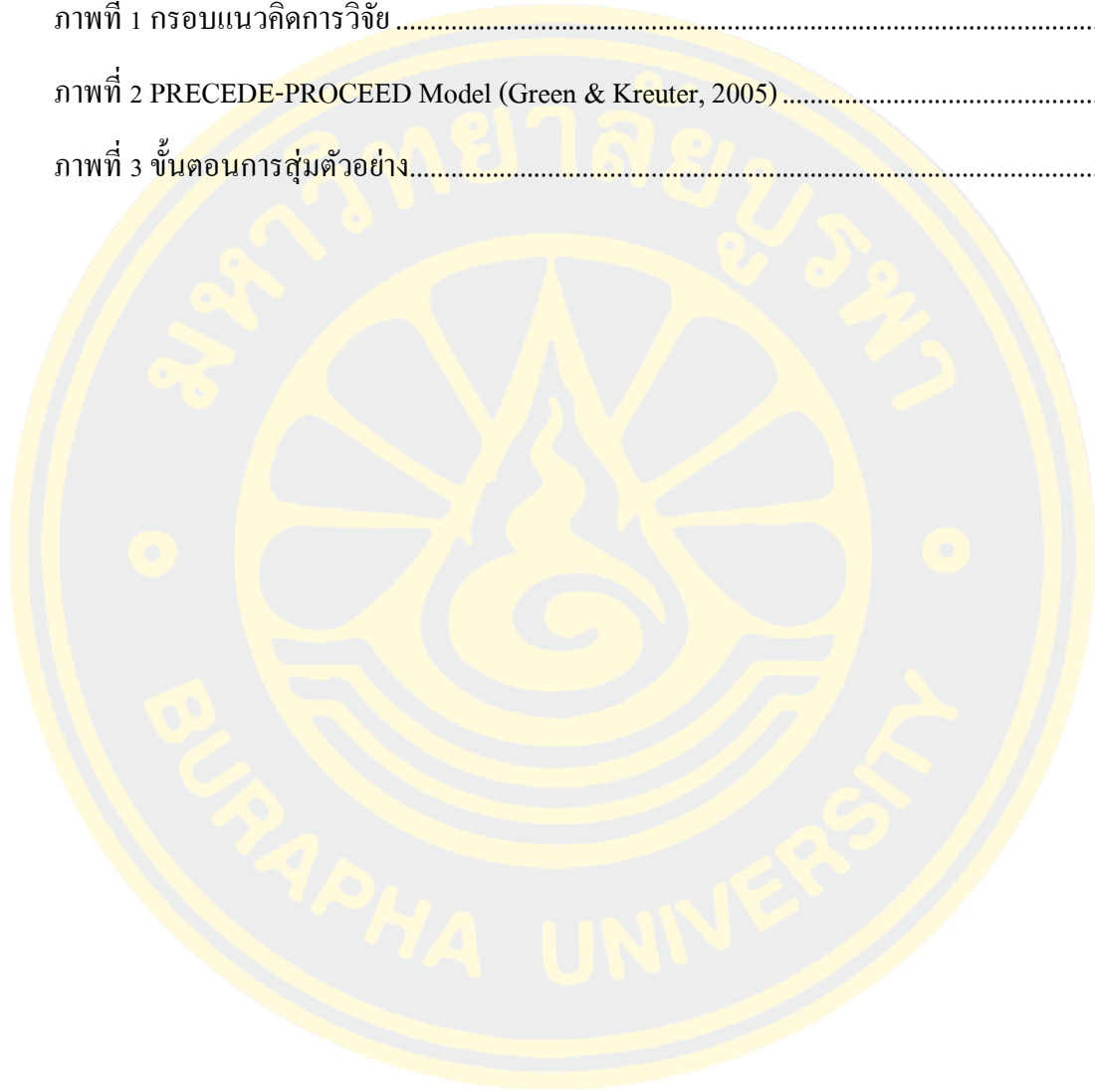
สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไปของมารดาเด็ก วัยก่อนเรียน (n= 101).....	42
ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไปของเด็กวัย ก่อนเรียน (n = 101).....	43
ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนความเครียดของมารดา พฤติกรรม การใช้น้ำจอกของมารดา และความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร โดยรวม (n=101).....	44
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนสภาพแวดล้อมที่บ้าน โดยรวมและ รายด้าน (n=101).....	44
ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนการสนับสนุนของครอบครัว โดยรวมและรายด้าน (n=101)	45
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการ ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมและรายด้าน (n=101).....	46
ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน (n = 101).....	47

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	9
ภาพที่ 2 PRECEDE-PROCEED Model (Green & Kreuter, 2005)	25
ภาพที่ 3 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง.....	33

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions: EFs) หมายถึง การทำหน้าที่ระดับสูงของสมองที่ช่วยในการกำกับตนเองด้านอารมณ์ ความคิด การกระทำ การควบคุมตนเอง ไม่หุนหันพลันแล่น คิดไตร่ตรองก่อนทำการกำกับตนเองให้เลือกเป้าหมาย คัดสรร ลงมือ และรักษาไว้ซึ่งการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนไปถึงเป้าหมายได้สำเร็จ (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2565a) ทักษะการคิดเชิงบริหารช่วยให้บุคคลสามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างยืดหยุ่น (Nelson et al., 2016) โดยมีสมองส่วนหน้าเป็นสมองส่วนที่ควบคุมและทำงานร่วมกับสมองอีกหลายส่วน (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ, 2560) เด็กแต่ละคนมีทักษะการคิดเชิงบริหารมากน้อยแตกต่างกัน เด็กที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีจะเป็นบุคคลที่ทำงานได้สำเร็จ กำกับตนเองให้จดจ่อกับงาน ไม่ย่อท้อแม้เจออุปสรรค ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคม (Diamond, 2013) แต่หากมีความบกพร่องในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารจะส่งผลให้เด็กประสบปัญหาในการใช้ชีวิต และมีแนวโน้มไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน (Qian et al., 2013) รวมทั้งทักษะการคิดเชิงบริหารสามารถทำนายคุณภาพของการอ่านและเขียนในเด็กอนุบาลได้ (Valcan et al., 2020) ดังนั้นการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารมีความสำคัญอย่างมาก ยิ่งผู้ดูแลให้ความสำคัญและมีการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารอย่างต่อเนื่องจะส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านการเรียนรวมถึงการเติบโตอย่างมีคุณภาพอีกด้วย

ทักษะการคิดเชิงบริหารพัฒนาอย่างมากในเด็กที่มีช่วงอายุระหว่าง 3-6 ปี หรือช่วงวัยก่อนเรียน (Hockenberry et al., 2019) เนื่องจากช่วงวัยนี้สมองจะมีขนาดใหญ่ขึ้น เป็นผลมาจากการแตกแขนงของกิ่งประสาท และการเพิ่มจุดเชื่อมต่อระหว่างเซลล์ประสาทบริเวณสมองส่วนหน้า (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล, 2561) ส่งผลให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะด้านความจำ การควบคุมอารมณ์ และการยับยั้งตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กอย่างมาก เด็กในช่วงวัยก่อนเรียนนี้เป็น ช่วงหน้าต่างแห่งโอกาส (golden period) ในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ, 2560) โดยองค์ประกอบของทักษะด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนประกอบ ด้วยทักษะ 5 ด้าน คือ ความจำขณะทำงาน การยั้งคิดไตร่ตรอง การยืดหยุ่น ความคิด การควบคุมอารมณ์ และการวางแผน การพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารจะเพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ จนพัฒนาเต็มที่เมื่ออายุ 20-25 ปี และจะเริ่มเสื่อมลงตามวัยเมื่อเข้าสู่วัยชรา (Best & Miller,

2010) ทั้งนี้ เนื่องจากสมองส่วนที่ควบคุมทักษะด้านอื่นๆ ในเด็กยังเจริญเติบโตและพัฒนาได้ไม่เต็มที่ ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้นคือการพัฒนาในช่วงวัยก่อนเรียนเพื่อเป็นรากฐานที่แข็งแรงสู่การเติบโตในช่วงวัยต่อไป

จากผลการสำรวจของนวลจันทร์ จุฑาทักคิกุล และคณะ (2560) เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กไทยอายุ 2-6 ปี จำนวน 2,965 คน พบว่า เด็กไทยมีคะแนนการคิดเชิงบริหารต่ำกว่าเกณฑ์ (T score < 45) ร้อยละ 28.32 คิดเป็นจำนวน 1 ใน 3 ของเด็กในช่วงวัยเดียวกัน และพบว่าเด็ก 2-6 ปี กว่าร้อยละ 30 มีปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหารมากกว่าเกณฑ์เฉลี่ย (T score > 55) เมื่อศึกษาข้อมูลแยกตามรายภาค พบว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนทักษะการคิดเชิงบริหารต่ำกว่าเกณฑ์ (T score < 45) ร้อยละ 13.65 และมีคะแนนปัญหาพฤติกรรมด้านทักษะการคิดเชิงบริหาร ร้อยละ 36.59 จะเห็นได้ว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีคะแนนปัญหาพฤติกรรมด้านทักษะการคิดเชิงบริหารสูงกว่าคะแนนภาพรวมของประเทศไทย นอกจากนี้พัฒนาการพื้นฐานของเด็กทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจและอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นฐานให้เกิดทักษะการคิดเชิงบริหารในการควบคุมระบบการทำงานที่ชำนาญของสมองแต่ละระบบให้ทำงานร่วมกัน เกิดเป็นพฤติกรรมบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือทักษะการคิดเชิงบริหารคือส่วนหนึ่งของพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน โดยข้อมูลจากกระทรวงสาธารณสุข (2565) พบว่าร้อยละของเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการสมวัย ในปี 2562-2565 คือ 87.1, 88.1, 86.8 และ 85.03 ซึ่งจะเห็นแนวโน้มที่ลดลงตามลำดับ หากพิจารณาคะแนนเฉลี่ยในจังหวัดชลบุรี พบว่าร้อยละของเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการสมวัยในปี 2562-2565 คือ 97.26, 80.5, 87.8 และ 84.9 ซึ่งมีแนวโน้มที่ลดลงและในปี 2565 ไม่ผ่านตัวชี้วัดที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ปัญหาพัฒนาการล่าช้าเหล่านี้ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารในอนาคตอย่างมาก (ปนัดดา ชนเศรษฐกร, 2561)

เด็กที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารต่ำส่งผลให้เด็กขาดการควบคุมตัวเอง ขาดการยับยั้งชั่งใจ และไม่สามารถจัดการตนเองได้ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่มักมีปัญหาสุขภาพ ได้แก่ โรคระบบหัวใจ และหลอดเลือด โรคระบบทางเดินหายใจ พบปัญหาสุขภาพช่องปากและฟัน (Friedman et al., 1995; Moffitt et al., 2011) และพบปัญหาด้านการควบคุมอารมณ์ และมีพฤติกรรมก้าวร้าว โดยพบทักษะการคิดเชิงบริหารบกพร่องในความผิดปกติทางจิตหลายด้าน เช่น สมาธิสั้น พฤติกรรมเกรซิมเสร์รา เป็นต้น ทักษะการคิดเชิงบริหารที่ต่ำทำให้เด็กขาดการยืดหยุ่นทางความคิด ปรับตัวต่อสถานการณ์ได้ยาก และไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ นอกจากนี้ทักษะการคิดเชิงบริหารต่ำยังเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการดื่มสุรา สูบบุหรี่ การใช้สารเสพติด การตั้งครกในวัยรุ่น ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาอาชญากรรม และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ได้มากกว่าเด็กที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารสูง (นวลจันทร์ จุฑาทักคิกุล และคณะ, 2560) ดังนั้นการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัย

ก่อนเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการฝึกให้เด็กคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลก่อนการตัดสินใจ มีการยืดหยุ่นทางความคิดในการแก้ไขปัญหาและเผชิญอุปสรรค มุ่งมั่น อดทน รู้จักควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง มีความมั่นคงด้านอารมณ์เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ก็จะประสบความสำเร็จในด้านการงาน และการใช้ชีวิตอย่างมีความสุข (ดวงฤทัย เสมอคุ้มหอม และคณะ, 2563)

การส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนให้มีคุณภาพนั้น มารดามีบทบาทสำคัญอย่างมากเนื่องจากมารดาเป็นผู้ดูแลที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด มารดามีหน้าที่สำคัญในการสร้างความไว้วางใจ จนพัฒนาเป็นความผูกพัน และนำมาสู่สายสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งระหว่างมารดาและบุตร สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กสร้างตัวตน พร้อมทั้งจะเติบโตและเรียนรู้สิ่งต่างๆ (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2565a) จากการศึกษาของ Valcan et al. (2018) พบว่าพฤติกรรมการเล่นของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียน โดยจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร พบว่า มารดามีพฤติกรรมกำหนดกติกาในการเล่นของบุตรน้อย ส่งผลให้เด็กขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพกติกา (สุกัญญา สอนสี และคณะ, 2560) และจากการศึกษาของภควดี นนทพันธ์ (2561) พบว่า มารดามีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมในการเล่นนิทานและอ่านหนังสือภาพให้บุตรฟังต่ำสุด รองลงมาคือ การอ่านและเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ หรือของเล่นให้บุตรฟัง ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านความจำเพื่อทำงาน ด้านการจดจ่อใส่ใจ และด้านการควบคุมอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียน นอกจากนี้ยังพบว่ามารดาบางกลุ่มมีพฤติกรรมการเล่นแบบไม่มีวินัย ส่งผลให้เด็กมีจิตใจจดจ่อไม่ได้นาน มีการใช้สื่อหน้าจอขณะเลี้ยงดูเด็กวัยก่อนเรียนซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียนได้ (Altun, 2022; Kostyrka-Allchorne et al., 2017) พฤติกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการและส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ไม่เหมาะสม และพฤติกรรมของมารดาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนได้ ดังนั้น มารดาจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กวัยก่อนเรียนเพื่อให้เด็กมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่เหมาะสมตามช่วงวัยนำไปสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพต่อไป

จากแนวคิด PRECEDE-PROCEED Model ของ Green and Kreuter (2005) กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย การที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลได้นั้น จะต้องวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่สำคัญและส่งผลต่อพฤติกรรมนั้นก่อน โดยการศึกษาครั้งนี้ประยุกต์ขั้นตอนที่ 3 การประเมินด้านการศึกษาและนิเวศวิทยา (Educational and ecological assessment) เป็นการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมจำแนกตามปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัย คือ

ปัจจัยนำ (Predisposing factors) เป็นปัจจัยพื้นฐานของการเกิดพฤติกรรมของบุคคล ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล เช่น ความรู้ ค่านิยม ทักษะคิด เป็นต้น ปัจจัยเอื้อ (Enabling factors) เป็นปัจจัยที่อาศัยอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลให้เกิดพฤติกรรมโดยตรง อาจสนับสนุนหรือยับยั้งให้เกิดหรือไม่ให้เกิดพฤติกรรมของบุคคล เช่น ทรัพยากรทางสุขภาพ และการเข้าถึงทรัพยากรทางสุขภาพ เป็นต้น และปัจจัยเสริม (Reinforcing factors) เป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมสุขภาพนั้นได้รับการสนับสนุน ซึ่งอาจช่วยสนับสนุนหรือเป็นแรงกระตุ้นในการแสดงพฤติกรรมนั้น เช่น ครอบครัว ญาติ และเพื่อน เป็นต้น การที่เด็กวัยก่อนเรียนจะมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีได้นั้นขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการ เพราะการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารเป็นการพัฒนาการทำงานของสมองส่วนหน้าซึ่งทำหน้าที่ในการควบคุมอารมณ์ ความคิด และการแสดงพฤติกรรมในเด็ก จึงจำเป็นต้องอาศัยมารดาที่มีความรู้ ความเข้าใจที่จะสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก (อุษายั โภทิตั้ง และคณะ, 2565)

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การที่มารดาจะมีพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการ และส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีได้นั้นมีอิทธิพลมาจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ความเครียดของมารดา ($r = -.195, p < .001$) (De Cock et al., 2017) รายได้ของครอบครัว ($r = .463, p < .01$) (ชนิชา ไชยตันเทือก และคณะ, 2563) สภาพแวดล้อมที่บ้าน ($r = .275, p < .05$) (สุกัญญา สอนสี และคณะ, 2560) พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา (Abels et al., 2018; Elias et al., 2020; Mangan et al., 2018; Vanden Abeele et al., 2020) ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร (รุจา ภูไพบูลย์, 2558; ปนัดดา ธนเศรษฐกร, 2561) การรับรู้ประโยชน์ ($r = .854, p < .001$; $r = .854, p < .001$; $r = .357, p < .01$; $r = .561, p < .001$) (คณิศร จันทร์พานิชย์ และ ศิริชัย จันทุม, 2564; ภควดี นนทพันธ์, 2561; อัจฉราพร ปิติพัฒน์ และคณะ, 2561) การรับรู้อุปสรรค ($r = -.437, p < .01$; $r = -.441, p < .001$; $\beta = -.388, p < .001$) (ภควดี นนทพันธ์, 2561; อัจฉราพร ปิติพัฒน์ และคณะ, 2561; อุษายั โภทิตั้ง และคณะ, 2565) และการสนับสนุนทางสังคม ($r = .874, p < .001$; $r = .291, p < .01$; $\beta = .196, p < .05$; $r = .239, p < .05$) (คณิศร จันทร์พานิชย์ และ ศิริชัย จันทุม, 2564; ชนิชา ไชยตันเทือก และคณะ, 2563; ปรัชญาพร ธิสาระ และคณะ, 2560; สุกัญญา สอนสี และคณะ, 2560) ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนที่สอดคล้องกับแนวคิด PRECEDE-PROCEED Model ของ Green and Kreuter (2005) สามารถจำแนกตามกรอบแนวคิด ได้ดังนี้ปัจจัยนำ คือ ความเครียดของมารดา ปัจจัยเอื้อ คือ สภาพแวดล้อมที่บ้าน และพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ปัจจัยเสริม คือ ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว

ความเครียดของมารดา จากสถานการณ์สังคมปัจจุบันมารดานอกจากมีบทบาทในการดูแลบุตรแล้วนั้น มารดายังมีหน้าที่รับผิดชอบงานต่างๆภายในบ้าน ดูแลสมาชิกทุกคนในครอบครัว ต้องทำงานประจำเพื่อหารายได้ให้ครอบครัวส่งผลให้มารดาเกิดความเครียด หากมารดาไม่สามารถจัดการกับความเครียดของตนเองได้นั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม การเลี้ยงดูและพฤติกรรม ส่งเสริมพัฒนาการ เช่น มีพฤติกรรม การเลี้ยงดูเชิงลบ ศักยภาพในการเลี้ยงดูลดลง หรือมีปฏิสัมพันธ์กับบุตรน้อยลงได้ (อภิญา ยูทธาวิทย์ และ วีระชาติ ยูทธาวิทย์, 2557) นอกจากนี้ ผลกระทบจากความเครียดของมารดา ยังส่งผลให้เด็กมีระดับความเครียดมากขึ้น เด็กจะมีพัฒนาการ ถดถอยทั้งด้านความคิดและพฤติกรรม (Wagner et al., 2016) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของดวง ฤทัย เสมอคุ้มหอม และคณะ (2562) พบว่าความเครียดของมารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับทักษะ การคิดเชิงบริหารของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.44, p < .001$) โดยพบว่าความเครียดส่งผล ให้มารดา มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กลดลง เด็กรับรู้ถึงความสัมพันธ์ทางอารมณ์ที่ไม่มั่นคง ขาดความเชื่อ ใจ และไม่ปลอดภัย ส่งผลต่อจิตใจและอารมณ์ของเด็ก ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะด้านการ คิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียน (สถาบัน Rakluke Learning Group, 2565)

สภาพแวดล้อมที่บ้าน การที่มารดาจะมีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะด้านการคิดเชิง บริหาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ จากแนวคิด ของ Green and Kreuter (2005) เชื่อว่าอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมมีส่วนช่วยให้การแสดงพฤติกรรมนั้น เป็นไปได้ง่ายขึ้น โดยสภาพแวดล้อมที่บ้านที่ได้นั้นเกิดจากองค์ประกอบหลายอย่างร่วมกัน ทั้ง สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การตอบสนองของมารดาทั้งการสื่อสาร การตอบสนองด้านภาษา การกระตุ้นการเรียนรู้ การเป็นตัวแทน การทำโทษ และการทำกิจกรรมต่างๆ จากการศึกษาของ สุกัญญา สอนสี และคณะ (2560) พบว่าสภาพแวดล้อมที่บ้านส่งผลต่อพฤติกรรมของมารดาในการ ส่งเสริมการเล่นของบุตรวัยก่อนเรียน และจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าสภาพแวดล้อมที่บ้าน สามารถทำนายทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กได้ (Altun, 2022; Sarsour et al., 2010; Tabullo et al., 2022) ดังนั้น สภาพแวดล้อมที่บ้านที่ดีจึงมีส่วนช่วยให้มารดา มีพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการ มากขึ้น และมีส่วนช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหาร ในเด็กได้อีกด้วย

พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ปัจจุบันสื่อหน้าจอเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนิน ชีวิตเป็นอย่างมาก มารดาให้ความสนใจและมีการใช้หน้าจอที่เพิ่มมากขึ้น จากการทบทวน วรรณกรรมพบว่าร้อยละ 83.3 มารดา มีพฤติกรรมการใช้หน้าจอ มากกว่า 1 ชั่วโมง/วัน (อรุณลักษณ์ คงยัง และ เบญจา มุกตพันธุ์, 2563) ซึ่งการใช้จอหน้านั้นหากมีการควบคุมและจำกัด การใช้งานที่เหมาะสมย่อมเกิดประโยชน์ต่อตัวมารดา โดยสื่อหน้าจอสามารถใช้เป็นแหล่งความรู้ ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร สามารถใช้เป็นสื่อในการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆให้กับ

บุตรได้ แต่หากมารดามีพฤติกรรมการใช้หน้าจอที่ไม่เหมาะสมย่อมส่งผลให้คุณภาพความผูกพันระหว่างมารดาและบุตรลดลง (Alvarez Gutierrez & Ventura, 2021) และยังส่งผลต่อความไวและการตอบสนองของมารดาที่มีต่อบุตรลดลง (Braune-Krickau et al., 2021) นอกจากนี้ผลกระทบจากการใช้หน้าจอของมารดาที่เพิ่มขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้หน้าจอของเด็กที่เพิ่มขึ้นด้วย (สุวัฒนา เกิดม่วง และ ศักดิกร สุวรรณเจริญ, 2565; Kim et al., 2021; Lauricella et al., 2015) และผลของการใช้หน้าจอในเด็กมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร (Altun, 2022; Kostyrka-Allchorne et al., 2017) นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้สื่อหน้าจอทำให้เด็กไม่ได้รับการกระตุ้นให้ใช้ความคิดระหว่างการเล่น และทำให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับมารดาและสิ่งแวดล้อมลดลง ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร ดังนั้นมารดาซึ่งเป็นผู้ดูแลหลักต้องมีพฤติกรรมการใช้สื่อหน้าจอที่เหมาะสม มีการควบคุมจำกัดเวลาการใช้งาน เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะเกิดต่อพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการ และผลกระทบต่อพัฒนาการเด็กในทุกด้านตามมา

ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร คือ ความรักความผูกพันระหว่างมารดากับเด็กวัยก่อนเรียน มารดาเป็นผู้ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิดจนเกิดเป็นสายสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรเป็นสิ่งสำคัญ มีอิทธิพลต่อการเติบโตและพัฒนาการทางด้านร่างกายจิตใจอารมณ์ และสังคมของบุตร (รุจา ภูไพบูลย์, 2558) การที่มารดามีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุตรนั้น จะนำมาสู่พฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการที่ดีมากยิ่งขึ้น เพราะมารดาจะมีพฤติกรรมเลี้ยงดูอย่างเอาใจใส่ ให้ความสำคัญกับบุตร และคอยดูแลบุตรอย่างใกล้ชิด ซึ่งมีส่วนช่วยในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียน (ปนัดดา ธนเศรษฐกร, 2561) จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหาร (สุวรรณันท์ หลานนอก และคณะ, 2563; De Cock et al., 2017; Menon et al., 2020; Rahmawati & Hendrawan, 2018) จะเห็นได้ว่าหากมารดามีความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคงต่อบุตรจะส่งผลให้มารดา มีพฤติกรรมเลี้ยงดูอย่างใส่ใจ พร้อมทั้งจะสนับสนุน และส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆให้กับบุตร นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรที่ดียังช่วยให้บุตรรู้สึกมั่นคงปลอดภัย เกิดการยอมรับ และพร้อมที่จะเรียนรู้ แต่หากความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรไม่ดีจะส่งผลทางอ้อมต่อการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารได้ (De Cock et al., 2017)

การสนับสนุนของครอบครัว ครอบครัวมีส่วนสำคัญในการช่วยเหลือ สนับสนุน และคอยให้กำลังใจมารดา เพื่อให้มารดาแสดงศักยภาพในการดูแลบุตร ได้อย่างเต็มที่ จากแนวคิดของ Green and Kreuter (2005) กล่าวว่า พฤติกรรมใดที่ได้รับการสนับสนุน จะมีส่วนช่วยหรือเป็นแรงกระตุ้นในการแสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป ดังนั้นการสนับสนุนของครอบครัวจึงมีความสำคัญอย่าง

มากต่อการแสดงพฤติกรรมในการเลี้ยงดูบุตร และส่งเสริมพัฒนาการบุตรในด้านต่างๆของมารดา จากการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกและสามารถทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองได้ ($r = .239, p < .05; \beta = .196, p < .05$) (สุกัญญา สอนสี และคณะ, 2560; ปรัชญาพร ชิสาระ และคณะ, 2560) ทักษะการคิดเชิงบริหารก็จัดเป็น พัฒนาการด้านหนึ่ง การส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนนั้น นอกจากมารดาที่มี หน้าที่หลักในการดูแลเด็กวัยก่อนเรียนให้มีพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารที่ดีแล้ว การจะมี พฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่มีคุณภาพได้นั้นต้องได้รับการสนับสนุนจาก ครอบครัวเพื่อเป็นแรงเสริมให้มารดาแสดงพฤติกรรมได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ นำมาสู่ ทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีและเหมาะสมตามช่วงวัย

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่า ทักษะการคิดเชิงบริหารเป็นทักษะสมองขั้นสูง ที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการเติบโตอย่างมีคุณภาพของเด็กวัยก่อนเรียน มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนมี บทบาทสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเพื่อให้เด็กมีทักษะด้านการคิดเชิง บริหารที่เหมาะสมตามวัย แต่หากเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมทักษะด้านการคิดเชิงบริหารอย่าง เหมาะสมอาจส่งผลให้เด็กประสบปัญหาทั้งด้านการเรียน การเข้าสังคม และการทำงานในอนาคต ได้ แต่จากการศึกษาที่ผ่านมาพบการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการ คิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนยังมีน้อย ประกอบกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่มารดาต้องเผชิญทั้ง ความเครียด สภาพแวดล้อม และสื่อหน้าจอเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตมากขึ้น ผู้วิจัยจึง สนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร เด็กวัยก่อนเรียน ที่ครอบคลุมทั้งปัจจัยภายในและภายนอกของบุคคล ตามกรอบแนวคิด PRECEDE-PROCEED Model ของ Green and Kreuter (2005) ในระยะที่ 3 ประกอบด้วย ปัจจัยนำ ได้แก่ ความเครียดของมารดา ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่บ้าน และพฤติกรรมการใช้หน้าจอ ของมารดา ปัจจัยเสริม ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของ ครอบครัว โดยผลจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนให้ความรู้ และให้ คำแนะนำแก่มารดา เพื่อให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อน เรียนมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิด เชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ ความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้ หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว

สมมุติฐานของการวิจัย

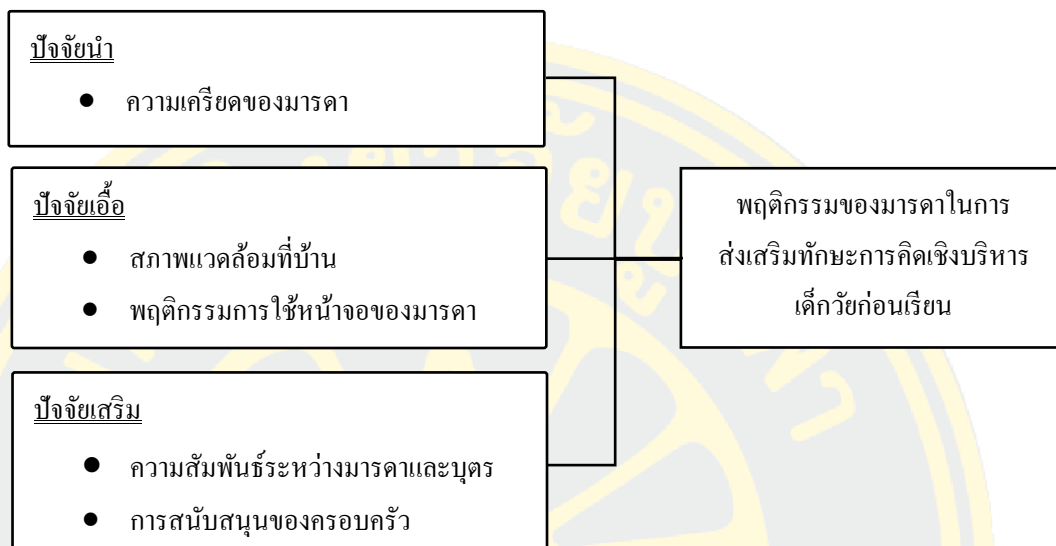
ความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดทฤษฎี PRECEDE-PROCEED Model ของ Green and Kreuter (2005) ที่กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมของบุคคลมีสาเหตุมาจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก การดำเนินงานเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะต้องมีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้น ก่อน จึงจะสามารถวางแผนและกำหนดวิธีการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร เด็กวัยก่อนเรียนครั้งนี้จะประยุกต์ใช้ระยะที่ 3 การประเมินด้านการศึกษาและนิเวศวิทยา เป็นการ วิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

จากแนวคิดดังกล่าวร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การที่เด็กวัยก่อนเรียนจะมี ทักษะด้านการคิดเชิงบริหารที่ดีและมีคุณภาพได้นั้น บทบาทของมารดาซึ่งเป็นผู้เลี้ยงดูเด็กวัยก่อน เรียน ต้องให้ความสำคัญและมีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารอย่างถูกต้อง โดยมี ปัจจัยหลายประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็ก วัยก่อนเรียน ดังนี้ 1) ปัจจัยนำ เป็นปัจจัยพื้นฐานของการเกิดพฤติกรรมของบุคคล ก่อให้เกิด แรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม ได้แก่ ความเครียดของมารดา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต ของมารดา หากมารดาไม่สามารถจัดการกับความเครียดของตนเองได้ ย่อมส่งผลกระทบต่อ การแสดงพฤติกรรมในการเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการให้กับบุตร 2) ปัจจัยเอื้อ เป็นปัจจัยที่อาศัย อิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลให้เกิดพฤติกรรมโดยตรง ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่บ้าน พบว่า การมีสภาพแวดล้อมที่บ้านดีเป็นสิ่งที่ช่วยให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริม พัฒนาการได้มากขึ้น และพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา หากมารดามีพฤติกรรมการใช้ หน้าจอที่ไม่เหมาะสม ไม่ควบคุมจำกัดเวลาในการใช้หน้าจอย่อมส่งผลต่อพฤติกรรมในการส่งเสริม พัฒนาการบุตรลดลงได้ 3) ปัจจัยเสริม เป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมสุขภาพนั้น ได้รับการ สนับสนุน ซึ่งอาจช่วยสนับสนุนหรือเป็นแรงกระตุ้นในการแสดงพฤติกรรมนั้น ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร หากมารดามีความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุตรจะนำมาสู่พฤติกรรม การเลี้ยงดูอย่างเอาใจใส่ ใกล้ชิด และช่วยให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการบุตรติดตาม

ไปด้วย และการสนับสนุนของครอบครัว การที่มารดาได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ช่วยให้มารดาแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการได้ดีและต่อเนื่อง จากข้อมูลดังกล่าวสามารถเขียนสรุปกรอบแนวคิดการวิจัย ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบรรยายและหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlational research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ ความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว ทำการศึกษาในมารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่มีอายุ 3-6 ปี ที่มารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน พ.ศ. 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน หมายถึง การปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ครอบคลุมทักษะการคิดเชิงบริหารทั้ง 5 ด้านในเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ ด้านความจำขณะทำงาน ด้านการยั้งคิดไตร่ตรอง ด้านการยืดหยุ่นความคิด ด้านการควบคุมอารมณ์ และด้านการวางแผนจัดการ ประเมินโดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ผู้วิจัยสร้างจากการทบทวนวรรณกรรม

ความเครียดของมารดา หมายถึง การตอบสนองด้านความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมของมารดา จากการรับรู้ต่อเหตุการณ์ทั่วไปที่พบเจอจากการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งการทำงาน การดูแลครอบครัว รวมถึงการเลี้ยงดูบุตร ประเมินโดยใช้แบบสอบถาม The 10-Items Perceived Stress Scale (T-PSS-10) พัฒนาเป็นไทยโดย Wongpakaran and Wongpakaran (2010)

สภาพแวดล้อมที่บ้าน หมายถึง สิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัวมารดาและเด็กวัยก่อนเรียน ทั้งองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน การดำเนินชีวิตประจำวัน รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดากับเด็ก แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสื่อสารและการตอบสนองด้านภาษา 2) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 3) ด้านการตอบสนองของมารดา 4) ด้านการกระตุ้นการเรียนรู้ 5) ด้านการเป็นตัวแบบ 6) ด้านการทำกิจกรรมต่างๆ และ 7) ด้านการทำโทษ ประเมินโดยใช้แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน ของนาตยา แสงใส และคณะ (2554)

พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา หมายถึง การปฏิบัติในการใช้หน้าจอทั้งรูปแบบการใช้หน้าจอ และระยะเวลาในการใช้หน้าจอต่อวันที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงานหรือการประกอบอาชีพของมารดา ประเมินโดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของผู้ปกครอง ของ สุวัฒนา เกิดม่วง และ ศักติกร สุวรรณเจริญ (2565)

ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร หมายถึง ความรักความผูกพันระหว่างมารดากับเด็กวัยก่อนเรียน โดยมารดาแสดงออกถึงความรักใคร่ ความห่วงใยที่มีต่อบุตร คอยดูแลบุตรอย่างใกล้ชิด ประเมินโดยใช้แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร ของณัชนันท์ ชีวานนท์ และ มณีรัตน์ ภาครูป (2559)

การสนับสนุนของครอบครัว หมายถึง การรับรู้ของมารดาเกี่ยวกับความช่วยเหลือที่ได้รับจากสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ สามี ปู่ ย่า ตา และยาย ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอารมณ์ 2) ด้านข้อมูลข่าวสาร และ 3) ด้านบริการและวัตถุ ประเมินโดยดัดแปลงแบบสอบถามการสนับสนุนของครอบครัว ของดาวรินทร์ พรสวรรค์ (2553)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบบรรยายและหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlational research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ ความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. ทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน
2. พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน
3. แนวคิดทฤษฎี PRECEDE-PROCEED Model
4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

เด็กวัยก่อนเรียน หรือ เด็กที่มีช่วงอายุระหว่าง 3-6 ปี (Hockenberry et al., 2019) เป็นช่วงวัยที่เด็กเริ่มมีพัฒนาการเติบโตและก้าวหน้าขึ้น ทั้งด้านความคิด ด้านภาษา ด้านการสื่อสาร ด้านกล้ามเนื้อ ด้านการเคลื่อนไหว และด้านการช่วยเหลือตัวเอง เพื่อให้เด็กพึ่งพาตนเองได้อย่างแท้จริง (สุพัตรา นุตรักษ์ และ วรรณไพโร เข้มมา, 2565) เด็กวัยนี้จะมีความกระตือรือร้น สนุกสนาน มีพลัง คล่องแคล่วว่องไว ริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นตัวของตัวเอง เริ่มเข้าสู่สังคม รู้สึกเป็นอิสระในตนเอง และยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เริ่มรู้ว่าอะไรถูกผิด อีกทั้งมีความอยากรู้อยากเห็น (มาลี วิทยารัตน์ และ พัชรี ใจการุณ, 2558) ถ้าเด็กมีพัฒนาการที่ดีจะส่งผลให้เด็กมีบุคลิกกล้าคิดกล้าทำ แต่ถ้าเด็กไม่สามารถผ่านพัฒนาการช่วงนี้ไปได้ เด็กจะมีบุคลิกขี้อาย ไม่กล้าคิดกล้าทำ (บานชื่น เบญจสุวรรณเทพ, 2557) นอกจากนี้เด็กวัยนี้จะเรียนรู้และแก้ปัญหาต่างๆจากสิ่งที่รับรู้และจินตนาการของตนเอง โดยไม่รู้จักคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ การแก้ปัญหาของเขาจึงเป็นแบบลองถูกลองผิดและเรียนรู้จากผลการกระทำ ช่วงวัยก่อนเรียนจึงเป็นช่วงวัยที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้และฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิต (พิมพาภรณ์ กลั่นกลิ่น, 2563)

ทักษะการคิดเชิงบริหารเป็นอีกหนึ่งทักษะที่สำคัญในการเติบโตอย่างมีคุณภาพ ช่วยกำกับตนเองเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ประสบความสำเร็จได้ จากศึกษาของนวลจันทร์ จุฑาทักดีกุล และ

คณะ (2560) ทำการสำรวจทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กไทยช่วงอายุ 2-5 ปี จำนวน 2,965 ราย พบว่า เด็กมีทักษะการคิดเชิงบริหารล่าช้ากว่าเกณฑ์ (T score < 45) ร้อยละ 28.32 และเด็กมีปัญหาพฤติกรรมด้านการคิดเชิงบริหาร (T score > 55) กว่าร้อยละ 30 ซึ่งปัญหาเหล่านี้ คือปัญหาสำคัญที่มารดาไม่ควรมองข้าม เนื่องจากทักษะการคิดเชิงบริหารเป็นสิ่งที่สามารถทำนายคุณภาพชีวิตในอนาคตข้างหน้าได้ การที่เด็กจะมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่มีคุณภาพได้นั้น มารดาผู้ดูแลหลัก และอยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร และคอยสังเกตพฤติกรรมบุตรอย่างสม่ำเสมอเพื่อติดตาม ประเมิน และให้การส่งเสริมพัฒนาการบุตรให้เป็นไปตามช่วงวัยได้

ความหมายของทักษะการคิดเชิงบริหาร

นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ (2560) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions: EFs) คือ การทำหน้าที่ระดับสูงของสมองที่ช่วยในการกำกับตนเองด้าน อารมณ์ ความคิด การกระทำ ควบคุมตนเอง ไม่หุนหันพลันแล่น คิดไตร่ตรองก่อนทำ ช่วยกำกับตนเองจนเกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย (Goal directed behavior) ได้สำเร็จ

ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ (2565a) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะการคิดเชิงบริหาร คือ การกำกับตัวเองให้เลือกเป้าหมาย แล้วคัดสรร ลงมือ และรักษาไว้ซึ่งปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องและใช้เวลาไปจนกว่าจะถึงเป้าหมาย

Barkley (2012) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ทักษะการคิดเชิงบริหาร คือ การกระทำที่บุคคล กำหนดทิศทางเอง โดยกำหนดเป้าหมาย (Goal) เลือกการกระทำ (Select) ลงมือกระทำ (Enact) และ ดำรง (Sustain) การกระทำนั้น ทำให้เกิดการควบคุมพฤติกรรม นำไปสู่การจัดการเพื่อบรรลุเป้าหมายได้

Center on the Developing Child (2012) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การคิดเชิงบริหาร คือ กระบวนการทางจิตที่ช่วยให้เราสามารถวางแผน มุ่งความสนใจ จดจำคำสั่ง และจัดการงานหลายอย่างได้สำเร็จ

สรุปได้ว่า ทักษะการคิดเชิงบริหาร หมายถึง การทำงานระดับสูงของสมองที่ช่วยในการกำกับตนเองด้านอารมณ์ ความคิด การกระทำ ควบคุมตนเอง ไม่หุนหันพลันแล่น วางแผน มุ่งความสนใจ จดจำคำสั่ง คิดไตร่ตรองก่อนทำ เป็นการกำกับตัวเองให้เลือกเป้าหมาย คัดสรร ลงมือทำ ดำรงไว้ และจัดการงานหลายอย่างได้ จนเกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมาย (Goal directed behavior) ได้สำเร็จ

องค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงบริหาร

จากการศึกษาของนวลจันทร์ จุฑาทักติกุล และคณะ (2560) และ Diamond (2013) พบว่าในกลุ่มเด็กวัยก่อนเรียนทักษะสำคัญที่เป็นองค์ประกอบหลักของทักษะการคิดเชิงบริหารประกอบด้วยทักษะ 5 ด้าน ดังนี้

1. ความจำขณะทำงาน (Working Memory) คือความสามารถของสมองที่ใช้ในการจดจำข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการได้รับประสบการณ์ จะถูกเก็บรักษาอยู่ในสมอง และดึงข้อมูลที่เหมาะสมออกมาใช้ในการคิดแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่หลากหลาย Working Memory เป็นความจำที่เรียกมาใช้งานได้ จึงมีบทบาทสำคัญมากในชีวิต ตั้งแต่การคิดเลขในใจ การจดจำสิ่งที่อ่านเพื่อนำมาประมวลผลให้เกิดความเข้าใจ การปฏิบัติตามกติกา การลำดับขั้นตอนต่างๆ ทักษะนี้เริ่มมีการพัฒนาตั้งแต่อายุ 1 ปี

2. การยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) คือความสามารถที่ใช้ในการกลั่นกรองความคิด และความต้องการต่างๆ จนสามารถต่อต้านนิสัยความเคยชิน หยุดคิดก่อนทำ ควบคุมความปรารถนาให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม แล้วจึงแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์นั้น นอกจากนี้การยั้งคิดไตร่ตรองยังช่วยให้เด็กมีความจดจ่อ รักษาระดับความใส่ใจ จัดลำดับความสำคัญ และกำกับการกระทำได้ ทำให้เด็กมีสมาธิจดจ่อกับเรื่องที่ทำ ไม่คิดเรื่องเปื้อย ทักษะนี้เริ่มมีการพัฒนาตั้งแต่อายุ 3 ปี - 3 ปี 6 เดือน

3. การยืดหยุ่นความคิด (Shifting/Cognitive Flexible) คือทักษะการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ไม่ว่าจะเป็นเวลาเปลี่ยน ลำดับความสำคัญเปลี่ยน หรือเป้าหมายเปลี่ยน ทักษะนี้ช่วยให้เด็กได้ฝึกการเปลี่ยนย้ายความคิด การเปลี่ยนมุมมอง การเปลี่ยนจุดโฟกัส ช่วยให้มองเห็นจุดที่คิดแล้วแก้ไข ไม่ยึดติดตายตัว และปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานด้วยรูปแบบใหม่ๆ เป็นทักษะที่ช่วยให้เด็กได้ลองคิดนอกกรอบ สนุกกับการปรับเปลี่ยนวิธีเล่นที่มีความหลากหลายและแปลกใหม่ ช่วยฝึกการปรับตัวกับสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามคาดหวัง ทักษะการยืดหยุ่นทางความคิดจะพัฒนาช้ากว่าความจำขณะทำงานและการยั้งคิดไตร่ตรอง ทักษะนี้เริ่มมีการพัฒนาตั้งแต่อายุ 4 ปี 6 เดือน - 5 ปี

4. การควบคุมอารมณ์ (Emotional control) คือความสามารถในการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง ตระหนักรู้ว่าตนเองรู้สึกอย่างไร และปรับสภาพอารมณ์ตนเองให้แสดงออกมาอย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์นั้น ความสามารถนี้จะช่วยให้เด็กๆ อดทนและให้อภัยต่อการกระทบกระทั่งกันเล็กๆ น้อยๆ เมื่อไม่พอใจจะหาวิธีการแก้ปัญหา โดยไม่อาละวาด หรือโวยวาย ทักษะนี้เริ่มมีการพัฒนาตั้งแต่อายุ 4 ปี 6 เดือน - 6 ปี

5. การวางแผนจัดการ (Planning & Organizing) คือความสามารถในการวางแผนจัดการงานให้สำเร็จ วางเป้าหมายและจัดวางขั้นตอนไว้ล่วงหน้า ดำเนินการตามขั้นตอน โดยบริหารจัดการเวลาอย่างยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงได้ดี ช่วยให้เด็กจัดการกับกิจวัตรประจำวันของตนเองได้ ทักษะนี้เริ่มมีการพัฒนาตั้งแต่อายุ 4 ปี 6 เดือน - 6 ปี

ทั้งนี้เนื่องจากสมองส่วนที่ควบคุมทักษะด้านอื่นๆ ในเด็กวัยก่อนเรียนยังเจริญเติบโตและพัฒนาได้ไม่เต็มที่ (Best & Miller, 2010) จึงต้องส่งเสริมทักษะที่จำเป็นตามช่วงวัยเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาอย่างสูงสุด ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาองค์ประกอบของทักษะการคิดเชิงบริหารทั้ง 5 ด้านดังกล่าว เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของกลุ่มเด็กวัยก่อนเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับทักษะด้านการคิดเชิงบริหารตามช่วงวัยของเด็กวัยก่อนเรียน

ความสำคัญของทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

ทักษะการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions: EFs) คือการทำหน้าที่ระดับสูงของสมองที่ช่วยให้เด็กสามารถกำกับตนเองจนเกิดพฤติกรรมที่มุ่งสู่เป้าหมายได้ (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ, 2560) โดยพบว่าการมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดียิ่งจะช่วยให้บุคคลทำงานได้สำเร็จ ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม (Diamond, 2013) จากการศึกษาของ Valcan et al. (2020) เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารกับผลการเรียนคณิตศาสตร์ การอ่าน และการเขียนของเด็กในโรงเรียนอนุบาล เป็นการศึกษาระยะยาวของเด็กจำนวน 176 ราย ติดตามผลการศึกษาเป็นระยะเวลา 1 ปี พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารสามารถทำนายคุณภาพของการอ่านและเขียนในเด็กอนุบาลได้

การพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาของสมองส่วนหน้าเป็นอย่างมาก เนื่องจากสมองส่วนหน้า หรือสมองส่วน Prefrontal cortex ทำหน้าที่ควบคุมการคิด การวางแผน การจัดการ การแก้ปัญหา การควบคุมอารมณ์และพฤติกรรม รวมถึงการสร้างบุคลิกภาพของเด็ก โดยสมองส่วนหน้ามีการเพิ่มจุดเชื่อมต่อระหว่างเซลล์ประสาท (synapses) มากที่สุดในช่วงอายุ 3-6 ปี จากนั้นจะเกิดน้อยลงในวัยรุ่น จนมีจำนวน synapses เท่ากับผู้ใหญ่เมื่ออายุ 20-25 ปี ในระยะ 3-6 ปีนี้หากมีการกระตุ้นให้เกิดการใช้งานของวงจรประสาทบ่อยๆ จะส่งผลให้มีการสร้างเยื่อไมยอีลิน (myelination) มาหุ้มเส้นใยประสาทให้หนามากขึ้น ทำให้เซลล์ประสาทสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วขึ้นถึง 40-100 เท่า และการสื่อสารระหว่างเซลล์ประสาทมีประสิทธิภาพมากขึ้น จนเกิดเป็นเครือข่ายวงจรประสาทที่ทำให้เด็กคิดซับซ้อนได้มากยิ่งขึ้น

การพัฒนาสมองส่วนหน้าในช่วงวัยนี้มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กอย่างมาก สิ่งแวดล้อมและการเลี้ยงดูเด็กเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เกิด synapse และการแตกแขนงของเส้นประสาทในสมองส่วน prefrontal cortex ที่เริ่มมีการพัฒนาตั้งแต่วัยเด็ก

เล็กและจะเจริญเต็มที่เมื่อหลังวัยรุ่น การมีพื้นฐานการทำงานของสมองส่วนหน้าสุดที่ดีในวัยเด็กจะสนับสนุนกลไกระดับเซลล์ที่สำคัญให้เด็กเกิดการรู้จักหยุดยั้งคิด โดยได้รับการฝึกฝนอย่างเหมาะสมกับวัย จากง่ายไปจนถึงซับซ้อนมากขึ้นและต่อเนื่อง ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ Vissers et al. (2015) พบว่าการทำงานของสมองเด็กอายุ 3-5 ปี มีพัฒนาการทางสมองที่เติบโตอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้หลากหลาย ได้แก่ การประสานการทำงานของอวัยวะภายนอกร่างกาย การรับรู้สิ่งเร้าต่างๆ การสร้างความจำด้านภาษา การคิดเชิงเหตุผลและจินตนาการ เป็นต้น

กล่าวได้ว่าช่วงวัย 3-6 ปี เป็นระยะหน้าต่างแห่งโอกาสที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหาร มารดาต้องตระหนักและเอาใจใส่ในการพัฒนาเด็ก เพราะหากเด็กไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม ไม่มีกระบวนการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารในช่วงวัยนี้อย่างจริงจัง หน้าต่างแห่งโอกาสจะปิดลง แม้จะยังพัฒนาต่อในวัยเรียน วัยรุ่น หรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้นได้ แต่ก็จะทำให้ยากขึ้น และประสิทธิภาพในการพัฒนาก็ไม่เท่ากับการพัฒนาในช่วงวัยก่อนเรียนอย่างแน่นอน ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดนั้นคือการพัฒนาในช่วงเด็กวัยก่อนเรียนเพื่อเป็นรากฐานที่แข็งแรงสู่การเติบโตในช่วงวัยต่อไป

ผลกระทบของทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

ทักษะการคิดเชิงบริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับเด็กวัยก่อนเรียนหากเด็กได้รับโอกาสในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารจะส่งผลให้เด็กรู้จักการคิดไตร่ตรอง คิดก่อนตัดสินใจ ลงมือทำ รู้จักควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเอง ปรับเปลี่ยนความคิดเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย ทำให้เกิดความสุขในการดำรงชีวิตและประสบความสำเร็จเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ (นวลจันทร์ จุฑาทักติกุล และคณะ, 2560) แต่หากเด็กไม่ได้รับการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารจะส่งผลกระทบต่อเด็กหลายด้าน สามารถแบ่งได้เป็นมิติต่างๆ ดังนี้

1. ผลกระทบด้านร่างกาย การมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ต่ำจะส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการควบคุมตนเอง ขาดการยับยั้งชั่งใจ และไม่สามารถวางแผนจัดการตนเองได้ (สุภาวดี หาญเมธี, 2562) โดยจากการศึกษาของ Moffitt et al. (2011) พบว่าเด็กที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารต่ำส่งผลกระทบต่อเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่มักมีปัญหาลดสุขภาพ ได้แก่ โรคระบบหัวใจและหลอดเลือด โรคระบบทางเดินหายใจ พบปัญหาสุขภาพช่องปากและฟัน สอดคล้องกับการศึกษาของ Friedman et al. (1995) พบว่าคนที่มีความคิดยับยั้งชั่งใจต่ำ ขาดสำนึกในตัวในวัยเด็ก จะมีอายุที่สั้นกว่าด้วยโรคหลอดเลือด โรคหัวใจ หรือโรคมะเร็ง เพราะใช้ชีวิตไปตามความอยากหรือแรงเร้า มักมีพฤติกรรมติดเหล้า สูบบุหรี่ ไม่ควบคุมน้ำหนัก ไม่ออกกำลังกาย และไม่จัดการกับคลอเรสเตอรอล เป็นต้น

2. ผลกระทบด้านอารมณ์ และจิตใจ เด็กที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารต่ำมักมีปัญหาในการควบคุมอารมณ์ มีพฤติกรรมก้าวร้าว (สุภาวดี หาญเมธี, 2562) โดยพบว่ากลุ่มที่มีความผิดปกติทางจิต เช่น การเสพติด สมาธิสั้น (ADHD) พฤติกรรมเกร (Conduct Disorder) ซึมเศร้า (Depression) ย้ำคิดย้ำทำ (Obsessive Compulsive) และความผิดปกติทางความคิดและการรับรู้ (Schizophrenia) เป็นต้น มักจะมีทักษะการคิดเชิงบริหารบกพร่อง (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ, 2560) ดังนั้น การส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารจะช่วยให้เด็กมีทักษะการปรับตัวและฟื้นตัว เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์วิกฤตสามารถกลับมาเข้มแข็งได้ใหม่ ช่วยให้เข้าสู่ระยะเปลี่ยนผ่านและกลับมามีความสุขทางจิตที่ดีได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาระยะยาวของ Vogan et al. (2018) ซึ่งทำการศึกษาในกลุ่มเด็กที่มีปัญหาออทิสติก (Autism Spectrum Disorder) พบว่าการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารมีส่วนช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและลดปัญหาอารมณ์และพฤติกรรมได้

3. ผลกระทบด้านสังคม พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหาร เป็นตัวทำนายปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาอาชญากรรม และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ (นวลจันทร์ จุฑาภักดีกุล และคณะ, 2560) โดยบุคคลที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารต่ำ จะขาดการยืดหยุ่นทางความคิด ปรับตัวต่อสถานการณ์ได้ยาก ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ (สุภาวดี หาญเมธี, 2562) สอดคล้องกับการศึกษาของ Johnson et al. (2022) เป็นการศึกษาในระยะยาวในเด็กชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 1 จนเข้าสู่ระยะเปลี่ยนผ่านสู่วัยผู้ใหญ่ โดยพบว่าเด็กที่มีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีจะมีการควบคุมตนเองได้สูง มักประสบความสำเร็จด้านการเรียน ช่วยลดปัญหาการใช้สารเสพติด การก่ออาชญากรรม และการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นได้

4. ผลกระทบด้านสติปัญญา ทักษะการคิดเชิงบริหารเป็นเครื่องทำนายความสำเร็จด้านการเรียน การทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม (Diamond, 2013; Moffitt et al., 2011) โดยพบว่าความจำขณะทำงาน (working memory) กับการยับยั้งคิดไตร่ตรอง (inhibition) เป็นสิ่งที่บอถึงความสำเร็จหลังจบจากโรงเรียนได้ดีกว่าการมี IQ ที่ดี (Blair & Diamond, 2008) สอดคล้องกับการศึกษาของ Vandembroucke et al. (2017) พบว่าทักษะการคิดเชิงบริหารสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเปลี่ยนผ่านจากชั้นอนุบาลเข้าสู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสามารถป้องกันปัญหาการเรียนในอนาคตได้

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าทักษะการคิดเชิงบริหารมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเติบโตอย่างมีคุณภาพของเด็กวัยก่อนเรียน รวมถึงมีความสำคัญต่อความสำเร็จในชีวิต ความสำเร็จในการทำงาน และทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในอนาคต ดังนั้นมารดาเด็กวัยก่อนเรียนจึงต้องมีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ถูกต้อง เหมาะสมตามช่วงวัย เข้าใจ และเห็นความสำคัญของ

การส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนเพื่อให้เด็กเติบโตได้อย่างมีคุณภาพดังที่คาดหวัง

พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ทักษะการคิดเชิงบริหาร เป็นทักษะสำคัญที่จะช่วยให้เด็กวัยก่อนเรียนสามารถปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ในสถานการณ์แบบ New Normal เป็นสถานการณ์ภายหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ทุกคนในสังคมจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากเดิม บทบาทมารดาจึงต้องทำความเข้าใจและเรียนรู้วิธีการส่งเสริมพัฒนาการเพื่อให้เด็กวัยก่อนเรียนสามารถดำรงชีวิตและปรับตัวตามสถานการณ์ได้อย่างมีความสุข (วไลพร เมฆไตรรัตน์ และ ปรียาภรณ์ คงแก้ว, 2565) การมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีจะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัว พร้อมเผชิญปัญหา และมีวิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป (นวลจันทร์ จุฑาทักคิกุล และคณะ, 2560) การที่เด็กวัยก่อนเรียนจะมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีได้นั้น มารดาคือบุคคลสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีได้ (ฝายวาริ ประภาสวัต, 2565) โดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากรุนแรง พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารมีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเติบโตอย่างมีคุณภาพของเด็กวัยก่อนเรียน

พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน คือการปฏิบัติของมารดา เพื่อกระตุ้น หรือสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาที่ครอบคลุมทักษะการคิดเชิงบริหารทั้ง 5 ด้านในเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ ความจำขณะทำงาน การยั้งคิดไตร่ตรอง การยืดหยุ่นทางความคิด การควบคุมอารมณ์ และการวางแผนจัดการ

ช่วงวัยก่อนเรียนเป็นวัยแห่งรากฐานของการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านอารมณ์ รวมถึงเป็นช่วงเวลาสำคัญในการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหาร (นวลจันทร์ จุฑาทักคิกุล และคณะ, 2560) เด็กเรียนรู้ที่จะปรับตัว สามารถทำกิจกรรมบางอย่างได้ด้วยตนเอง และเป็นตัวเองมากขึ้น (Hockenberry et al., 2019) แต่อย่างไรก็ตามเด็กช่วงวัยนี้ยังคงต้องได้รับการช่วยเหลือและดูแลอย่างใกล้ชิดจากมารดา (Tadesse, 2016) ดังนั้น มารดาจึงมีบทบาทสำคัญในการดูแล และส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ให้กับเด็กวัยก่อนเรียน จากการศึกษาของ Valcan et al. (2018) เรื่อง พฤติกรรมของผู้ปกครองทำนายทักษะการคิดเชิงบริหาร ในเด็กปฐมวัย เป็นการศึกษาแบบ Meta-Analysis จากงานวิจัยในปี 2000-2016 จำนวน 42 เรื่อง พบว่า พฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองเชิงบวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทักษะการคิดเชิงบริหาร ($r = .25, p < .001$) โดยการเลี้ยงดูเชิงบวกนั้น คือการดูแลให้เด็กรู้สึกปลอดภัย ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ

พื้นฐานของเด็ก ได้รับความรัก และความอบอุ่นจากผู้ปกครอง และพฤติกรรมการเลี้ยงดูของผู้ปกครองเชิงลบมีความสัมพันธ์ทางลบกับทักษะการคิดเชิงบริหาร ($r = -.22, p < .001$) การเลี้ยงดูเชิงลบ คือ การปล่อยปละละเลย ไม่ตอบสนองสนองบุตร รวมถึงการเลี้ยงดูแบบการลงโทษ เช่นเดียวกับการศึกษาที่พบว่า การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยสามารถทำนายทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนได้ ($\beta = .160, p < .05$) (สุวรรณันท์ หลานนอก และคณะ, 2563) ซึ่งการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ การที่บิดามารดา มีการตอบสนองต่อความปรารถนาของเด็ก ให้ความรักความอบอุ่น ใช้เหตุผลในการสอน ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และรู้จักเชื่อฟัง (คูลยา จิตตะโสธร, 2552) จากการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการที่เด็กจะมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีได้นั้น พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการมีความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารเกิดจากการพัฒนาของสมองส่วนหน้าในการควบคุมอารมณ์ ความคิด และการกระทำในเด็ก จำเป็นต้องอาศัยมารดาที่มีความรู้ ความเข้าใจที่จะสนับสนุนการเรียนรู้ให้เด็กวัยก่อนเรียน (อุษาย โถหิณัง และคณะ, 2565) เพื่อนำมาสู่ผลลัพธ์ คือ เด็กมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดี่นั่นเอง

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการและทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน พบว่า

1. พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมการเล่นของบุตรวัยก่อนเรียน มารดา มีการกำหนดกติกาในการเล่นของบุตรน้อย ($\bar{X} = 27.33, SD = 4.84$) ซึ่งส่งผลให้เด็กขาดระเบียบวินัย ไม่เคารพกติกา (สุกัญญา สอนสี และคณะ, 2560) พฤติกรรมดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านการขี้คิด ไตร่ตรอง ด้านการยืดหยุ่นทางความคิด และด้านการวางแผนและจัดระบบดำเนินการของเด็กวัยก่อนเรียน

2. ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.97, SD = 0.47$) โดยพบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมในการเล่านิทานและอ่านหนังสือภาพให้ลูกฟังมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด รองลงมาคือ การอ่านและเล่าเรื่องจากหนังสือภาพ หรือของเล่นให้ลูกฟัง (ภควดี นนทพันธ์, 2561) พฤติกรรมดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านความจำเพื่อทำงานด้านการจดจำใส่ใจ และด้านการควบคุมอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียน

3. ผู้ปกครองมีคะแนนการรับรู้อุปสรรคในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารเด็กปฐมวัยในระดับสูง อุปสรรคดังกล่าวประกอบด้วย อุปสรรคภายใน ได้แก่ ความไม่รู้ ไม่เข้าใจ ไม่มีเวลา และอุปสรรคภายนอก ได้แก่ สถานภาพเศรษฐกิจ รายได้น้อย และไม่สะดวกยกตัวอย่างเช่น ผู้ปกครองไม่มีเวลาเล่านิทานจึงให้เด็กดูโทรทัศน์ ผู้ปกครองไม่เคยชื่นชมเด็กเมื่อเขาทำความดีเพราะเด็กจะได้ใจและดี้อมากขึ้น หรือผู้ปกครองไม่ต้องการให้เด็กเล่นมากกว่าเรียนเพราะ

จะเรียนไม่ทันคนอื่น พฤติกรรมดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารทั้ง 5 ด้านของเด็กวัยก่อนเรียน

4. มารดาที่มีพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรแบบไม่มีวินัย ปล่อยปละละเลย ตามใจ ส่งผลให้เด็กไม่ยอมรับพฤติกรรมตนเองเมื่อทำกระทำผิด เด็กไม่อยู่ในกฎระเบียบ และการเลี้ยงดูอย่างไม่มีวินัย ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมทำอะไรไม่เป็นเวลา ชอบผัดวันประกันพรุ่ง พฤติกรรมการเลี้ยงดูดังกล่าวจะส่งผลให้เด็กมีจิตใจจดจ่ออยู่กับอะไรไม่ได้นาน วอกแวก ขี้เกียจและมักประสบความสำเร็จยาก (สถาบัน Rakluke Learning Group, 2565)

5. มารดาที่มีพฤติกรรมการเลี้ยงดูอย่างเข้มงวด ติกรอบ พฤติกรรมการเลี้ยงดูดังกล่าวส่งผลให้เด็กเป็นคนไม่ยืดหยุ่น ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ยาก ไม่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังส่งผลให้เด็กกลายเป็นคนเก็บกด เมื่อควบคุมอารมณ์ไม่ได้ก็จะเป็นเด็กที่ก้าวร้าว เวลาโกรธจะไม่รู้จักควบคุมความโกรธ ไม่สนใจใคร ไม่รู้จักกาลเทศะ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์และความคิดของตัวเองให้คงที่ได้ เด็กจะกลายเป็นคนเครียดง่าย จิตตก และขี้กังวล (สถาบัน Rakluke Learning Group, 2565)

6. มารดาที่มีความเครียดสูงและไม่มีเวลาปฏิสัมพันธ์กับเด็ก จากสถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน และปัญหาการดำรงชีวิต หลากๆรอบคร้วต้องทำงานอย่างหนักเพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครอบครัว ทำให้มารดาเกิดความเครียดสูง และทำให้เวลาในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรน้อยลง (อภิญญา ยุทธชาวิทย์ และ วีระชาติ ยุทธชาวิทย์, 2557) ส่งผลให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการจากมารดาลดลงตามไปด้วย นอกจากนี้การที่มารดาไม่มีเวลาในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุตรยังส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร การจะพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความผูกพันแบบปลอดภัย (Secure Attachment) ซึ่งต้องอาศัยการเลี้ยงดูเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด จนเกิดความรู้สึกปลอดภัย เชื่อใจมารดา และมีความมั่นคงทางอารมณ์ (Menon et al., 2020) สิ่งที่สำคัญต่อคุณภาพในการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดี คือ ประสบการณ์ในการเลี้ยงดูที่ส่งเสริมพัฒนาเป็นคุณภาพความผูกพัน (Attachment Quality) ระหว่างเด็กและผู้เลี้ยงดู ซึ่งก่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการติดตามประเมินตนเอง การจดจ่อใส่ใจ และการยืดหยุ่นความคิด (ปนัดดา ธนเศรษฐกร, 2561)

7. มารดาที่มีพฤติกรรมการใช้หน้าจอในการเลี้ยงดูบุตรที่ไม่เหมาะสม จากการศึกษาของชฎาภรณ์ สมบัติชัยศักดิ์ (2563) พบว่า ผู้ปกครองให้เด็กใช้หน้าจอขณะทำงานบ้านร้อยละ 54.9 และใช้หน้าจอเพื่อให้เด็กสงบ ร้อยละ 41.4 สอดคล้องกับการศึกษาของ อารุณลักษณ์ คงยัง และ เบญจา มุกตพันธุ์ (2563) พบว่าส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีการรับรู้อุปสรรคในการควบคุมการใช้เวลาหน้าจอของเด็กระดับสูง โดยสิ่งที่เป็นอุปสรรคสำหรับผู้ปกครอง คือ ความเหนื่อยล้าจากการ

ทำงาน การที่สมาชิกในครอบครัวไม่ให้ความร่วมมือในการควบคุมการใช้อุปกรณ์หน้าจอของเด็ก และผู้ปกครองมีการรับรู้ว่าการจำกัดระยะเวลาในการดูอุปกรณ์หน้าจอของเด็กเป็นเรื่องยาก พฤติกรรมดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียนในทุกๆด้าน (Altun, 2022; Kostyrka-Allchorne et al., 2017)

จากพฤติกรรมข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า มารดาที่มีพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการ และส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ไม่เหมาะสม ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียนในอนาคตอย่างมาก ดังนั้นการที่จะทำให้เด็กมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีได้นั้น มารดาควรมีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร (จิระพร ชะโน, 2562; ฝ่ายวาริ ประภาสวัต, 2565; สุภาวดี หาญเมธี และคณะ, 2561) ดังนี้

1. ให้โอกาสเด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆจากการลงมือทำด้วยตนเอง เช่น ให้โอกาสเด็กได้คิด สังเกต เลือกลงมือทำด้วยตนเอง วางแผนด้วยตนเอง ลงมือทำด้วยตนเอง ได้ลองผิดลองถูก ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ และได้เรียนรู้ผ่านการเล่น เป็นต้น

2. มารดาต้องเป็นผู้ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ในแต่ละสถานการณ์ เช่น มารดากระตุ้นให้เด็กได้เขียนในสิ่งที่ต้องทำ มีการเสนอทางเลือกแบบมีขอบเขต เมื่อต้องการให้เด็กทำอะไรบางอย่างเปลี่ยนจากการใช้คำสั่งเป็นการให้ทางเลือก และเมื่อเด็กทำงาน/กิจกรรมเสร็จ มารดาควรนำเหตุการณ์นั้นมาพูดคุยและสะท้อนคิดร่วมกัน เป็นต้น

3. เต็มพลังให้กับเด็ก เมื่อเด็กผ่านสถานการณ์ที่ท้าทายได้ เช่น การให้รางวัล การกล่าวชมเชย การให้หยุดพักเป็นระยะ เป็นต้น

4. ฝึกสร้างวินัยเชิงบวกกับเด็ก ตาม Model 5T

4.1 การตั้ง Target Behavior หรือ พฤติกรรมเป้าหมายที่สอนเด็กให้ฝึกปฏิบัติได้ เป็นการตั้งเป้าหมายก่อนเป็นอันดับแรกว่า พฤติกรรมที่คาดหวังให้เกิดขึ้นคืออะไร แล้วจึงค่อยเลือกวิธีการสอนที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้น

4.2 Teach หรือ การสอนพฤติกรรมเป้าหมายที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ คือ การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพที่สามารถสอนทักษะและหล่อเลี้ยงจิตใจของเด็กได้ในเวลาเดียวกัน เพื่อให้เด็กเกิดแรงจูงใจ อยากให้ความร่วมมือ และลงมือทำพฤติกรรมเป้าหมายตามที่ผู้เลี้ยงดูคาดหวังไว้ ด้วยตัวของเขาเองแทนการสื่อสารด้วยวิธีการบังคับ การสั่ง การข่มขู่ การต่อว่า การเปรียบเทียบ และการลงโทษ ซึ่งเป็นการทำร้ายจิตใจ ทำให้เด็กรู้สึกไม่ปลอดภัยและอยากต่อต้าน

4.3 Train หรือ การฝึกฝนพฤติกรรมเป้าหมาย ตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน การมองหาโอกาสให้เด็กได้บริหารทักษะที่เรียนรู้ไปแล้ว ในบริบทต่างๆ ที่มีระดับความยากง่าย หรือ

มีความสลับซับซ้อนแตกต่างกันไป และคอยให้คำแนะนำ ให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น เพื่อส่งเสริม และต่อยอดให้เด็กพัฒนาทักษะนั้น ได้อย่างเต็มศักยภาพ

4.4 Time หรือเวลาในการพัฒนาจิตสำนึก และฐานที่มั่นความเชื่อใจ คือ ความ มั่นคง และความต่อเนื่องในการสอนและการฝึกฝน ที่ยังคงมีพฤติกรรมเป้าหมาย มีการสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ และมีการให้โอกาส เพื่อรักษาแรงจูงใจและสัมพันธภาพที่ดีไปตลอด จนถึงเป้าหมาย ได้

4.5 Trust หรือ ความเชื่อใจของผู้เลี้ยงดูและเด็กที่พัฒนาขึ้นจากวิธีการเลี้ยงดู คือ การสร้างและการรักษาความเชื่อใจของผู้เลี้ยงดูและเด็ก ซึ่งความเชื่อใจเป็น Key Success Factor ที่ ทำให้การเลี้ยงดูด้วยการสร้างวินัยเชิงบวกบรรลุเป้าหมายสูงสุด

5. สนับสนุนให้เด็กได้ใช้จินตนาการขั้นสูง และเลือกการเล่นที่หลากหลายรูปแบบ

5.1 จัดหาอุปกรณ์และของเล่นอย่างหลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเล่น โดยเด็กก่อน วัยเรียนต้องการอุปกรณ์ในการเล่นที่เหมือนจริง เช่น ชุดของเล่นแพทย์ ในขณะที่เด็กโต สามารถนำสิ่งต่างๆ มาเป็นอุปกรณ์ในการเล่นได้เช่น นำกระดาษมาม้วนทำเป็นเฟือกสำหรับตาม เมื่อแขนหัก ซึ่งการนำสิ่งของต่างๆ ที่คุ้นเคยมาใช้ประกอบการเล่นเป็นการฝึกความยืดหยุ่นทาง ความคิด

5.2 ให้เด็กได้เล่นโดยใช้อุปกรณ์ด้วยตัวเอง เด็กจะประเมินว่าอะไรคือสิ่งจำเป็น แล้วเก็บข้อมูลไว้ในใจ และให้เด็กทำตามที่คิดไว้โดยไม่ลังเล เด็กจะได้รับการฝึกให้เลือกในสิ่งที่ เด็กสนใจ ฝึกความจำที่นำมาใช้งาน (working memory) และฝึกการวางแผน หากแผนที่วางไว้ ใช้ไม่ได้ เด็กจะปรับความคิดและลงมือทำใหม่ จะเป็นการท้าทายความสามารถในเรื่องการยืดหยุ่น ทางความคิดของเด็ก (challenging their cognitive flexibility)

5.3 ฝึกการวางแผนการเล่น เป็นการจัดระเบียบการเล่น โดยออกแบบโปรแกรม การเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อสร้างการกำกับตนเอง เด็กจะมีการตัดสินใจว่าเด็กจะเล่นบทบาทสมมติ เป็นใครและทำอะไรก่อนที่เด็กจะเริ่มเล่น และให้เด็กได้ลงมือเขียนแผนการเล่นบนกระดาษ การให้ เด็กได้มีการวางแผนก่อนการเล่นหมายความว่าเด็กได้มีการคิดก่อนเล่นและลงมือกระทำตามมา จะ เป็นการช่วยฝึกเด็กให้รู้จักการควบคุมการยับยั้ง (inhibitory control)

6. การส่งเสริมการเคลื่อนไหวโดยใช้เพลงและเกม การใช้เพลงและเกมจะช่วย สนับสนุนการคิดเชิงบริหารของสมอง เนื่องจากเด็กได้มีการเคลื่อนไหวเข้าจังหวะประสานการ ทำงานระหว่างการพูด การกระทำ กับเพลงประกอบ ส่งเสริมการควบคุมการยับยั้งตนเอง และ ส่งเสริมความจำเพื่อนำไปใช้งานของสมอง นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะการควบคุมตนเองอีกด้วย

ยกตัวอย่างกิจกรรม เช่น การเล่นเกมประกอบเพลงช้า สลับเร็ว การร้องเพลงและทำท่าประกอบเพลงช้าๆ กิจกรรมร้องเพลงรวมกับการละเล่นพื้นบ้าน เป็นต้น

พฤติกรรมดังกล่าวนี้คือพฤติกรรมที่มารดาพึงปฏิบัติในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กวัยก่อนเรียน และนอกจากพฤติกรรมที่พึงปฏิบัติข้างต้น มารดาจำเป็นต้องมีความรู้และเข้าใจการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนทั้ง 5 องค์ประกอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ครอบคลุม และตรงกับความต้องการตามระยะพัฒนาการสมองของเด็กวัยก่อนเรียน เพื่อนำมาสู่การพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารที่ดีมากยิ่งขึ้น (จิระพร ชะโน, 2562; นันทา โพธิ์คำ, 2563; McIntosh & Fox, 2019) ดังนี้

1. ทักษะความจำขณะทำงาน (Working Memory) กิจกรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ การให้เด็กดื่มนมแม่ในช่วง 6 เดือน ให้เด็กได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และพักผ่อนให้เพียงพอ แสดงความรักด้วยการพุดคุยบ่อยๆ เพื่อให้เด็กรู้สึกอบอุ่น มีความสุข มีความผูกพันใกล้ชิดกับพ่อแม่ เล่านิทาน อ่านหนังสือให้เด็กฟัง ให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ใช้สัญลักษณ์ช่วยประกอบในการจำ เพื่อให้จดจำได้ดีขึ้น นอกจากนี้การทำกิจวัตรเป็นเวลาสม่ำเสมอ มีลำดับขั้นตอนเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้พัฒนาความจำได้

2. ทักษะการยับยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) คือ การควบคุมอารมณ์ตนเอง รู้ว่าสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ เช่น ไม่นำของเพื่อนมาเป็นของตนเอง เป็นต้น กิจกรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ จัดหาของเล่นเสริมพัฒนาการที่ต้องใช้สมาธิ ใช้สมองในการวางแผนและคิดแก้ปัญหา ส่งเสริมด้านดนตรี พุดคุยกับเด็กบ่อยๆ หากเด็กมีความกังวลใจให้เด็กเล่าออกมาอย่างเก็บไว้ เพื่อช่วยระบายความรู้สึก สอนให้เด็กควบคุมตนเอง เช่น เวลาารู้สึกโมโหให้นับเลข 1-10 หรือหายใจเข้าลึกๆ ออกยาวๆ จนรู้สึกดีขึ้น ไม่หงุดหงิดว้าวาย หรือไปทำร้ายคนอื่น

3. ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Shift Cognitive Flexibility) คือ ทักษะที่ช่วยให้เด็กรู้จักปรับตัว ยืดหยุ่น และรู้จักแก้ไขปัญหาได้ตามสถานการณ์ กิจกรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ กิจกรรมด้านศิลปะ เช่น การวาดรูป ระบายสี การปั้น การพับ ตัดปะ ฉีกปะ ฝึกให้เด็กทำของเล่นจากวัสดุเหลือใช้ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์จากสื่อที่หลากหลาย กิจกรรมการต่อบล็อกเป็นรูปทรงต่างๆ หรือการตั้งคำถามปลายเปิดเมื่อเด็กเจออุปสรรค เพื่อให้เด็กได้คิดแก้ปัญหาด้วยตัวเอง

4. การควบคุมอารมณ์ (Emotion Control) ช่วยให้เด็กรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี ไม่โมโหและหงุดหงิดง่าย กิจกรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ การอ่านนิทานที่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยที่ดี ให้เด็กได้เล่นร่วมกับผู้อื่น เพื่อรู้จักการแบ่งปัน อดทนรอคอย ให้เด็กช่วยงานบ้าน และช่วยเลือกเสื้อผ้าไม่ใช้บริจาคของไปให้เด็กคนอื่นๆ ที่ขาดแคลน หรือมอบหมายให้เด็กช่วยตามโอกาส

นอกจากนี้การที่มารดาพูดคุยให้เด็กเข้าใจถึงการแสดงออกที่ถูกต้องเมื่อโกรธ ผิดหวัง หรือเสียใจ และกล่าวชมเชย ให้กำลังใจเมื่อเด็กทำได้ดี

5. การวางแผนและจัดระบบดำเนินการ (Planning and Organizing) เป็นการฝึกให้เด็ก รู้จักตั้งเป้าหมายและคิดวางแผนด้วยตนเอง กิจกรรมที่ควรส่งเสริม ได้แก่ สอนให้เด็กเรียนรู้เรื่อง เวลา สอนให้เด็กรู้จักตั้งเป้าหมายง่ายๆ เช่น เก็บออมเงินเพื่อซื้อของที่อยากได้ด้วยตนเอง ให้เด็ก รับผิดชอบงานในบ้าน โดยให้เด็กเลือกงานเองเพื่อจะได้ทำอย่างมีความสุข

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัญหาพฤติกรรมของมารดาส่งกระทบต่อการพัฒนา ทักษะด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนอย่างมาก มารดาคือ ผู้ดูแลหลักที่มีบทบาทในการ ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ทั้งนี้มารดาต้องมีความรู้และความเข้าใจในแนวทางในการส่งเสริม ทักษะด้านการคิดเชิงบริหารแต่ละองค์ประกอบ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารที่มี ประสิทธิภาพ ตรงตามความต้องการของเด็กวัยก่อนเรียน และเป็นพื้นฐานไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดี ประสบความสำเร็จทางการเรียน และการทำงานในอนาคต

แนวคิดทฤษฎี PRECEDE-PROCEED Model

แนวคิด PRECEDE-PROCEED Model ของ Green and Kreuter (2005) เป็นแนวคิดที่ กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลซึ่งมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของบุคคล การดำเนินงานเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะต้องมีการดำเนินการหลายด้านประกอบกัน โดย จะต้องวิเคราะห์ถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมนั้นก่อน จึงสามารถวางแผนและกำหนดวิธีการ ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบบจำลอง PRECEDE-PROCEED Model มีพื้นฐานแนวคิดสุขภาพว่า 1) สุขภาพและ ความเสี่ยงด้านสุขภาพมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย 2) การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ต้องการ ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรม สิ่งแวดล้อม และสังคม จะต้องมียุทธศาสตร์ในหลายมิติ มี ขั้นตอนการทำงาน 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 เป็นระยะของการวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis phase) เรียกว่า PRECEDE (Pre-disposing Reinforcing and Enabling Causes in Educational Diagnosis and Evaluation) หมายถึง กระบวนการที่ใช้ปัจจัยนำ ปัจจัยเสริม ปัจจัยเอื้อในการวิเคราะห์ วินิจฉัย และประเมินผล ทางพฤติกรรม ในระยะนี้ให้ความสำคัญกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพและ พฤติกรรม ประกอบด้วย 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การวินิจฉัยสังคมและนโยบาย (Social policy assessment) เป็นการ วิเคราะห์คุณภาพชีวิตของบุคคล ประเมินปัญหาจากกลุ่มเป้าหมายหรือชุมชนที่ต้องการว่ามี เป้าหมายไปในทิศทางใด และส่งผลต่อคุณภาพชีวิตอย่างไร

ระยะที่ 2 การประเมินทางระบาดวิทยา (Epidemiological assessment) เป็นการวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ โดยใช้ข้อมูลทางระบาดวิทยาวิเคราะห์ถึงภาระเจ็บป่วย ภาวะสุขภาพ ความชุก และการเกิดโรค ช่วยให้อ้างอิง และกำหนดปัญหาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตได้

ระยะที่ 3 การประเมินด้านการศึกษาและนิเวศวิทยา (Educational and ecological assessment) เป็นการวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพนั้น เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพ ประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัย คือ ปัจจัยนำ (Predisposing factors) ปัจจัยเอื้อให้เกิดพฤติกรรม (Enabling factors) และปัจจัยเสริมแรงให้เกิดพฤติกรรมต่อเนื่อง (Reinforcing factors)

ระยะที่ 4 การประเมินด้านองค์กร นโยบาย และการวางแผน (Administrative and policy assessment and intervention alignment) เป็นการประเมินความสามารถขององค์กรในการบริหารงาน ทั้งด้านงบประมาณ เวลาปฏิบัติงาน สถานที่ดำเนินการ นำไปสู่การวางแผนดำเนินงาน และเริ่มจัดการตามแผนกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการส่งเสริมสุขภาพ

ส่วนที่ 2 เป็นระยะของการพัฒนาแผน เพื่อนำไปสู่การดำเนินการและประเมินผล เรียกว่า PROCEED (Policy Regulatory and Environment Development) ให้ความสนใจในรายละเอียดของการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล ประกอบด้วย 4 ระยะ ดังนี้

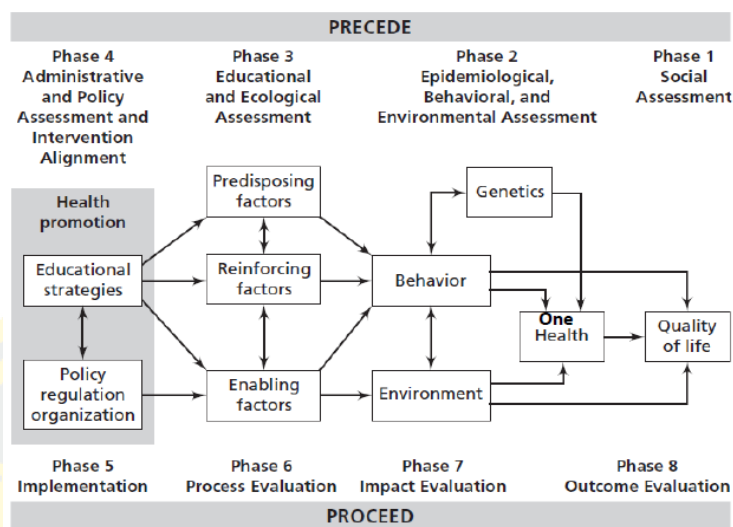
ระยะที่ 5 การดำเนินงานตามแผนโครงการ โดยดำเนินงานตามวิธีการและกิจกรรมที่กำหนดไว้ ตามตารางปฏิบัติการ

ระยะที่ 6 การประเมินผลการปฏิบัติงาน (Implementation and process evaluation) เป็นการประเมินผลเกี่ยวกับกระบวนการที่ใช้ในการดำเนินงาน

ระยะที่ 7 การประเมินผลกระทบ (Impact evaluation) เป็นการวัดประสิทธิผลของแผนงานตามวัตถุประสงค์ระยะสั้นที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม

ระยะที่ 8 การประเมินผลลัพธ์ (Outcome evaluation) เป็นการประเมินรวบรวมข้อมูลประสิทธิผลที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นและประโยชน์ที่ได้รับด้านสุขภาพ หรือคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมาย

สรุปแนวคิดทฤษฎี PRECEDE-PROCEED Model ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 2 PRECEDE-PROCEED Model (Green & Kreuter, 2005)

ในการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน มีหลายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน การศึกษาครั้งนี้จึงประยุกต์ใช้ระยะที่ 3 การประเมินด้านการศึกษาและนิเวศวิทยา (Educational and ecological assessment) ซึ่งอยู่ในระยะการวินิจฉัยปัญหาเพื่อวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องตามแบบจำลองของทฤษฎี แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. ปัจจัยนำ (Predisposing factors) เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมของบุคคล และก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมของบุคคล หรือเป็นความพึงพอใจของบุคคลที่ได้มาจากการประสบการณ์ในการเรียนรู้ ซึ่งอาจมีส่วนช่วยสนับสนุนหรือยับยั้งไม่ให้เกิดพฤติกรรมทางด้านสุขภาพ จากการศึกษาครั้งนี้ปัจจัยนำที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความเครียดของมารดา

2. ปัจจัยเอื้อ (Enabling factors) เป็นปัจจัยที่อาศัยอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม อาจเป็นการสนับสนุนหรือยับยั้งไม่ให้เกิดพฤติกรรมของบุคคล ประกอบด้วย สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ การเข้าถึงแหล่งบริการ รวมถึงทรัพยากรต่างๆ นอกจากนี้ยังรวมถึงทักษะการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพนั้นๆ เป็นต้น จากการศึกษาครั้งนี้ปัจจัยเอื้อที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่บ้าน และพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา

3. ปัจจัยเสริม (Reinforcing factors) เป็นปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมนั้นได้รับการสนับสนุน ซึ่งอาจช่วยสนับสนุนหรือเป็นแรงกระตุ้นในการแสดงพฤติกรรมทางสุขภาพ จากการศึกษาครั้งนี้ปัจจัยเสริมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว

ปัจจัยทั้ง 3 ด้านนี้ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคล การดำเนินการเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จำเป็นต้องคำนึงถึงอิทธิพลของปัจจัยเหล่านี้เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนที่เหมาะสมจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียนที่สมวัย การศึกษาครั้งนี้จึงประยุกต์ใช้แนวคิด PRECEDE-PROCEED Model ในระยะที่ 3 ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมเพื่อวิเคราะห์ปัจจัยหรือสาเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนและพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ร่วมกับวิเคราะห์ตามแนวคิด PRECEDE-PROCEED Model ถึงสาเหตุของพฤติกรรมมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ประการ ประกอบด้วย ปัจจัยนำ ได้แก่ ความเครียดของมารดา ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่บ้าน และพฤติกรรมการใช้หน้าจอกของมารดา ปัจจัยเสริม ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว

ความเครียดของมารดา

สภาพครอบครัวในปัจจุบันมารดามีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบหลายด้าน ทั้งการรับผิดชอบงานต่างๆภายในบ้าน ต้องทำงานประจำเพื่อหารายได้ช่วยครอบครัว และยังมีบทบาทสำคัญในการดูแลบุตร เด็กในช่วงวัยก่อนเรียนจำเป็นต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากมารดา ทั้งด้านกิจวัตรประจำวัน ด้านการรับประทานอาหาร ด้านการนอนหลับ รวมถึงการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ เนื่องจากเด็กช่วงวัยก่อนเรียนยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ทั้งหมด และยังเป็นช่วงวัยที่สมองพร้อมพัฒนาและเรียนรู้สิ่งต่างๆ (นวลจันทร์ จุฑาทักติกุล และคณะ, 2560) จึงเป็นช่วงวัยที่มารดาต้องให้ความสำคัญและมีความเอาใจใส่ดูแลอย่างมาก การที่มารดามีบทบาทหน้าที่หลายอย่างส่งผลให้มารดาเกิดความเครียดได้ จากการศึกษาของ Hibel et al. (2012) พบว่ามารดาที่เลี้ยงบุตรจะมีระดับความเครียดในวันที่ต้องไปทำงานสูงกว่าวันที่ไม่ต้องไปทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหากมารดาไม่สามารถจัดการกับความเครียดของตนเองได้นั้นย่อมส่งผลกระทบต่อทางลบต่อตัวมารดาและส่งผลกระทบทางลบต่อพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของมารดา นอกจากนี้ยังพบว่าความเครียดของมารดามีความสัมพันธ์ทางลบกับการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารในเด็ก (ดวงฤทัย เสมอคุ้มหอม และคณะ, 2562; De Cock et al., 2017) โดยการศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของมารดาต่อเด็กและความเครียดของมารดา

ต่อทักษะการคิดเชิงบริหารในวัยเตาะแตะ เก็บข้อมูลตั้งแต่มารดาตั้งครรภ์ 26 สัปดาห์ จนทารกอายุครบ 6 เดือน และ 24 เดือน พบว่าความเครียดของมารดาส่งผลให้มารดามีปฏิสัมพันธ์กับบุตรลดลง และมารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารบุตรลดลง นำมาสู่ปัญหาในการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กได้ (De Cock et al., 2017)

สภาพแวดล้อมที่บ้าน

บ้านเป็นสถานที่เรียนรู้แห่งแรกและเป็นสถานที่ที่มารดาและเด็กวัยก่อนเรียนได้ใช้เวลาอยู่ร่วมกันมากที่สุด การที่มารดาจะมีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ การมีสิ่งแวดล้อมในบ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะช่วยให้มารดามีพฤติกรรมส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีและเด็กเกิดการพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ (Murphy et al., 2022) โดยสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่บ้านเกิดจากองค์ประกอบหลายอย่างรวมกัน ทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การตอบสนองของมารดาทั้งการสื่อสาร การตอบสนองด้านภาษา การกระตุ้นการเรียนรู้ การเป็นตัวแทน การทำโทษ และการทำกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่มีสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่บ้านที่ดีมีความสัมพันธ์กับการพัฒนาระบบประสาทสมองส่วนเนื้อสีขาว (White matter) ที่สูงขึ้น (Hutton et al., 2019) ซึ่งสมองส่วนนี้เป็นสมองส่วนที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าสภาพแวดล้อมที่บ้านสามารถทำนายทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กได้ (Altun, 2022; Tabullo et al., 2022; Sarsour et al., 2011) จะเห็นได้ว่าการมีสิ่งแวดล้อมที่บ้านที่เอื้อต่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียนมากขึ้น (สุกัญญา สอนสี และคณะ, 2560) และสภาพแวดล้อมที่บ้านที่ดียังช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนที่ดีได้อีกด้วย

พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา

พฤติกรรมการใช้หน้าจอ คือ การทำกิจกรรมต่างๆบนหน้าจอดิจิทัล เช่น การดูโทรทัศน์ การใช้งานคอมพิวเตอร์ และการใช้มือถือหรือแท็บเล็ต มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหลายประเภท ได้แก่ กิจกรรมที่มีการตอบโต้ เช่น การเล่นเกมวิดีโอ และการสนทนาผ่านสื่อดิจิทัล เป็นต้น กิจกรรมที่ไม่มีการตอบโต้ เช่น การดูวิดีโอ การดูโทรทัศน์ และการเล่นเกมโซเชียลมีเดียต่างๆ เป็นต้น (สรานนท์ อินทนนท์, 2563) ในปัจจุบันสื่อหน้าจอเข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตเป็นอย่างมาก จากการศึกษาของอรุณลักษณ์ คงยัง และ เบญจมา มุกตพันธุ์ (2563) พบว่ามารดาคว่ำร้อยละ 83.3 มีพฤติกรรมการใช้เวลาหน้าจอ มากกว่า 1 ชั่วโมง/วัน โดยใช้งานหน้าจอเฉลี่ยวันละ 3.3 ชั่วโมง แต่ทั้งนี้ทักษะสำคัญที่มารดาต้องมีคือทักษะการบริหารเวลาหน้าจอ เป็นทักษะในการควบคุมตนเอง สามารถแบ่งเวลาในการใช้งานอุปกรณ์เทคโนโลยี และ โซเชียลมีเดียได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ มีการสร้างสมดุลระหว่างการใช้งานหน้าจอกับกิจกรรมที่ต้องทำในชีวิตประจำวัน โดยไม่กระทบปัญหาสุขภาพ และความสัมพันธ์ของครอบครัว (สรานนท์ อินทนนท์, 2563) การใช้น้ำจอของมารดาหากมีการควบคุมและจำกัดการใช้งานย่อมส่งผลดีต่อตัวมารดา เนื่องจากสื่อน้ำจอเป็นแหล่งความรู้ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตร การส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ให้กับบุตร และยังสามารถนำมาใช้เป็นที่สำหรับส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้อีกด้วย ช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการซื้ออุปกรณ์ช่วยเสริมพัฒนาการ แต่หากมารดาใช้สื่อน้ำจอที่ไม่เหมาะสม ไม่มีการแบ่งเวลาในการใช้สื่อน้ำจอย่อมส่งผลกระทบต่อตัวมารดา และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการบุตรอย่างแน่นอน

จากการศึกษาที่ผ่านมาทำการสำรวจเชิงสังเกตพฤติกรรมผู้ปกครองในการใช้มือถือขณะที่พาเด็กไปสนามเด็กเล่น พบว่าในระหว่างที่ผู้ปกครองมีการใช้โทรศัพท์มือถือ ผู้ปกครองจะไม่สนใจเด็ก ตอบโต้เด็กช้าลง และบางครั้งผู้ปกครองไม่สนใจความปลอดภัยของเด็กขณะที่เด็กเล่น (Abels et al., 2018; Elias et al., 2020; Mangan et al., 2018; Vanden Abeele et al., 2020) นอกจากนี้การใช้น้ำจอของมารดาที่เพิ่มขึ้นนั้นยังส่งผลกระทบต่อตัวเด็ก โดยพบว่าการใช้หน้าจอของมารดาที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์กับการใช้น้ำจอของเด็กที่เพิ่มขึ้น (สุวัฒนา เกิดมวง และ ศักศิกร สุวรรณเจริญ, 2565; Kim et al., 2021; Lauricella et al., 2015) กล่าวคือการใช้หน้าจอมากขึ้นก็มีโอกาสที่เด็กจะได้อยู่กับหน้าจอ และได้ใช้เวลาหน้าจอที่นานขึ้นตามไปด้วยนั่นเอง ซึ่งผลกระทบที่เกิดจากการใช้น้ำจอของเด็ก พบว่าเด็กมีปัญหาทางอารมณ์ เช่น นุนเฉียว หุนหันพลันแล่น ขาดความอดทน ไม่รู้จักรอคอย มีพฤติกรรมก้าวร้าว และยังมีแนวโน้มที่จะมีอาการของโรคสมาธิสั้นเทียม (สมัย ศิริทองถาวร, 2560) และที่สำคัญการใช้หน้าจอในเด็กนั้นส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารอย่างมาก (Altun, 2022; Kostyrka-Allchorne et al., 2017) ดังนั้นมารดาจำเป็นต้องมีการควบคุมพฤติกรรมการใช้หน้าจอของตนเองให้เหมาะสม นำสื่อน้ำจอมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อพฤติกรรมการเล่นและพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารที่มีประสิทธิภาพในเด็กวัยก่อนเรียนต่อไป

ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร

ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรมีพื้นฐานมาจากความไว้วางใจในตัวมารดาที่เกิดจากการที่เด็กได้รับการตอบสนองความต้องการเมื่อหิว เมื่อขับถ่าย หรือเมื่อร้องไห้ นำมาสู่สายสัมพันธ์ที่ีระหว่างมารดาและบุตร (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2565b) โดยบทบาทของความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรที่มีต่อพัฒนาการของเด็ก ได้แก่ 1) ความรู้สึกปลอดภัย เป็นความรู้สึกขั้นพื้นฐานของจิตใจที่เด็กต้องการจากผู้ดูแล สามารถพัฒนาต่อเป็นความไว้วางใจมีความสำคัญต่อพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารอย่างมาก เช่น การ

ยังคิดไตร่ตรอง และการควบคุมอารมณ์ เป็นต้น 2) เป็นฐานที่มั่นคงทางจิตใจ เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ให้เด็กกล้าที่จะไปเรียนรู้ และเผชิญโลกภายนอกด้วยตนเองมีความสำคัญต่อการพัฒนาการทุกด้าน โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดเชิงบริหาร เช่น ทำให้เด็กกล้าริเริ่มลงมือทำ เป็นต้น และ 3) เป็นแบบอย่างการทำงานภายในจิตใจ เป็นแบบอย่างความสัมพันธ์ที่เด็กใช้ในการรับรู้ ทัศนคติ และทำความเข้าใจกับความสัมพันธ์ของคนบนโลกใบนี้ และเป็นแบบอย่างในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งสำคัญต่อการพัฒนาการด้านอารมณ์และสติปัญญาของเด็ก รวมถึงทักษะด้านการคิดเชิงบริหารด้วย เช่น การติดตามประเมินตนเอง การจดจ่อใส่ใจ และการยืดหยุ่นทางความคิด เป็นต้น (ปนัดดา ธนเศรษฐกร, 2561) จากข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของสุวรรณีย์ หลายนอก และคณะ (2563) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรเป็นตัวทำนายทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีที่สุด ($\beta = .674, p < .001$) การมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมารดาและบุตรนำมาซึ่งพฤติกรรมการเล่นอย่างเอาใจใส่ มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุย การเล่น หรือกอด ล้วนเป็นการกระตุ้นให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ในการควบคุมความต้องการอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้สัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้เลี้ยงดูในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกัน ในทางตรงกันข้ามหากความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรไม่ดี สมองส่วนอารมณ์ของเด็กจะจดจำความรู้สึกไม่พอใจ และนำไปตีความหมายสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นตามประสบการณ์ความรู้สึกที่เคยได้รับจากการเลี้ยงดู จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรมีความสำคัญอย่างมาก การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างมารดาและบุตรทำให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการที่ดีมากยิ่งขึ้นและทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัย มีความมั่นคงทางอารมณ์ เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม และเป็นรากฐานสำคัญไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารต่อไป (ปนัดดา ธนเศรษฐกร, 2561)

การสนับสนุนของครอบครัว

การสนับสนุนจากครอบครัว คือ การที่มารดาได้รับการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวทั้ง สามี ปู่ ย่า ตา และยาย ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของมารดา โดย Schaefer et al. (1981) แบ่งการสนับสนุนของครอบครัวเป็น 3 ด้าน ได้แก่ 1) การได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์ คือ การดูแลเอาใจใส่ ให้กำลังใจมารดา 2) การได้รับการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร คือ การให้คำแนะนำ การศึกษาหาความรู้ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านทักษะการคิดเชิงบริหารเพื่อมีส่วนช่วยมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการให้เด็ก และ 3) การได้รับการสนับสนุนด้านบริการและวัตถุ คือ การส่งเสริมในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้เสริมพัฒนาการต่างๆ อำนวยความสะดวกในการจัดสรรสถานที่ แบ่งเวลาในการดูแลบุตรเพื่อให้มารดาได้พักผ่อน ซึ่งการสนับสนุนดังกล่าวเกิดจากสมาชิกในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นสามี ปู่ ย่า ตา และยาย

มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนพฤติกรรมส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของมารดา การสนับสนุนของครอบครัวนี้จะช่วยเป็นแรงเสริมและแรงกระตุ้นที่ทำให้การแสดงพฤติกรรมของมารดาทั้งด้านการเลี้ยงดูบุตร และส่งเสริมพัฒนาการให้บุตรนั้นทำได้ดียิ่งขึ้น จากการศึกษาของ ปรัชญาพร ชิสาระ และคณะ (2560) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมสามารถทำนายพฤติกรรม ส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองได้ ($\beta = .196, p < .05$) สอดคล้องกับการศึกษาของ สุกัญญา สอนสี และคณะ (2560) พบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการ ส่งเสริมพฤติกรรมการเล่นกับเด็กของมารดา ($r = .239, p = .01$) จะเห็นได้ว่าการได้รับการ สนับสนุนทางสังคมนั้นช่วยให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัย ก่อนเรียนได้มากขึ้น ซึ่งหากมารดาได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวก็มีความเป็นไปได้ที่จะแสดง พฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะด้านการคิดเชิงบริหารอย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว มีอิทธิพลกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิด เชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน การที่จะพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารให้มีประสิทธิภาพได้นั้น มารดาต้องมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนที่ดี เด็กเติบโตอย่างมีคุณภาพ ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตทั้งด้านการเรียนและการทำงาน รวมถึงการใช้ชีวิตในสังคม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบบรรยายและหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlational research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ได้แก่ ความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้ คือ มารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 9 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านสวน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองอ่างศิลา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลคลองตำหรุ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนาป่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลดอนหัวฬ่อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลหนองไม้แดง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลห้วยกะปิ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเหมือง ซึ่งมีบริบทอยู่ภายใต้การดูแลของเทศบาลในลักษณะเดียวกัน

กลุ่มตัวอย่าง คัดเลือกจากประชากรด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย คัดเลือกมารดาตามคุณสมบัติ ดังนี้

เกณฑ์คัดเข้า (Inclusion criteria)

1. อายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป
2. เป็นผู้เลี้ยงดู และอาศัยอยู่บ้านเดียวกับเด็กวัยก่อนเรียนอายุ 3 ปี ถึง 6 ปี
3. สามารถอ่าน เขียน และสื่อสารภาษาไทยได้

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria)

1. เด็กที่มีปัญหาพัฒนาการ ซึ่งได้รับการคัดกรองจากคู่มือเฝ้าระวังพัฒนาการเด็กปฐมวัย (DSPM) หรือเด็กที่มีปัญหาบกพร่องการเรียนรู้ที่ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับมารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์อำนาจการทดสอบ (Power Analysis) โดยใช้โปรแกรม G*Power กำหนดค่าความเชื่อมั่น (α) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ค่าอำนาจการทดสอบ เท่ากับ .80 กำหนดค่าอิทธิพลจากงานวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียน ได้ค่าอิทธิพลขนาด

ปานกลาง (Moderate effect size) เท่ากับ .30 (Cohen, 1992) ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง อย่างน้อย เท่ากับ 84 ราย เพื่อเป็นการป้องกันการได้รับแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จึงได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 20 (บุญใจ ศรีสถิตยัณราทร, 2563) ในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 101 ราย

ขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ดังนี้

1. คัดเลือกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่อยู่ในเขต เทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี จากจำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 9 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลเมืองบ้านสวน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองอ่างศิลา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมือง แสนสุข ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลคลองตำหรุ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลนาป่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลดอนหัวฬ่อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลหนองไม้แดง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลห้วยกะปิ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเหมือง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างง่าย โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้อัตราส่วนการสุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 30 (Neuman, 1991) ของศูนย์พัฒนา เด็กเล็กทั้งหมด ได้จำนวนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งหมด 3 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมือง อ่างศิลา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลบ้านสวน

2. คำนวณสัดส่วนของจำนวนเด็กวัยก่อนเรียนในแต่ละศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สุ่มได้ทั้ง 3 แห่ง ให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กวัยก่อนเรียนที่มีอายุระหว่าง 3 ปี ถึง 6 ปี รวมทั้งหมด 101 ราย โดยคำนวณแบ่งตามสัดส่วน ดังนี้

2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองอ่างศิลา มีประชากรกลุ่มอายุ 3-6 ปี จำนวน 64 ราย คำนวณตามสัดส่วนต้องทำการสุ่ม จำนวน 26 ราย

2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข มีประชากรกลุ่มอายุ 3-6 ปี จำนวน 32 ราย คำนวณตามสัดส่วนต้องทำการสุ่ม จำนวน 13 ราย

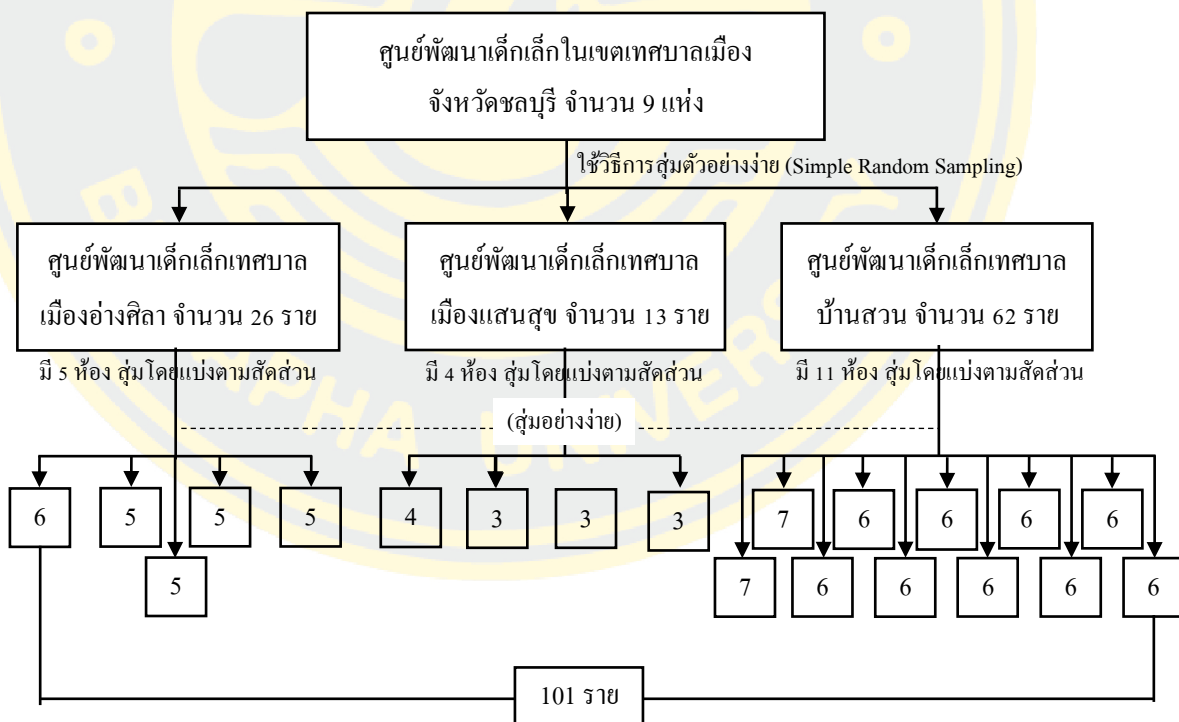
2.3 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลบ้านสวน มีประชากรกลุ่มอายุ 3-6 ปี จำนวน 155 ราย คำนวณตามสัดส่วนต้องทำการสุ่ม จำนวน 62 ราย

3. สุ่มรายชื่อของเด็กวัยก่อนเรียนที่มีอายุระหว่าง 3 ปี ถึง 6 ปี ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สุ่ม ได้ทั้ง 3 แห่ง คำนวณสัดส่วนตามจำนวนเด็กแต่ละห้อง โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน ซึ่งศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองอ่างศิลามีเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 5 ห้อง ห้องละ 12-13 ราย ผู้วิจัยทำ การสุ่มรายชื่อของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 26 ราย แบ่งตามสัดส่วนได้ห้องละ 5-6 ราย ศูนย์พัฒนา เด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุขมีเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 4 ห้อง ห้องละ 8 ราย ผู้วิจัยทำการสุ่ม รายชื่อของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 13 ราย แบ่งตามสัดส่วนได้ห้องละ 3-4 ราย และศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กเทศบาลบ้านสวน มีเด็กวัยก่อนเรียนจำนวน 11 ห้อง ห้องละ 14-15 ราย ผู้วิจัยทำการสุ่มรายชื่อของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 62 ราย แบ่งตามสัดส่วนได้ห้องละ 6-7 ราย ได้จำนวนเด็กวัยก่อนเรียนรวมทั้งหมด 101 ราย สรุปขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังภาพที่ 3

สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูล

สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองอ่างศิลา ซึ่งให้บริการดูแลเด็กอายุตั้งแต่อายุ 2 ปี 6 เดือน จนถึง 5 ปี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข ให้บริการดูแลเด็กอายุตั้งแต่อายุ 2 ปี จนถึง 5 ปี และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลบ้านสวน ให้บริการดูแลเด็กอายุตั้งแต่อายุ 2 ปี 6 เดือน จนถึง 6 ปี ในช่วงเวลากลางวัน เวลา 07.30-16.30 น. ทุกวัน จันทร์ถึงวันศุกร์ เว้นวันหยุดราชการ โดยบริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 แห่ง จัดการเรียนการสอนภายใต้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) และมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุกปี (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2566)

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 7 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก ได้แก่ อายุ เพศ ลำดับที่เกิด

1.2 ข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาและครอบครัว ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว และการได้รับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารของมารดา

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความเครียดของมารดา

แบบสอบถามนี้ นำมาจากแบบสอบถามวัดความรู้สึกเครียด ของ Cohen (1988) พัฒนาเป็นภาษาไทยโดย Wongpakaran and Wongpakaran (2010) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ โดยให้มารดาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 4	หมายถึง	บ่อยมาก
คะแนน 3	หมายถึง	ค่อนข้างบ่อย
คะแนน 2	หมายถึง	มีบางครั้ง
คะแนน 1	หมายถึง	แทบจะไม่มี
คะแนน 0	หมายถึง	ไม่เคย

การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งชุดอยู่ระหว่าง 0-40 คะแนน การแปลผลแบ่งความเครียดเป็น 3 ระดับ 0-13 หมายถึง มีความเครียดระดับต่ำ 14-26 หมายถึง มีความเครียดระดับปานกลาง และ 27-40 หมายถึง มีความเครียดระดับสูง

จากการศึกษาที่ผ่านมาแบบสอบถามวัดความรู้สึกเครียด ได้นำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนมาก่อน ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .85 (Wongpakaran & Wongpakaran, 2010)

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน ของนาตยา แสงใส และคณะ (2554) ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบสังเกตสภาพแวดล้อมที่บ้านของ Bradley and Caldwell (1984) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 36 ข้อ แบ่งออกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการสื่อสารและการตอบสนองด้านภาษา (6 ข้อ) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (7 ข้อ) ด้านการตอบสนองของมารดา (6 ข้อ) ด้านการกระตุ้นการเรียนรู้ (6 ข้อ) ด้านการเป็นตัวแทน (4 ข้อ) ด้านการทำกิจกรรมต่างๆ

(4 ข้อ) และด้านการทำโทษ (3 ข้อ) โดยให้มารดาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำตอบเป็นแบบให้เลือกว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ถ้าตอบว่า “ใช่” ในแต่ละข้อให้ 1 คะแนน ถ้าตอบว่า “ไม่ใช่” ในแต่ละข้อให้ 0 คะแนน

การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งหมดอยู่ระหว่าง 0-36 คะแนน ความหมายของคะแนน ถ้าคะแนนยิ่งสูง หมายถึง สภาพแวดล้อมที่บ้านมีความเหมาะสม คะแนนยิ่งต่ำ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่บ้านไม่มีความเหมาะสม

จากการศึกษาที่ผ่านมา แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน ได้นำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนมาก่อน ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .81 (นาตยา แสงใส และคณะ, 2554)

ชุดที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา

แบบสอบถามนี้ นำมาจากแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของผู้ปกครอง ของ สุวัฒนา เกิดม่วง และ ศักติกร สุวรรณเจริญ (2565) พัฒนาขึ้นจากแนวคิดบ่งชี้กำหนดสุขภาพของ ชลธิชา แก้วอนุชิต (2556) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 7 ข้อ โดยให้มารดาเป็นผู้ตอบ แบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 4 ระดับ ดังนี้

คะแนน 4	หมายถึง มีการปฏิบัติเป็นประจำ
คะแนน 3	หมายถึง มีการปฏิบัติบ่อยครั้ง
คะแนน 2	หมายถึง มีการปฏิบัติบางครั้ง
คะแนน 1	หมายถึง ไม่มีการปฏิบัติ

การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งหมดอยู่ระหว่าง 7 – 28 คะแนน ความหมายของคะแนน แบ่งออกเป็น 3 ช่วงระดับ คือ ระดับมาก (คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 23-28 คะแนน) ระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 15-22 คะแนน) และ ระดับน้อย (คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 7-14 คะแนน)

จากการศึกษาที่ผ่านมาแบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดาได้นำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยอายุ 2-5 ปีมาก่อน ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .829 (สุวัฒนา เกิดม่วง และ ศักติกร สุวรรณเจริญ, 2565)

ชุดที่ 5 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร

แบบสอบถามนี้ นำมาจากแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร ของฉันทันท์ ชีวานนท์ และ มณีรัตน์ ภาครูป (2559) ซึ่งดัดแปลงมาจากแบบวัด Maternal Infant

Scale ของ Müller (1994) ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 26 ข้อ โดยให้มารดาเป็นผู้ตอบ แบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง มากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง มาก
คะแนน 3	หมายถึง ปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง น้อย
คะแนน 1	หมายถึง น้อยที่สุด

การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งหมดอยู่ระหว่าง 26 – 130 คะแนน ความหมายของคะแนน ถ้าคะแนนยิ่งสูง หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรดี ถ้าคะแนนยิ่งต่ำ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรไม่ดี

จากการศึกษาที่ผ่านมาแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรได้นำมาใช้กับ กลุ่มตัวอย่างมารดาเด็กวัยก่อนเรียนมาก่อน ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .97 (ฉันทันท์ ชีวานนท์ และ มณีรัตน์ ภาครูป, 2559)

ชุดที่ 6 แบบสอบถามการสนับสนุนของครอบครัว

แบบสอบถามนี้ผู้วิจัยทำการดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมจาก ครอบครัว ของดาวรินทร์ พรสวัสดิ์ (2553) พัฒนามาจากกรอบแนวคิดการสนับสนุนทางสังคมของ Schaefer et al. (1981) โดยดัดแปลงจากการสนับสนุนจากครอบครัวของมารดาหลังคลอดเป็นการสนับสนุนจากครอบครัวของมารดาเด็กวัยก่อนเรียนในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 14 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การได้รับการสนับสนุนด้านอารมณ์ (5 ข้อ) การได้รับการสนับสนุนด้านวัตถุ (5 ข้อ) และการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (4 ข้อ) โดยให้มารดาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง เป็นจริงมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง เป็นจริงส่วนมาก
คะแนน 3	หมายถึง เป็นจริงเพียงครั้งหนึ่ง
คะแนน 2	หมายถึง เป็นจริงบ้างเล็กน้อย
คะแนน 1	หมายถึง ไม่เป็นจริงเลย

การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งชุดอยู่ระหว่าง 14 - 70 คะแนน ความหมายของคะแนน ถ้าคะแนนยิ่งสูง หมายถึง มีการสนับสนุนทางครอบครัวที่ดี ถ้าคะแนนยิ่งต่ำ หมายถึง มีการสนับสนุนทางครอบครัวที่ไม่ดี

จากการศึกษาที่ผ่านมาแบบสอบถามการสนับสนุนของครอบครัว ได้นำมาใช้ในกลุ่มมารดาหลังคลอดมาก่อน ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว และมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ เท่ากับ .89 (ดาวรินทร์ พรสวัสดิ์, 2553)

ชุดที่ 7 แบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คู่มือการอบรมเชิงปฏิบัติการ การประเมินทักษะด้านการคิดเชิงบริหาร จัดโดยสถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล ร่วมกับสถาบันแห่งชาติเพื่อพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล หนังสือ “เลี้ยงลูกอย่างไรให้ได้ EF” และหนังสือ “เด็กภูมิคุ้มกัน EF” โดยนายแพทย์ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์ คู่มือพัฒนาทักษะสมอง Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย และจากบทความวิชาการที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 24 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะความจำขณะทำงาน (5 ข้อ) ด้านทักษะการยังคิดไตร่ตรอง (4 ข้อ) ด้านทักษะการยืดหยุ่นความคิด (5 ข้อ) ด้านทักษะการควบคุมอารมณ์ (5 ข้อ) และด้านทักษะการวางแผนจัดการ (5 ข้อ) โดยให้มารดาเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง ปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน
คะแนน 4	หมายถึง ปฏิบัติ 4-6 วันต่อสัปดาห์
คะแนน 3	หมายถึง ปฏิบัติ 2-3 วันต่อสัปดาห์
คะแนน 2	หมายถึง ปฏิบัติ 1 วันต่อสัปดาห์
คะแนน 1	หมายถึง ไม่เคยปฏิบัติ

การแปลผลคะแนน คะแนนที่เป็นไปได้ของแบบสอบถามทั้งชุดอยู่ระหว่าง 24 – 120 คะแนน ความหมายของคะแนน ถ้าคะแนนยิ่งสูง หมายถึง มารดามีพฤติกรรมส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารมาก ถ้าคะแนนยิ่งต่ำ หมายถึง มารดามีพฤติกรรมส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารน้อย

นำแบบสอบถามไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ อาจารย์พยาบาล สาขาการพยาบาลเด็ก 1 ท่าน พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการที่ผ่านการอบรม EF 1 ท่าน และกุมารแพทย์ 1 ท่าน ได้ค่า CVI เท่ากับ 0.92

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย โดยการหาความตรงตามเนื้อหาและความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity)

แบบสอบถามความเครียดของมารดา แบบสอบถามสิ่งแวดล้อมที่บ้าน แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และแบบสอบถามการสนับสนุนของครอบครัว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาใช้โดยทำหนังสือเพื่อขออนุญาตใช้เครื่องมือวิจัย และแบบสอบถามทุกชุดได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

สำหรับแบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะด้านการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่า CVI เท่ากับ 0.92

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้ง 6 ชุด ไปทดลองใช้กับมารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองไม้แดง เขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี ซึ่งมีบริบทในการดูแลเด็กวัยก่อนเรียนใกล้เคียงกัน จำนวน 30 ราย โดยแบบสอบถามความเครียดของมารดา แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร แบบสอบถามการสนับสนุนของครอบครัว และแบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน นำไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยวิธีครอนบาคแอลฟา (Cronbach's alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.81, 0.83, 0.83, 0.91 และ 0.95 ตามลำดับ และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้านนำไปหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยวิธีคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (KR-20) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .81

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยนำโครงร่างวิทยานิพนธ์ และเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยเสนอคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา เมื่อได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัย (รหัสโครงการวิจัย G-HS039/2566) ผู้วิจัยทำตามขั้นตอนของการวิจัยโดยแนะนำตัวกับผู้อำนวยการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลทั้ง 3 แห่ง จากทั้งหมด 9 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองอ่างศิลา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลบ้านสวน เพื่อคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามคุณสมบัติที่กำหนด ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่ม

ตัวอย่างซึ่งเป็นมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน แนะนำตัวพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล และประโยชน์ของงานวิจัยในครั้งนี้ให้กับกลุ่มตัวอย่างทราบ ผู้วิจัยแจ้งให้กลุ่มตัวอย่างทราบเกี่ยวกับการรักษาข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเป็นความลับ ใ้รหัสเลขที่แบบสอบถามแทนชื่อและนามสกุล ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บใส่ตู้เอกสารที่ปลอดภัย เพิ่มเอกสารข้อมูลในคอมพิวเตอร์มีรหัสผ่าน ผู้ที่เข้าถึงข้อมูลได้มีเพียงผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาเท่านั้น ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจะสรุปออกมาเป็นภาพรวมเพื่อนำมาใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเท่านั้น จะมีการทำลายข้อมูลทิ้งภายหลังจากเผยแพร่ผลการวิจัยเรียบร้อยแล้ว เมื่อมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนตัดสินใจเข้าร่วมกันแล้ว ผู้วิจัยให้มารดาลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมวิจัย โดยสามารถแจ้งสิทธิในการถอนตัว หรือสามารถยุติการเข้าร่วมได้ โดยไม่เกิดผลเสียหรือผลกระทบใดๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ภายหลังจากโครงสร้างวิทยานิพนธ์และเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัย จากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการขั้นตอนการเก็บข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงนายกเทศมนตรีของเทศบาลที่ทำการเก็บข้อมูลทั้ง 3 แห่ง ในเขตความรับผิดชอบของเทศบาลอ่างศิลา เทศบาลแสนสุข และเทศบาลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. เมื่อได้รับการอนุญาตแล้ว ขอเข้าพบผู้อำนวยการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลทั้ง 3 แห่ง ในความรับผิดชอบของเทศบาลอ่างศิลา เทศบาลแสนสุข และเทศบาลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองอ่างศิลา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลบ้านสวน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อแนะนำตัวเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยประสานกับคุณครูประจำชั้นให้แจ้งมารดาของกลุ่มตัวอย่างก่อนจะมีการขอเข้าพบ
3. เข้าพบกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นมารดาเด็กวัยก่อนเรียน ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองอ่างศิลา ทุกวันจันทร์และอังคาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลบ้านสวน ทุกวันพุธและพฤหัสบดี และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข ทุกวันศุกร์ ในช่วงเย็นที่มารับบุตรหลังเลิกเรียน เวลา 14.30-16.30 น. เพื่อแนะนำตนเอง สร้างสัมพันธภาพ และขอความร่วมมือในการเข้าร่วมวิจัย โดยอธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ชี้แจงการพิทักษ์สิทธิให้กลุ่มตัวอย่างทราบ และเมื่อกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัยจึงให้ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัย จากการดำเนินการเก็บข้อมูล พบว่า มารดาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

เทศบาลเมืองอ่างศิลา 1 ราย และมารดาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านสวน 1 ราย ปฏิเสธการเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มทดแทน และทำการชี้แจงข้อมูลตามขั้นตอนข้างต้นอีกครั้ง

4. ภายหลังกุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนได้ลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นจึงนำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างกลับไปตอบแบบสอบถามที่บ้าน และนัดหมายคืนแบบสอบถามเช้าวันถัดไป หากกลุ่มตัวอย่างมีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจข้อคำถาม ผู้วิจัยจะอธิบายให้เข้าใจก่อนตอบคำถามนั้นตามช่องทางติดต่อผู้วิจัยที่ระบุไว้ในแบบสอบถาม

5. หลังจากมารดานำแบบสอบถามมาส่งคืน ตอบแบบสอบถามครบถ้วน เก็บรวบรวมแบบสอบถามลงกล่องทันที และนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทำโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป กำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย
2. คะแนนความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร การสนับสนุนของครอบครัว และพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัย
3. วิเคราะห์ปัจจัยสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร การสนับสนุนของครอบครัว กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบบรรยายและหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlational research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร เด็กวัยก่อนเรียน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 101 ราย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร การสนับสนุนของครอบครัว และพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร การสนับสนุนของครอบครัว กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน อายุเฉลี่ย 32.60 ปี ($SD = 6.64$, range = 21-52) ส่วนมากมีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 87.0) จบการศึกษาจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. มากที่สุด (ร้อยละ 34.7) รองลงมาจากระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และปริญญาตรี (ร้อยละ 21.8) มารดาประกอบอาชีพพนักงานบริษัท (ร้อยละ 40.6) รองลงมาคือประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 31.7) รายได้ครอบครัวเฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 26,382.87 บาท ($SD = 11,710.13$, range = 9,000-60,000) มารดาส่วนมากไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กวัยก่อนเรียน (ร้อยละ 65.3) และเคยได้รับความรู้ ร้อยละ 34.7 ส่วนใหญ่เคยได้รับความรู้ผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 33.7) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไปของมารดาเด็ก
วัยก่อนเรียน (n= 101)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (ปี)	$M = 32.60, SD = 6.64, \text{range} = 21-52$	
สถานภาพสมรส		
คู่	88	87
หย่าร้าง	3	3.0
คู่สมรสเสียชีวิต	3	3.0
แยกกันอยู่โดยไม่มีการติดต่อกันฉันท์สามีภรรยา	4	4.0
แยกกันอยู่แต่ยังติดต่อกันฉันท์สามีภรรยา	3	3.0
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	2	2.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	22	21.8
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช	35	34.7
อนุปริญญา/ ปวส	20	19.7
ปริญญาตรี	22	21.8
อาชีพ		
พนักงานบริษัท	41	40.6
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	32	31.7
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	10	9.9
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	9	8.9
รับจ้าง	9	8.9
รายได้ของครอบครัว (บาท/เดือน)	$M = 26,382.87, SD = 11,710.13, \text{range} = 9,000-60,000$	
จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
2	1	1.0
3	30	29.7
4	40	39.6
5	18	17.8
6	7	6.9

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
7	2	2.0
8	3	3.0
การได้รับความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหาร		
ไม่เคย	66	65.3
เคย	35	34.7
บุคลากรที่มีสุขภาพ	1	1.0
สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต	34	33.7
คุณครูที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3	3.0
ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน	4	4.0

บุตรวัยก่อนเรียนมีอายุเฉลี่ย 50.08 เดือน ($SD = 10.32$, range = 36-72) ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิง (ร้อยละ 55.4) เป็นบุตรคนแรก (ร้อยละ 51.5) และรองลงมาเป็นบุตรลำดับที่สอง (ร้อยละ 39.6) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของข้อมูลทั่วไปของเด็กวัยก่อนเรียน ($n = 101$)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อายุ (เดือน)	$M = 50.08$, $SD = 10.32$, range = 36-72	
เพศ		
ชาย	45	44.6
หญิง	56	55.4
ลำดับการเกิด		
1	52	51.5
2	40	39.6
3	8	7.9
4	1	1.0

ส่วนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้น้ำจืดของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร การสนับสนุนของครอบครัว และพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

2.1 ความเครียดของมารดาโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 18.73 ($SD = 6.17$, range = 0-31) พฤติกรรมการใช้น้ำจืดของมารดาโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 20.24 ($SD = 4.75$, range = 11-28) และความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 125.24 ($SD = 6.52$, range = 101-130) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนความเครียดของมารดา พฤติกรรมการใช้น้ำจืดของมารดา และความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร โดยรวม (n=101)

ตัวแปร	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range	Possible range
ความเครียดของมารดา	18.73	6.17	0-31	0-40
พฤติกรรมการใช้น้ำจืดของมารดา	20.24	4.75	11-28	7-28
ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร	125.24	6.52	101-130	26-130

2.2 สภาพแวดล้อมที่บ้าน โดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 32.82 ($SD = 2.99$, range = 23-36) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสื่อสารและการตอบสนองทางภาษามีคะแนนเฉลี่ย 5.94 ($SD = 0.24$, range = 5-6) ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีคะแนนเฉลี่ย 5.94 ($SD = 1.54$, range = 1-7) ด้านการตอบสนองของมารดามีคะแนนเฉลี่ย 5.95 ($SD = 0.26$, range = 4-6) ด้านการกระตุ้นการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย 5.76 ($SD = 0.65$, range = 2-6) ด้านการเป็นตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ย 3.74 ($SD = 0.50$, range = 2-4) ด้านการทำกิจกรรมต่างๆมีคะแนนเฉลี่ย 3.60 ($SD = 0.66$, range = 1-4) และด้านการทำโทษ มีคะแนนเฉลี่ย 1.88 ($SD = 0.95$, range = 0-3) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนสภาพแวดล้อมที่บ้าน โดยรวมและรายด้าน (n=101)

สภาพแวดล้อมที่บ้าน	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range	Possible range
คะแนนโดยรวม	32.82	2.99	23-36	0-36
รายด้าน				

สภาพแวดล้อมที่บ้าน	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range	Possible range
1. ด้านการสื่อสารและการตอบสนองด้านภาษา	5.94	0.24	5-6	0-6
2. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	5.94	1.54	1-7	0-7
3. ด้านการตอบสนองของมารดา	5.95	0.26	4-6	0-6
4. ด้านการกระตุ้นการเรียนรู้	5.76	0.65	2-6	0-6
5. ด้านการเป็นตัวแบบ	3.74	0.50	2-4	0-4
6. ด้านการทำกิจกรรมต่างๆ	3.60	0.66	1-4	0-4
7. ด้านการทำโทษ	1.88	0.95	0-3	0-3

2.3 การสนับสนุนของครอบครัวโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 54.80 ($SD = 9.44$, range = 32-70) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านอารมณ์มีคะแนนเฉลี่ย 19.79 ($SD = 3.16$, range = 10-25) ด้านข้อมูลข่าวสารมีคะแนนเฉลี่ย 19.59 ($SD = 4.42$, range = 6-25) และด้านบริการและวัตถุมีคะแนนเฉลี่ย 15.41 ($SD = 3.61$, range = 4-20) ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนการสนับสนุนของครอบครัวโดยรวมและรายด้าน (n=101)

การสนับสนุนของครอบครัว	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range	Possible range
คะแนนโดยรวม	54.80	9.44	32-70	14-70
รายด้าน				
1. ด้านอารมณ์	19.79	3.16	10-25	5-25
2. ด้านข้อมูลข่าวสาร	19.59	4.42	6-25	5-25
3. ด้านบริการและวัตถุ	15.41	3.61	4-20	4-20

2.4 พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็ก่อนเรียนโดยรวมมีคะแนนเฉลี่ย 106.15 ($SD = 12.14$, range = 62-120) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความจำเพื่อการใช้งานมีคะแนนเฉลี่ย 22.13 ($SD = 2.50$, range = 15-25) ด้านการยั้งคิดไตร่ตรองมีคะแนนเฉลี่ย 19.09 ($SD = 1.64$, range = 12-20) ด้านการยืดหยุ่นทางความคิดมีคะแนนเฉลี่ย 21.34 ($SD = 3.53$, range = 9-25) ด้านการควบคุมอารมณ์มีคะแนนเฉลี่ย 22.09 ($SD = 2.87$, range = 9-25) และด้านการวางแผนจัดการมีคะแนนเฉลี่ย 21.51 ($SD = 3.56$, range = 10-25) ดังแสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพิสัยของคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน โดยรวมและรายด้าน (n=101)

พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร	<i>M</i>	<i>SD</i>	Range	Possible range
คะแนนโดยรวม	106.15	12.14	62-120	24-120
รายด้าน				
1. ด้านความจำเพื่อใช้งาน	22.13	2.50	15-25	5-25
2. ด้านการยั้งคิดไตร่ตรอง	19.09	1.64	12-20	4-20
3. ด้านการยืดหยุ่นความคิด	21.34	3.53	9-25	5-25
4. ด้านการควบคุมอารมณ์	22.09	2.87	9-25	5-25
5. ด้านการวางแผนจัดการ	21.51	3.56	10-25	5-25

ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร การสนับสนุนของครอบครัว กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ ข้อมูลตัวแปรต้น ได้แก่ ความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว มีระดับการวัดเป็นระดับช่วงมาตรา (Interval scale) ข้อมูลตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน มีระดับการวัดเป็นระดับช่วงมาตรา (Interval scale) กลุ่มตัวอย่างมีการสุ่มมาจากประชากร (Random sampling) ตัวแปรมีการกระจายแบบปกติ (Normal distribution) ทดสอบโดย Fisher skewness coefficient and Fisher kurtosis coefficient พบว่า มีค่าอยู่ในช่วง -1.96 และ +1.96 ตัวแปรมีความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of variance) ทดสอบโดย Levene's test พบว่า α น้อยกว่า .05 และตัวแปรมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linear relationship) จึงวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficients: r)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า สภาพแวดล้อมที่บ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับพฤติกรรม

ของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .521, .542, .543, p < .01$ ตามลำดับ) ส่วนความเครียดของมารดา และพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดามีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.214, -.196, p < .05$ ตามลำดับ) ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษากับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ($n = 101$)

ตัวแปร	พฤติกรรมของมารดา (r)	p -value
ความเครียดของมารดา	-.214	.05
สภาพแวดล้อมที่บ้าน	.521	.01
พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา	-.196	.05
ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร	.542	.01
การสนับสนุนของครอบครัว	.543	.01

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยแบบบรรยายและหาความสัมพันธ์ (Descriptive correlational research) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว กับ พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นมารดาเด็กวัยก่อนเรียนที่รับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตเทศบาลเมืองจังหวัดชลบุรี คัดเลือกโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 101 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน พ.ศ. 2566 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความเครียดของมารดา แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร แบบสอบถามการสนับสนุนจากครอบครัว และแบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแอลฟาครอนบาค เท่ากับ .81, .83, .83, .91 และ .95 ตามลำดับ และแบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน ซึ่งค่าความเชื่อมั่นคูเดอร์ริชาร์ดสัน (KR20) เท่ากับ .81 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 101 ราย อายุเฉลี่ย 32.60 ปี ($SD = 6.64$) ส่วนมากมีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 87) ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช (ร้อยละ 34.7) ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท (ร้อยละ 40.6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 26,382.87 บาท ($SD = 11,710.13$) ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 ราย (ร้อยละ 39.6) และมากกว่าร้อยละ 65.3 ไม่เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหาร

เด็กวัยก่อนเรียน จำนวน 101 ราย มีอายุเฉลี่ย 50.08 เดือน ($SD = 10.32$) ส่วนมากเป็นเด็กผู้หญิง (ร้อยละ 55.4) และเป็นบุตรคนแรก (ร้อยละ 51.5)

2. คะแนนความเครียดของมารดา มีคะแนนเฉลี่ย 18.73 ($SD = 6.17$) คะแนนสภาพแวดล้อมที่บ้าน มีคะแนนเฉลี่ย 32.82 ($SD = 2.99$) คะแนนพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา มีคะแนนเฉลี่ย 20.24 ($SD = 4.75$) คะแนนความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร มีคะแนนเฉลี่ย 125.84 ($SD = 6.52$) คะแนนการสนับสนุนจากครอบครัว มีคะแนนเฉลี่ย 54.80 ($SD = 9.44$)

และคะแนนพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็ กวัยก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 106.15 ($SD = 12.14$)

3. สภาพแวดล้อมที่บ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็ กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .521, .542, .543, p < .01$ ตามลำดับ) และ ความเครียดของมารดา และพฤติกรรมการใช้หน้าจของมารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับ พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็ กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ($r = -.214, -.196, p < .05$ ตามลำดับ)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาในครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็ กวัยก่อนเรียน

พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็ กวัยก่อนเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 106.15 ($SD = 12.14, range 62-120$) ซึ่งเป็นคะแนนที่ค่อนข้างสูง หมายความว่า มารดา มี พฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็ กวัยก่อนเรียนค่อนข้างสูง อภิปรายได้จาก แนวคิด PRECEDE-PROCEED Model ของ Green and Kreuter (2005) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมของ บุคคลมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของบุคคล การที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมใด พฤติกรรมหนึ่งต้องเกิดจากองค์ประกอบของปัจจัยหลายด้านร่วมกันที่จะส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรม นั้น เมื่อพิจารณาจากข้อมูลทั่วไปพบว่ามารดาในกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 32.60 ปี จัดอยู่ในช่วงอายุที่ เหมาะสมต่อการมีบุตร ทั้งในเรื่องความพร้อมของด้านร่างกาย จิตใจ รายได้ และการเลี้ยงดูบุตร (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) มารดาส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ (ร้อยละ 87) เป็นไปได้ว่ามารดา ได้รับการสนับสนุนให้แสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารกับเด็ กวัยก่อนเรียน ได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่ามารดาร้อยละ 34.7 มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย/ปวช และรองลงมาร้อยละ 21.8 มารดามีระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี ซึ่ง ระดับการศึกษานั้นช่วยให้มารดาสามารถคัดสรร และเข้าถึงแหล่งความรู้ เพื่อนำมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาการเด็ กได้ ดังเช่นการศึกษาของจินตนา วัชรสินธุ์ และคณะ (2556) พบว่า ปัจจัยด้านการศึกษาของมารดา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็ ก ($r = .32, p < .05$) และสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่า ความรู้ของมารดา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการของบุตร (จันทิพิมพ์ สารากร และคณะ, 2563; พิริมา สุวรรณเรืองศรี และคณะ, 2565) แสดงให้เห็นว่ามารดาที่มีระดับการศึกษาสูงย่อมมีความรู้ในการ ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสูงตามไปด้วย

พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน เมื่อพิจารณาข้อมูลรายด้าน พบว่า มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะด้านความจำเพื่อการใช้งานมีคะแนนเฉลี่ย 4.48 ($SD = 0.46$) ด้านการยั้งคิดไตร่ตรองมีคะแนนเฉลี่ย 4.81 ($SD = 0.36$) ด้านการยืดหยุ่นทางความคิดมีคะแนนเฉลี่ย 4.35 ($SD = 0.59$) ด้านการควบคุมอารมณ์มีคะแนนเฉลี่ย 4.49 ($SD = 0.45$) และด้านการวางแผนจัดการมีคะแนนเฉลี่ย 4.37 ($SD = 0.64$) จากผลการศึกษาพบว่า มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการยั้งคิดไตร่ตรองมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81, SD = 0.36$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการแสดงพฤติกรรมด้านการยั้งคิดไตร่ตรอง มารดาจะฝึกเด็กให้รู้จักว่าพฤติกรรมใดเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม ฝึกให้เด็กควบคุมตนเอง และสอนให้รู้จักการรอคอย ซึ่งการฝึกทักษะเหล่านี้เป็นทักษะที่ทำได้ไม่ยุ่งยาก ทำให้มารดามีพฤติกรรมด้านการยั้งคิดไตร่ตรองสูงที่สุด ในส่วนพฤติกรรมของมารดาที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการยืดหยุ่นทางความคิด ($\bar{X} = 4.35, SD = 0.59$) การที่มารดาจะส่งเสริมทักษะการยืดหยุ่นความคิดได้นั้น มารดาต้องส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมด้านศิลปะ ให้เด็กทำกิจกรรมในสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ฝึกให้เด็กเผชิญสถานการณ์ บุคคล และสิ่งของที่เด็กไม่คุ้นเคย ซึ่งต้องใช้ระยะเวลา การเตรียมตัว การสร้างสรรค์กิจกรรมของมารดา และอาศัยความต่อเนื่องในการฝึก ทำให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารด้านการยืดหยุ่นความคิดน้อยที่สุด

2. ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของมารดา สภาพแวดล้อมที่บ้าน พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัว กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความเครียดของมารดากับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ผลการศึกษาพบว่า ความเครียดของมารดามีค่าเฉลี่ย 18.73 ($SD = 6.17$) แสดงว่ามารดาในกลุ่มตัวอย่างมีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง แต่มารดามีค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 106.15, SD = 12.14$) การที่มารดาสามารถจัดการกับความเครียดได้ ช่วยให้มารดาสามารถปฏิบัติพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดี และผลการศึกษาพบว่าความเครียดของมารดามีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.214, p < .05$) หมายความว่า มารดาที่มีความเครียดสูงส่งผลให้การแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารลดลง โดยปกติมารดาต้องเผชิญความเครียดจากการดำเนินชีวิตประจำวัน ทั้งการทำงานนอกบ้าน ภาวะเศรษฐกิจ รวมถึงการดูแลสมาชิกในครอบครัว หากมารดาไม่สามารถจัดการกับความเครียดนั้นๆ ได้ ย่อมทำให้มารดารู้สึกอ่อนเพลีย เหนื่อยล้า

มีอารมณ์แปรปรวน สนใจสิ่งต่างๆลดลง จนเกิดพฤติกรรมการแยกตัว (กรมสุขภาพจิต, 2563) นอกจากนี้ยังพบว่าบิดามารดาที่มีความเครียดสูงจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุตรลดลง ทั้งการพูดคุย การเล่น และการทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งส่งผลให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรลดลงตามไปด้วย (ดวงฤทัย เสมอคุ้มหอม และคณะ, 2562) ทั้งนี้อภิปรายได้จากแนวคิด PRECEDE-PROCEED Model ของ Green and Kreuter (2005) กล่าวถึง ปัจจัยนำ (Predisposing factors) เป็นปัจจัยพื้นฐานของพฤติกรรมของบุคคล และก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม หรืออีกด้านหนึ่งคือความพึงพอใจของบุคคลนั้นๆที่จะช่วยสนับสนุนหรือยับยั้งไม่ให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งความเครียดของมารดาเป็นหนึ่งในปัจจัยนำที่มีผลต่อการปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมทักษะด้านการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กวัยก่อนเรียน การที่มารดาต้องเผชิญปัจจัยด้านความเครียด จึงส่งผลให้เกิดการยับยั้งพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับบุตรได้ ดังเช่นการศึกษาของ Mak et al. (2020) พบว่า ความเครียดของมารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเลี้ยงดูเชิงลบ พฤติกรรมการเลี้ยงดูเชิงลบ ได้แก่ การละเลยบุตร การทำร้ายทางวาจา และการลงโทษ เป็นต้น ดังนั้น การจัดการกับความเครียดของมารดาจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมที่บ้านกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมที่บ้านมีค่าเฉลี่ย 32.82 ($SD = 2.99$) แสดงว่ามารดาในกลุ่มตัวอย่างมีสภาพแวดล้อมที่บ้านในระดับดี และมารดามีค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 106.15, SD = 12.14$) ดังนั้นการที่มารดามีสภาพแวดล้อมที่บ้านดีช่วยให้มารดาสามารถปฏิบัติพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดีขึ้น และผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมที่บ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .521, p < .01$) หมายความว่า การมีสภาพแวดล้อมที่บ้านที่ดีช่วยให้มารดาแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดียิ่งขึ้น โดยสภาพแวดล้อมที่บ้านที่ดีเกิดจากองค์ประกอบหลายด้านรวมกัน ทั้งด้านสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพที่มีความปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ และด้านตัวมารดาผู้เป็นสิ่งแวดล้อมสำคัญของเด็กในการตอบสนองด้านภาษา กระตุ้นการเรียนรู้ การเป็นตัวอย่าง และการทำโทษเมื่อเด็กทำผิด จากองค์ประกอบดังกล่าวนี้จะช่วยให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารได้ดีมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิด PRECEDE-PROCEED Model ของ Green and Kreuter (2005) ที่กล่าวถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลให้เกิดพฤติกรรมโดยตรง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมนั้น

ได้ง่ายขึ้น การที่มารดามีสิ่งแวดล้อมที่บ้านที่ดีมีส่วนช่วยส่งเสริมการแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของมารดา เช่น มารดาสามารถอ่านนิทานที่บ้าน การเล่นที่เล่นกระตุ้นพัฒนาการกับบุตรได้ และมารดาสามารถพาบุตรไปเล่นรอบบ้านได้โดยไม่ต้องกังวลเรื่องความปลอดภัย เป็นต้น จากข้อมูลข้างต้นการส่งเสริมให้มีสิ่งแวดล้อมที่บ้านที่ดีจึงมีความสำคัญต่อการแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของมารดา ดังเช่นการศึกษาของ สุกัญญา สอนสี และคณะ (2560) พบว่าสภาพแวดล้อมที่บ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมการเล่นของบุตรวัยก่อนเรียน ($r = .275, p < .01$) และสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าสิ่งแวดล้อมภายในบ้านช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างพ่อแม่และลูก และช่วยให้ผู้ปกครองแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ง่ายมากขึ้น (Altun, 2022) นอกจากนี้การศึกษาของ O'Dwyer et al. (2012) พบว่าสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่มีความพร้อม ส่งผลต่อพฤติกรรมมารดาในการส่งเสริมการเล่นของบุตรวัยก่อนเรียนอีกด้วย ดังนั้น การมีสภาพแวดล้อมที่บ้านที่ดีนอกจากจะช่วยให้มารดาสามารถปฏิบัติพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดีขึ้น การมีสภาพแวดล้อมที่ดียังมีส่วนช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์โดยตรง เกิดการเรียนรู้ และเกิดการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารได้อย่างเต็มที่ (ตฤณ หงส์ไส และ อัจฉริย์ ไกรกิจราษฎร์, 2563) มีหลายการศึกษาที่พบว่าการมีสภาพแวดล้อมที่บ้านที่ดีช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กวัยก่อนเรียนได้ (Altun, 2022; Korucu et al, 2020; Sarsour et al., 2011; Tabullo et al., 2022)

เมื่อพิจารณาข้อมูลรายด้าน พบว่า มารดากลุ่มตัวอย่างมีสภาพแวดล้อมที่บ้าน ด้านการตอบสนองของมารดามากที่สุด ($\bar{X} = 5.95, SD = 0.26$) แสดงว่ามารดากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการกอดหอมบุตร พูดยุข ตอบคำถาม กล่าวชมเชยบุตรสม่ำเสมอ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่ดี และยังเป็นพฤติกรรมที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กวัยก่อนเรียนอีกด้วย รองลงมา มารดามีสภาพแวดล้อมที่บ้านด้านการสื่อสารและการตอบสนองด้านภาษา ($\bar{X} = 5.94, SD = 0.24$) และด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ($\bar{X} = 5.94, SD = 1.54$) แสดงว่ามารดากลุ่มตัวอย่างมีการตอบสนองบุตรที่ดี และมีสิ่งแวดล้อมภายในบ้านที่ปลอดภัยเหมาะสมต่อการเรียนรู้ แต่จากการศึกษายังพบว่ามารดามีสภาพแวดล้อมด้านการทำโทษน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.88, SD = 0.26$) แสดงว่ามารายังคงมีพฤติกรรมในการทำโทษเด็ก ทั้งการตี คุด่า ตะคอก หรือกักบริเวณ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนอกจากจะส่งผลต่อพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารลดลง ยังส่งผลต่อการพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารของเด็กอีกด้วย (Cruz-Alaniz, Bonillo, & Ballabriga, 2018) ดังนั้น พยาบาลควรมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุน

มารดา เพื่อให้มารดามีส่วนในการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีแก่บุตรวัยก่อนเรียน นำมาสู่การพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียนอย่างมีคุณภาพ

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดากับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ผลการศึกษา พบว่ามารดามีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หน้าจอ เท่ากับ 20.24 ($SD = 4.75$) แสดงว่า มารดากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้หน้าจอในระดับปานกลาง แต่มารดามีค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 106.15, SD = 12.14$) การที่มารดาสามารถควบคุมพฤติกรรมการใช้หน้าจอได้ดีช่วยให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดีมากขึ้น และผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดามีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.196, p < .05$) หมายความว่า มารดาที่มีพฤติกรรมการใช้หน้าจอสูงส่งผลให้การแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนลดลง ซึ่งการดำเนินชีวิตยุคปัจจุบันเป็นไปได้ยากที่จะหลีกเลี่ยงการใช้หน้าจอ เพราะสื่อหน้าจอมีความจำเป็นอย่างยิ่งทั้งเป็นแหล่งความรู้ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร แต่หากมารดามีพฤติกรรมการใช้หน้าจอที่เพิ่มขึ้น และบริหารเวลาที่ว่างจากการทำงานไปกับการใช้หน้าจอ ย่อมส่งผลให้มารดามีปฏิสัมพันธ์กับบุตรลดลง มีเวลาในการเล่น การดูแลใส่ใจบุตรลดลงตามไปด้วย ดังการศึกษาของ Kabali et al. (2015) พบว่าการใช้หน้าจอของผู้ปกครองในระดับสูงมีความสัมพันธ์กับการตอบโต้กับบุตร และตอบสนองความต้องการของบุตรลดลง และสอดคล้องกับหลายการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ในขณะที่มารดามีการใช้หน้าจอ มารดาจะมีพฤติกรรมเพิกเฉยบุตร ตอบสนองต่อบุตรลดลง และแสดงความสนใจต่อบุตรลดลง (Abels et al., 2018; Elias et al., 2020; Mangan et al., 2018; Vanden Abeele et al., 2020) ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลทางลบต่อการพัฒนาทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ดังนั้น การควบคุมพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะป้องกันผลกระทบต่อการแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของมารดา ในหลายการศึกษาพบว่า มารดาที่มีพฤติกรรมการใช้หน้าจอเพิ่มขึ้นส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมการใช้หน้าจอเพิ่มขึ้นตามไปด้วย (Kim et al., 2021; Lauricella et al., 2015; สุวัฒนา เกิดม่วง & ศักดิกร สุวรรณเจริญ, 2565) ซึ่งการใช้หน้าจอในเด็กนั้นส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาทักษะการด้านการคิดเชิงบริหาร (Altun, 2022; Kostyrka-Allchome et al., 2017)

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ผลการศึกษา พบว่ามารดาที่มีคะแนนเฉลี่ยความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร เท่ากับ 125.24 ($SD = 6.52$) แสดงว่า มารดาในกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรค่อนข้างสูง และมารดาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 106.15, SD = 12.14$) เช่นกัน ดังนั้น การที่มารดาที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุตรที่ดีช่วยให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดีมากขึ้น และผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .542, p < .01$) หมายความว่า การที่มารดาที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบุตรที่ดีจะช่วยส่งเสริมให้มารดาที่มีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีมากขึ้น ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า การที่มารดาที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุตรจะทำให้มารดาที่มีพฤติกรรมการเลี้ยงดูบุตรอย่างเอาใจใส่ตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานทั้งด้านร่างกายและจิตใจของบุตร (ปนัดดา ชนเศรษฐกร, 2561) เช่น ดูแลให้ได้รับอาหารที่เหมาะสมตามวัย ดูแลความสะอาดร่างกาย ติดตามการเจริญเติบโต ปลอดภัยเมื่อบุตรไม่สุขสบายหรือเจ็บปวด ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ส่งเสริมการเล่น และทำกิจกรรมร่วมกับบุตร เป็นต้น เมื่อบุตรได้รับการตอบสนองดังกล่าวจะทำให้บุตรรู้สึกปลอดภัย มีความมั่นคงทางอารมณ์และพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในทางตรงกันข้ามการที่มารดาและบุตรมีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีจะนำมาสู่ความเครียดในการเลี้ยงดูของมารดา และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมในการเลี้ยงดูบุตรของมารดาได้ (He et al., 2023) ดังนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรที่ดี มีความมั่นคงและปลอดภัยจะช่วยให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดีมากขึ้น ดังการศึกษาของ Lindh et al. (2022) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างมารดากับบุตรที่ดีจะส่งเสริมให้มารดาที่มีพฤติกรรมในการเลี้ยงดูเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของ McIntosh et al. (2023) พบว่า การมีความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรที่ดีเป็นรากฐานที่ดีต่อการแสดงพฤติกรรมการเลี้ยงดูของมารดา และมีส่วนช่วยให้มารดาแสดงพฤติกรรมในการดูแลบุตรได้ดีมากยิ่งขึ้น ดังนั้น การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรมีความสำคัญอย่างมาก เพราะนอกจากจะช่วยให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการเลี้ยงดูบุตรอย่างใส่ใจ การมีความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรที่ดียังช่วยให้เด็กได้รับรู้ว่ามารดาที่อยู่จริงมีสายสัมพันธ์ที่แข็งแกร่งและนำมาสู่การสร้างตัวตนที่มั่นคงของเด็ก ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญในการเติบโตของเด็กวัยก่อนเรียน (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2565a)

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนของครอบครัวกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ผลการศึกษา พบว่ามารดาที่มีคะแนนเฉลี่ยการสนับสนุนของครอบครัว เท่ากับ 54.80 ($SD = 9.44$) แสดงว่า มารดาในกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการสนับสนุนของครอบครัวค่อนข้างสูง และมารดาที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนค่อนข้างสูง ($\bar{X} = 106.15, SD = 12.14$) เช่นกัน ดังนั้น การที่มารดาได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวช่วยให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดีมากขึ้น และผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนของครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .543, p < .01$) หมายความว่า การที่มารดาได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวส่งผลให้มารดาที่มีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้มากขึ้น ทั้งนี้ก็เพราะได้ว่า มารดาที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ในด้านอารมณ์มารดาจะได้รับความรัก การปลอบโยน การดูแลเอาใจใส่ และเสริมความมั่นใจในการส่งเสริมทักษะด้านการคิดเชิงบริหารจากบุคคลในครอบครัว ด้านข้อมูลข่าวสารมารดาจะได้รับข้อมูล ข่าวสาร และคำแนะนำต่างๆเกี่ยวกับการส่งเสริมทักษะด้านการคิดเชิงบริหารจากบุคคลในครอบครัว ด้านบริการและวัตถุ มารดาจะได้รับการช่วยเหลือทั้งการเงิน การแบ่งเบาระงานบ้าน การสนับสนุนอุปกรณ์ในการเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหาร เช่น หนังสือ นิทาน ของเล่นเสริมพัฒนาการ เป็นต้น การที่มารดาได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวนี้ช่วยให้มารดาสามารถปฏิบัติพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับบุตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทการเป็นมารดาได้ดีขึ้น (Mercer, 1981) บทบาทของมารดานอกจากการดูแลบุตรให้มีสุขภาพแข็งแรง สิ่งสำคัญคือการส่งเสริมพัฒนาการบุตรให้สมวัย ดังนั้น การได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวจะมีส่วนช่วยให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการได้ดีขึ้น ดังการศึกษาของพริมา สุวรรณเรืองศรี และคณะ (2565) พบว่าการสนับสนุนจากบุคคลในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางสมองของทารกในครรภ์ ($r = .426, p < .01$) เช่นเดียวกับอีกหลายการศึกษาที่พบว่าการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กวัยก่อนเรียน (คณิศร จันทร์พานิชย์ และ ศิริชัย จันทุม, 2564; ชนิชา ไชยต้นเทือก และคณะ, 2563; ปรัชญาพร ชิสาระ และคณะ, 2560; สุกัญญา สอนสี และคณะ, 2560) ซึ่งพัฒนาการทั้ง 4 ด้านเป็นรากฐานที่สำคัญนำมาสู่การพัฒนาทักษะด้านการคิดเชิงบริหารต่อไป ดังนั้น การสนับสนุนจากครอบครัวจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดีขึ้น

เมื่อพิจารณาข้อมูลรายด้าน พบว่า มารดาในกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยการสนับสนุนของครอบครัว ด้านอารมณ์มากที่สุด ($Mean = 19.79, SD = 3.16$) แสดงว่ามารดาในกลุ่มตัวอย่างได้รับการ

ดูแลเมื่อกลุ่มใจ มีความทุกข์ ได้รับการเอาใจใส่จากบุคคลในครอบครัว จนสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารได้ดี แต่มารดายังมีคะแนนเฉลี่ยด้านบริการและวัตุน้อยที่สุด ($Mean = 15.41, SD = 3.61$) แสดงว่ามารดาได้รับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์ การเงิน ได้รับการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระ และได้รับการดูแลอาหารบำรุงกายน้อย ซึ่งบทบาทพยาบาลควรช่วยส่งเสริมให้ครอบครัวมีการสนับสนุนมารดาในด้านบริการและวัตุน่ามากขึ้นเพื่อช่วยให้มารดาสามารถแสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร ให้กับบุตรวัยก่อนเรียนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. พยาบาล บุคลากรทางสุขภาพ หรือผู้ดูแลเด็ก สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการส่งเสริมปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมที่บ้าน การสนับสนุนของครอบครัว และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร เพื่อให้มารดามีพฤติกรรมส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีขึ้น
2. คณะกรรมาธิการในสถานการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนิสิต นักศึกษา และนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดบริการวิชาการเพื่อส่งเสริมให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารที่ดีมากขึ้น
3. ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถนำผลการวิจัยไปจัดกิจกรรม และจัดทำนโยบายในการจัดบริการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่บ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร และการสนับสนุนของครอบครัวที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆที่อาจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน เช่น ระยะเวลาที่มารดาใช้สื่อ รูปแบบสื่อที่มารดาใช้เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนต่อ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาเป็นชุดกิจกรรม หรือโปรแกรมส่งเสริมพฤติกรรมมารดา
3. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนในกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น กลุ่มคุณครูที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากคุณครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารให้กับเด็กเมื่อเด็กมาเข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2563). *กลุ่มความเครียดที่กระทบสุขภาพ*. <https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30321>
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566, 24 กุมภาพันธ์). *การนิเทศติดตามการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. มท ๐๘๑๖.๔/ว๘๖๕.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). *ข้อควรรู้สำหรับคุณแม่*. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กระทรวงสาธารณสุข. (2565, 20 ธันวาคม). *ตัวชี้วัดที่ 002.2: ร้อยละของเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการสมวัย*. http://healthkpi.moph.go.th/kpi2/kpi/index/?id=1851&kpi_year=2565
- คณิศร จันทร์พานิชย์ และ ศิริชัย จันทุม. (2564). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรส่งเสริมพัฒนาการเด็กอายุ 2-3 ปี ของผู้ดูแลเด็ก ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแห่งหนึ่ง จังหวัดอุดรธานี*. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 11(6), 127-139.
- จันทน์พิมพ์ สารากร, จุฑามาศ โชติบาง, และ มาลี เอื้ออำนาจ. (2563). *ความรู้และการปฏิบัติของผู้ดูแลหลักเพื่อการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก*. *พยาบาลสาร*, 2(47), 1-11.
- จินตนา วัชรสินธุ์, มณีรัตน์ ภาครูป, สุนทราวดี เขียวพิเชฐ, และ ฉันทนันท์ ชีวานนท์. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรกับความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กและแนวโน้มการใช้ความรุนแรงต่อเด็กของครอบครัวที่มีเด็กเล็ก*. *วารสารสาธารณสุขมหาวิทยาลัยบูรพา*, 8(2), 16-30.
- จิระพร ชะโน. (2562). *การคิดเชิงบริหารกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 13(1), 7-17.
- ชฎาภรณ์ สมบัติชัยศักดิ์. (2563). *พฤติกรรมการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ผ่านจอในเด็กปฐมวัยและความเข้าใจของผู้ปกครอง*. *วารสารศูนย์การศึกษาแพทยศาสตร์คลินิก โรงพยาบาลพระปกเกล้า*, 37(3), 204-213.
- ชนิชา ไชยตันเทือก, พิมภรณ์ กลั่นกลิ่น, และ มาลี เอื้ออำนาจ. (2563). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียนของผู้ดูแลหลัก*. *พยาบาลสาร*, 47(4), 39-52.
- ชลธิชา แก้วอนุชิต. (2556). *แนวคิดปัจจัยกำหนดสุขภาพและปัจจัยกำหนดสังคมทางสุขภาพภายใต้ระบบสุขภาพโลกและประเทศไทย*. *วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ*, 36(1), 123-131.

- ณัชนันท์ ชีวานนท์ และ มณีรัตน์ ภาครูป. (2559). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลจากการพรางจากของเด็กวัยก่อนเรียนตามการรับรู้ของมารดาในสถานรับเลี้ยงเด็ก จังหวัดชลบุรี. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข, 26(1)*, 161-175.
- ณัฐนิชา เหลืองอ่อน, ยุณี พงศ์จตุรวิทย์, และ นุจรี ไชยมงคล. (2566). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมของบิดามารดาในการส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็กวัยหัดเดินในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง. *วารสารโรงพยาบาลสิงห์บุรี, 31(3)*, 48-64.
- ดวงฤทัย เสมอคุ้มหอม, ปรียาสลิล ไชยวุฒิ, สุภารัตน์ วันงามวิเศษ, และ ธมกร เขียวภูริเดช. (2563). การส่งเสริมการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย. *วารสารมหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 7(10)*, 15-31.
- ดวงฤทัย เสมอคุ้มหอม, อภาววรรณ หนูคง, สมสิริ รุ่งอมรรัตน์, และ นवलจันทร์ จุฑาทักคิกุล. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคิดเชิงบริหารของเด็กก่อนวัยเรียน. *วารสารสภาการพยาบาล, 34(4)*, 80-94.
- ดาวรินทร์ พรสวัสดิ์. (2553). *การสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัวและปัจจัยส่วนบุคคลบางประการที่มีอิทธิพลต่อการดำรงบทบาทมารดาวัยรุ่น* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศุภยา จิตตะยโสธร. (2552). รูปแบบการเลี้ยงดู: แนวคิดของ Diana Baumrind. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 29(4)*, 173-187.
- ตฤณ หงส์ใส และ อัจฉรีย์ ไกรกิจราษฎร์. (2563). สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 18(1)*, 30-50.
- นवलจันทร์ จุฑาทักคิกุล. (2561). พัฒนาการสมองด้านการคิดในเด็กปฐมวัย. ใน สุภาวดี หาญเมธี, ชิดา พิทักษ์สินสุข, และ ภาวนา อร่ามฤทธิ์ (บ.ก.), *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย* (น. 17-27). มติชน.
- นवलจันทร์ จุฑาทักคิกุล, ปนัดดา ชนเศรษฐกร, และ อรพินท์ เลิศอวัฒตระกุล. (2560). *การพัฒนาและการหาค่าเกณฑ์มาตรฐานเครื่องมือประเมินการคิดเชิงบริหารในเด็กปฐมวัย*. ศูนย์วิจัยประสาทวิทยาศาสตร์ สถาบันชีววิทยาศาสตร์โมเลกุล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นันทา โพธิ์คำ. (2563). ทักษะสมอง EF สำหรับเด็กปฐมวัย. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอโยธยา, 9(2)*, 707-721.
- นาตยา แสงใส, นุจรี ไชยมงคล, และ มณีรัตน์ ภาครูป. (2554). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการปรับตัวของเด็กวัยก่อนเรียนที่รับบริการในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน. *วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 19(2)*, 97-109.

- บานชื่น เบญจสุวรรณเทพ. (2557). พัฒนาการในเด็กปกติ. ใน สมบูรณ์ จันทร์สกุลพร, อรุษา ศรีศิริโชค, ชนาธิป ลือวิเศษไพบูลย์, โอพาร พรหมาลิขิต, เกศรา อัสดามงคล, และไพโรจน์ งบประมาณ (บ.ก.), *กุมารเวชศาสตร์ 1* (น. 38-47). นพชัย.
- บุญใจ ศรีสถิตย์นรากร. (2563). ขนาดอิทธิพล การวิเคราะห์อำนาจ การคำนวณขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมโดยใช้โปรแกรม *G*POWER*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปนัดดา ชนเศรษฐกร. (2561). ทักษะสมอง EF กับพัฒนาการเด็กปฐมวัย. ใน สุภาวดี หาญเมธี, ชิดา พิทักษ์สินสุข, และ ภาวนา อร่ามฤทธิ์ (บ.ก.), *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย* (น. 60). มติชน.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2565a). *เลี้ยงดูอย่างไรให้ได้ EF* (พิมพ์ครั้งที่ 16). อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2565b). *สร้างเด็กภูมิคุ้มกันด้วย EF* (พิมพ์ครั้งที่ 5). อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- ปรัชญาพร ชิตาระ, จุฑามาศ ผลมาก, เพชรลดา สีขาว, และ บุญยรัตน์ ศิลปวิทยาทร. (2560). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ในจังหวัดพะเยา. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 35(2), 169-176.
- ฝ่ายวาริ ประภาสวัต. (2565). บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารสำหรับเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคโควิด-19. *วารสารครุทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 2(1), 99-114.
- พริมา สุวรรณเรืองศรี, วรางคณา ชัชเวช, และ เบญญาภา ชิตีมาพงษ์. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการทางสมองของทารกในครรภ์ของมารดาวัยรุ่นครรภ์แรก. *วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์*, 42(1), 23-34.
- พิมพ์ภรณ์ กลั่นกลิ่น. (2563). *การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น*. สมาร์ทโคตรดีแอนด์เซอร์วิส.
- ภควดี นนทพันธ์. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้เลี้ยงดูเด็ก จังหวัดสงขลา. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี*, 1(3), 10-24.
- มาลี วิทยาธรรัตน์ และ พัชรี ใจการุณ. (2558). การส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็ก. ใน พรทิพย์ ศิริบูรณ์พัฒนา (บ.ก.), *การพยาบาลเด็ก 1* (น. 35-152). ธนาเพรส.
- รุจา ภูไพบูลย์. (2558). *การวางแผนการพยาบาลเด็กสุขภาพดีและเด็กป่วย*. สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- รฤณ แสงแก้ว, จิดาภา ผูกพันธ์, กนกจันทร์ เข้มนาการ, และ วาสนา มาตพรมราช. (2564). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ดูแล. *วารสารพยาบาลสภาวิชาชีพไทย*, 14(2), 152-164.

- รุ่งลาวัลย์ ละอามคา. (2557). ทักษะชีวิตของเด็กปฐมวัย: แก่นแห่งชีวิตที่เสริมสร้างได้จากครอบครัว. *วารสารวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 1(2), 33-44.
- วไลพร เมฆไตรรัตน์ และ ปรียาภรณ์ คงแก้ว. (2565). บทบาทของผู้ปกครองกับการพัฒนาทักษะ EF (Executive functions skills) ของเด็กปฐมวัยในสถานการณ์แบบ New Normal. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 12(1), 17-34.
- สถาบัน Rakluke Learning Group. (2565). *EF สำหรับพ่อแม่*. <https://www.rlg-ef.com/category/ef-parent/>
- สมัย สิริทองถาวร. (2560). *กรมสุขภาพจิต เดือนปล่อยเด็กเล่นแท็บเล็ต เลี่ยง "ไฮเปอร์เทียม*. กรมสุขภาพจิต. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/262927>
- สรานนท์ อินทนนท์. (2563). *การบริหารจัดการเวลาบน โลกดิจิทัล*. มูลนิธิส่งเสริมสื่อเด็กและเยาวชน. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. พริกหวานกราฟฟิค.
- สุกัญญา สอนสี, ชุณี พงศ์จตุรวิทย์, และ นุจรี ไชยมงคล. (2560). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมการเล่นแก่บุตรวัยก่อนเรียน. *วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี*, 28(1), 90-99.
- สุพัตรา นุตรักษ์ และ วรรณไพโร เข้มมา. (2565). *การพยาบาลเด็กเพื่อการส่งเสริมสุขภาพและพัฒนาการเด็กทุกช่วงวัย*. นีโอดีจิตอล.
- สุภาวดี หาญเมธี, ชิดา พิทักษ์สินสุข, และ ภาวณา อร่ามฤทธิ. (2561). *คู่มือพัฒนาทักษะสมอง Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย*. มติชน.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2562). ทักษะสมอง Executive Function: EF กับการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทย. *วารสารการจัดการทางการศึกษาปฐมวัย*, 1(2), 75-94.
- สุวรรณันท์ หลาบนอก, ชุณี พงศ์จตุรวิทย์, และ นุจรี ไชยมงคล. (2563). ปัจจัยทำนายพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน. *วารสารสถาบันบำราศนราดูร*, 14(2), 56-67.
- สุวัฒนา เกิดม่วง และ ศักดิกร สุวรรณเจริญ. (2565). ปัจจัยกำหนดสุขภาพต่อพฤติกรรมการใช้หน้าจอของเด็กปฐมวัยอายุ 2-5 ปี จังหวัดสุพรรณบุรี. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข*, 32(2), 36-51.
- อภิญา ยุทธชาวิท และ วีระชาติ ยุทธชาวิท. (2557). ความเครียดของผู้ปกครองเด็กในสถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น. *วารสารทันตภิบาล*, 25(1), 42-56.

- อารุณลักษณ์ คงยัง และ เบญจมา มุกตพันธ์. (2563). ปัจจัยด้านผู้ปกครองที่สัมพันธ์กับการใช้เวลาหน้าจอของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กวัยก่อนเรียน เขตเทศบาลนครขอนแก่น. *ศรีนครินทร์วารสาร*, 35(6), 737-745.
- อุษาย โฉมหนึ่ง, พิมพัรัตน์ บุญชะภัทต์, และ ศลิษา โกดีย์. (2565). ปัจจัยทำนายการส่งเสริมพัฒนาการทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองในจังหวัดเชียงราย. *วารสารพยาบาลทหารบก*, 23(1), 344-352.
- Abels, M., Abeele, M., Telgen, T., & Meijl, H. (2018). Nod, nod, ignore: An exploratory observational study on the relation between parental mobile media use and parental responsiveness towards young children. In E. M. Luef & M. M. Marin (Eds.), *The talking species: Perspectives on the evolutionary, neuronal, and cultural foundations of language* (pp. 195-228). Uni-press Verlag.
- Altun, D. (2022). Family Ecology as a Context for Children's Executive Function Development: the Home Literacy Environment, Play, and Screen Time. *Child Indicators Research*, 15(4), 1465-1488. <https://doi.org/10.1007/s12187-022-09920-w>
- Alvarez Gutierrez, S., & Ventura, A. K. (2021). Associations between maternal technology use, perceptions of infant temperament, and indicators of mother-to-infant attachment quality. *Early Human Development*, 154, 105305. <https://doi.org/10.1016/j.earlhumdev.2021.105305>
- Barkley, R. A. (2012). *Executive functions: What they are, how they work, and why they evolved*. The Guilford Press.
- Best, J. R., & Miller, P. H. (2010). A developmental perspective on executive function. *Child Development*, 81(6), 1641-1660. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01499.x>
- Blair, C., & Diamond, A. (2008). Biological processes in prevention and intervention: The promotion of self-regulation as a means of preventing school failure. *Development and Psychopathology*, 20(3), 899-911. <https://doi.org/10.1017/S0954579408000436>
- Bradley, R. H., & Caldwell, B. M. (1984). The HOME Inventory and family demographics. *Developmental Psychology*, 20(2), 315-320. <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/0012-1649.20.2.315>
- Braune-Krickau, K., Schneebeli, L., Pehlke-Milde, J., Gemperle, M., Koch, R., & von Wyl, A. (2021). Smartphones in the nursery: Parental smartphone use and parental sensitivity and

- responsiveness within parent-child interaction in early childhood (0-5 years): A scoping review. *Infant Mental Health Journal*, 42(2), 161-175. <https://doi.org/10.1002/imhj.21908>
- Center on the Developing Child. (2012, June 19). *Executive function and self-regulation*. Harvard University. <https://developingchild.harvard.edu/science/key-concepts/executive-function/>
- Chung, G., Lanier, P., & Wong, P. Y. J. (2022). Mediating Effects of Parental Stress on Harsh Parenting and Parent-Child Relationship during Coronavirus (COVID-19) Pandemic in Singapore. *Journal of Family Violence*, 37(5), 801-812. <https://doi.org/10.1007/s10896-020-00200-1>
- Cohen, J. (1992). A power primer. *Psychological Bulletin*, 112(1), 155-159. <https://doi.org/10.1037//0033-2909.112.1.155>
- Cohen, S. (1988). Perceived stress in a probability sample of the United States. In S. Spacapan & S. Oskamp (Eds.), *The Social Psychology of Health: Claremont Symposium on Applied Social Psychology* (pp. 31-67). Sage Publications, Inc.
- Cruz-Alaniz, Y., Bonillo, A., & Ballabriga, M. C. (2018). Parents' Executive Functions, Parenting Styles, and Oppositional Defiant Disorder Symptoms: A Relational Model. *Universitas Psychologica*, 17, 39-48. <https://doi.org/10.11144/javeriana.upsy.17-2.pefp>
- De Cock, E. S. A., Henrichs, J., Klimstra, T. A., Janneke, B. M. M. A., Vreeswijk, C., Meeus, W. H. J., & van Bakel, H. J. A. (2017). Longitudinal associations between parental bonding, parenting stress, and executive functioning in toddlerhood. *Journal of Child and Family Studies*, 26(6), 1723-1733. <https://doi.org/10.1007/s10826-017-0679-7>
- Diamond, A. (2013). Executive Functions. *Annual Review of Psychology*, 64(1), 135-168. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-113011-143750>
- Elias, N., Lemish, D., Dalyot, S., & Floegel, D. (2020). "Where are you?" An observational exploration of parental technofence in public places in the US and Israel. *Journal of Children and Media*, 15(3), 376-388. <https://doi.org/10.1080/17482798.2020.1815228>
- Friedman, H. S., Tucker, J. S., Schwartz, J. E., Martin, L. R., Tomlinson-Keasey, C., Wingard, D. L., & Criqui, M. H. (1995). Childhood conscientiousness and longevity: Health behaviors and cause of death. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(4), 696-703. <https://doi.org/https://doi.org/10.1037/0022-3514.68.4.696>

- Green, L., & Kreuter, M. (2005). *Health Program Planning: An Educational And Ecological Approach* (4th ed.). McGraw Hill.
- He, H. Y., Yu, M., Ning, M., Cui, X. C., Jia, L. Y., Li, R. Y., & Wan, Y. H. (2023). The role of mother-child relationship in the association between maternal parenting stress and emotional and behavioral problems in preschool children. *Zhongguo Dang Dai Er Ke Za Zhi*, 25(4), 394-400. <https://doi.org/10.7499/j.issn.1008-8830.2210053>
- Hibel, L. C., Mercado, E., & Trumbell, J. M. (2012). Parenting stressors and morning cortisol in a sample of working mothers. *Journal of Family Psychology*, 26(5), 738-746.
- Hockenberry, M. J., Wilson, D., & Rodgers, C. C. (2019). *Wong's nursing care of infants and children* (11th ed.). Elsevier.
- Hutton, J. S., Dudley, J., Horowitz-Kraus, T., DeWitt, T., & Holland, S. K. (2019). Associations between home literacy environment, brain white matter integrity and cognitive abilities in preschool-age children. *Acta Paediatrica*, 109(7), 1376-1386. <https://doi.org/10.1111/apa.15124>
- Johnson, S. B., Voegtline, K. M., Ialongo, N., Hill, K. G., & Musci, R. J. (2022). Self-control in first grade predicts success in the transition to adulthood. *Development and Psychopathology*, 34(3), 1-13. <https://doi.org/10.1017/s0954579421001255>
- Kabali, H. K., Irigoyen, M. M., Nunez-Davis, R., Budacki, J. G., Mohanty, S. H., Leister, K. P., & Bonner, R. L., Jr. (2015). Exposure and Use of Mobile Media Devices by Young Children. *Pediatrics*, 136(6), 1044-1050. <https://doi.org/10.1542/peds.2015-2151>
- Kim, B., Han, S. r., Park, E.-J., Yoo, H., Suh, S., & Shin, Y. (2021). The Relationship between Mother's Smartphone Addiction and Children's Smartphone Usage. *Psychiatry Investigation Journal*, 18(2), 126-131. <https://doi.org/10.30773/pi.2020.0338>
- Kostyrka-Allchorne, K., Cooper, N. R., & Simpson, A. (2017). The relationship between television exposure and children's cognition and behaviour: A systematic review. *Developmental Review*, 44, 19-58. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.dr.2016.12.002>
- Korucu, I., Litkowski, E., & Schmitt, S. A. (2020). Examining Associations between the Home Literacy Environment, Executive Function, and School Readiness. *Early Education and Development*, 31(3), 455-473. <https://doi.org/10.1080/10409289.2020.1716287>

- Lauricella, A. R., Wartella, E., & Rideout, V. J. (2015). Young children's screen time: The complex role of parent and child factors. *Journal of Applied Developmental Psychology, 36*, 11-17. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.12.001>
- Lindh, J., Tey, J., Hall, M., Anderson, T., Willingham, M., & Wang, D. (2022). Maternal Attachment and Maternal Behavior: The Role of Maternal Affect. *Journal of Child and Family Studies, 1-11*. <https://doi.org/10.1007/s10826-022-02437-4>
- Lohndorf, R. T., Vermeer, H. J., Harpe, C. D. L., & Mesman, J. (2021). Socioeconomic status, parental beliefs, and parenting practices as predictors of preschoolers' school readiness and executive functions in Chile. *Early Childhood Research Quarterly, 57*, 61-74. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.ecresq.2021.05>
- Mak, M. C. K., Yin, L., Li, M., Cheung, R. Y.-h., & Oon, P.-T. (2020). The Relation between Parenting Stress and Child Behavior Problems: Negative Parenting Styles as Mediator. *Journal of Child and Family Studies, 29*(11), 2993-3003. <https://doi.org/10.1007/s10826-020-01785-3>
- Mangan, E., Leavy, J. E., & Jancey, J. (2018). Mobile device use when caring for children 0-5 years: A naturalistic playground study. *Health promotion journal of Australia, 29*(3), 337-343. <https://doi.org/10.1002/hpja.38>
- McIntosh, J. E., Opie, J., Greenwood, C. J., Booth, A., Tan, E., Painter, F., Messer, M., Macdonald, J. A., Letcher, P., Olsson, C. A., Lab, A. M., & Consortium. (2023). Infant and preschool attachment, continuity and relationship to caregiving sensitivity: findings from a new population-based Australian cohort. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*. <https://doi.org/https://doi.org/10.1111/jcpp.13865>
- McIntosh, L., & Fox, L. (2019, November 3). *A Practice Guide for Teaching Executive Skills to Preschooler through the Pyramid Model*. National Center for Pyramid Model Innovations. <https://challengingbehavior.org/document/a-practice-guide-for-teaching-executive-skills-to-preschoolers-through-the-pyramid-model/>
- Menon, M. U., Katz, R. C., & Easterbrooks, M. A. (2020). Linking Attachment and Executive Function Systems: Exploring Associations in a Sample of Children of Young Mothers. *Journal of Child and Family Studies, 29*(8), 2314-2329. <https://doi.org/https://doi.org/10.1007/s10826-020-01759-5>

- Mercer, R. T. (1981). A theoretical framework for studying factors that impact on the maternal role. *Nursing Research, 30*(2), 73-77.
- Moffitt, T. E., Arseneault, L., Belsky, D., Dickson, N., Hancox, R. J., Harrington, H., Houts, R., Poulton, R., Roberts, B. W., Ross, S., Sears, M. R., Thomson, W. M., & Caspi, A. (2011). A gradient of childhood self-control predicts health, wealth, and public safety. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 108*(7), 2693-2698. <https://doi.org/doi:10.1073/pnas.1010076108>
- Müller, M. E. (1994). A questionnaire to measure mother-to-infant attachment. *Journal of Nursing Measurement, 2*(2), 129-141.
- Murphy, Y. E., Zhang, X., & Gatzke-Kopp, L. (2022). Early executive and school functioning: Protective roles of home environment by income. *Journal of Applied Developmental Psychology, 78*, 101369. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.appdev.2021.101369>
- Nelson, J. M., James, T. D., Chevalier, N., Clark, C. A. C., & Espy, K. A. (2016). Structure, measurement, and development of preschool executive function. In J. A. Griffin, P. McCardle, & L. S. Freund (Eds.), *Executive function in preschool-age children: Integrating measurement, neurodevelopment, and translational research* (pp. 65-89). American Psychological Association.
- Neuman, W. L. (1991). *Social research methods: Qualitative and quantitative approaches*. Allyn and Bacon.
- O'Dwyer, M. V., Fairclough, S. J., Knowles, Z., & Stratton, G. (2012). Effect of a family focused active play intervention on sedentary time and physical activity in preschool children. *The International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity, 1*(9), 117. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-9-117>
- Qian, Y., Shuai, L., Chan, R. C., Qian, Q. J., & Wang, Y. (2013). The developmental trajectories of executive function of children and adolescents with Attention Deficit Hyperactivity Disorder. *Research in Development Disabilities, 34*(5), 1434-1445. <https://doi.org/10.1016/j.ridd.2013.01.033>
- Rahmawati, Y., & Hendrawan, D. (2018). Early Education Matter: The Power Of Child-Parent Attachment Quality In Predicting Child's Executive Function. *Jurnal Ilmu Keluarga dan Konsumen, 11*(1), 74-83. <https://doi.org/10.24156/jikk.2018.11.1.74>

- Sarsour, K., Sheridan, M., Jutte, D., Nuru-Jeter, A., Hinshaw, S., & Boyce, W. (2010). Family Socioeconomic Status and Child Executive Functions: The Roles of Language, Home Environment, and Single Parenthood. *Journal of the International Neuropsychological Society, 17*(1), 120-132. <https://doi.org/10.1017/S1355617710001335>
- Schaefer, C., Coyne, J. C., & Lazarus, R. S. (1981). The health-related functions of social support. *Journal of Behavioral Medicine, 4*(4), 381-406. <https://doi.org/10.1007/bf00846149>
- Tabullo, A., Juric, L. D., & Abusamra, V. (2022). Executive function difficulties among school-aged children during the COVID-19 pandemic: associations with home literacy environment, reading and screen media times. *Research Square*.
<https://www.researchsquare.com/article/rs-1784639/v1>
- Ueda, M. M., Ding, Y., Blumberg, F., Zhang, C., Yu, Q., & Lantier, K. (2020). Maternal Parenting Style in Relation to Parenting Stress and Behavioral Outcomes in Japanese Children with and without Autism. *Journal of Developmental and Physical Disabilities, 32*(6), 983-1006. <https://doi.org/10.1007/s10882-020-09727-z>
- Valcan, D. S., Davis, H., & Pino-Pasternak, D. (2018). Parental behaviours predicting early childhood executive functions: A meta-analysis. *Educational Psychology Review, 30*(3), 607-649. <https://doi.org/10.1007/s10648-017-9411-9>
- Valcan, D. S., Davis, H. L., Pino-Pasternak, D., & Malpique, A. A. (2020). Executive functioning as a predictor of children's mathematics, reading and writing. *Journal of Applied Developmental Psychology, 70*, 101196.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.appdev.2020.101196>
- Vanden Abeele, M. M. P., Abels, M., & Hendrickson, A. T. (2020). Are Parents Less Responsive to Young Children When They Are on Their Phones? A Systematic Naturalistic Observation Study. *Cyberpsychology behavior and social networking, 23*(6), 363-370.
<https://doi.org/10.1089/cyber.2019.0472>
- Vandenbroucke, L., Verschueren, K., & Baeyens, D. (2017). The development of executive functioning across the transition to first grade and its predictive value for academic achievement. *Learning and Instruction, 49*, 103-112.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2016.12.008>

Vissers, C., Koolen, S., Hermans, D., Scheper, A., & Knoors, H. (2015). Executive functioning in preschoolers with specific language impairment. *Frontiers in Psychology, 6*, 1574.

<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01574>

Vogan, V. M., Leung, R. C., Safar, K., Martinussen, R., Smith, M. L., & Taylor, M. J. (2018).

Longitudinal Examination of Everyday Executive Functioning in Children With ASD: Relations With Social, Emotional, and Behavioral Functioning Over Time. *Frontiers in Psychology, 9*, 1774. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.01774>

Wagner, S. L., Cepeda, I., Krieger, D., Maggi, S., Angiulli, A. D., Weinberg, J., & Grunau, R. E.

(2016). Higher cortisol is associated with poorer executive functioning in preschool children: The role of

parenting stress, parent coping and quality of daycare. *Child Neuropsychology, 22*(7), 853-869.

<https://doi.org/10.1080/09297049.2015.1080232>

Wongpakaran, N., & Wongpakaran, T. (2010). The Thai version of the PSS-10: An Investigation of its psychometric properties. *BioPsychoSocial Medicine, 4*(1), 6.

<https://doi.org/10.1186/1751-0759-4-6>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถามพฤติกรรมของ
มารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ แพทย์หญิงรอมร แฉิมปทุม   กุมารแพทย์ด้านพัฒนาการและ
พฤติกรรม คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อาภาวรรณ หนูคง   อาจารย์ภาควิชาการพยาบาลกุมาร
เวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
3. พว.วาสิณี เนียมอ่อน   พยาบาลวิชาชีพ มูลนิธิยุวพัฒน์

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร

เด็กวัยก่อนเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กวัยก่อนเรียน ข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่านและบุตรของท่าน จึงขอความกรุณาจากท่าน โปรดให้ข้อมูลตามความเป็นจริงและครบถ้วนทุกข้อ โดยแบบสอบถามมีส่วนประกอบต่างๆ ดังนี้

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 7 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความเครียดของมารดา

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน

ชุดที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา

ชุดที่ 5 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร

ชุดที่ 6 แบบสอบถามการสนับสนุนจากครอบครัว

ชุดที่ 7 แบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร

เด็กวัยก่อนเรียน

2. โปรดอ่านคำชี้แจงในการตอบแบบสอบถามแต่ละชุดให้เข้าใจก่อนตอบแบบสอบถาม

3. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกชุดและทุกข้อตามความเป็นจริง เพราะคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและพัฒนาการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียนต่อไป

ชุดที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง: กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความ หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของเด็ก

1.1 เพศ ชาย หญิง

1.2 อายุ.....ปี.....เดือน

1.3 เด็กเป็นบุตรลำดับที่.....จากจำนวนบุตร.....คน

2. ข้อมูลส่วนบุคคลของมารดาและครอบครัว

2.1 ปัจจุบันมารดาอายุ.....ปี

2.2 สถานภาพสมรส

คู่ หย่าร้าง คู่สมรสเสียชีวิต

แยกกันอยู่โดยไม่มี การติดต่อกันฉันท์สามีภรรยา

แยกกันอยู่แต่ยังติดต่อกันฉันท์สามีภรรยา

2.3 ระดับการศึกษาสูงสุดของมารดา

ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช อนุปริญญา/ ปวศ

ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

2.4 ปัจจุบันมารดาประกอบอาชีพ

ไม่ได้ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ประกอบธุรกิจส่วนตัว

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2.5 รายได้ของครอบครัว (ต่อเดือน).....บาท

2.6 จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน

2.7 มารดาเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับทักษะการคิดเชิงบริหารหรือไม่

ไม่เคย

เคย (กรุณาระบุแหล่งที่มาของข้อมูล)

บุคลากรที่มสุขภาพ

สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

คุณครูที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ครอบครัว ญาติพี่น้อง เพื่อน

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความเครียดของมารดา

คำชี้แจง: ต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดของคุณในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา โปรดตอบคำถามต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมายกับ ✓ ลงในช่องที่ตรงกับที่คุณคิดหรือรู้สึกแบบนั้น

- บ่อยมาก 4 หมายถึง มารดาเกิดความรู้สึกนั้นเป็นประจำทุกวัน
 ก่อนข้างบ่อย 3 หมายถึง มารดาเกิดความรู้สึกนั้นอาทิตย์ละ 3-4 ครั้ง
 มีบางครั้ง 2 หมายถึง มารดาเกิดความรู้สึกนั้นอาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง
 แทบจะไม่มี 1 หมายถึง มารดาเกิดความรู้สึกนั้นประมาณ 1-3 ครั้งใน 1 เดือน
 ไม่เลย 0 หมายถึง มารดาไม่เคยเกิดความรู้สึกนั้นเลย

คำถาม	ระดับของการปฏิบัติ				
	4	3	2	1	0
1. ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา บ่อยแค่ไหนที่คุณรู้สึกไม่สบายใจเพราะมีสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิด					
2. ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา บ่อยแค่ไหนที่คุณรู้สึกว่า คุณไม่สามารถควบคุมเรื่องสำคัญๆ ในชีวิตของคุณได้					
10. ในรอบ 1 เดือนที่ผ่านมา บ่อยแค่ไหนที่คุณรู้สึกว่าปัญหาต่างๆ ทับถมมากขึ้นจนคุณไม่สามารถแก้ไขได้หมด					

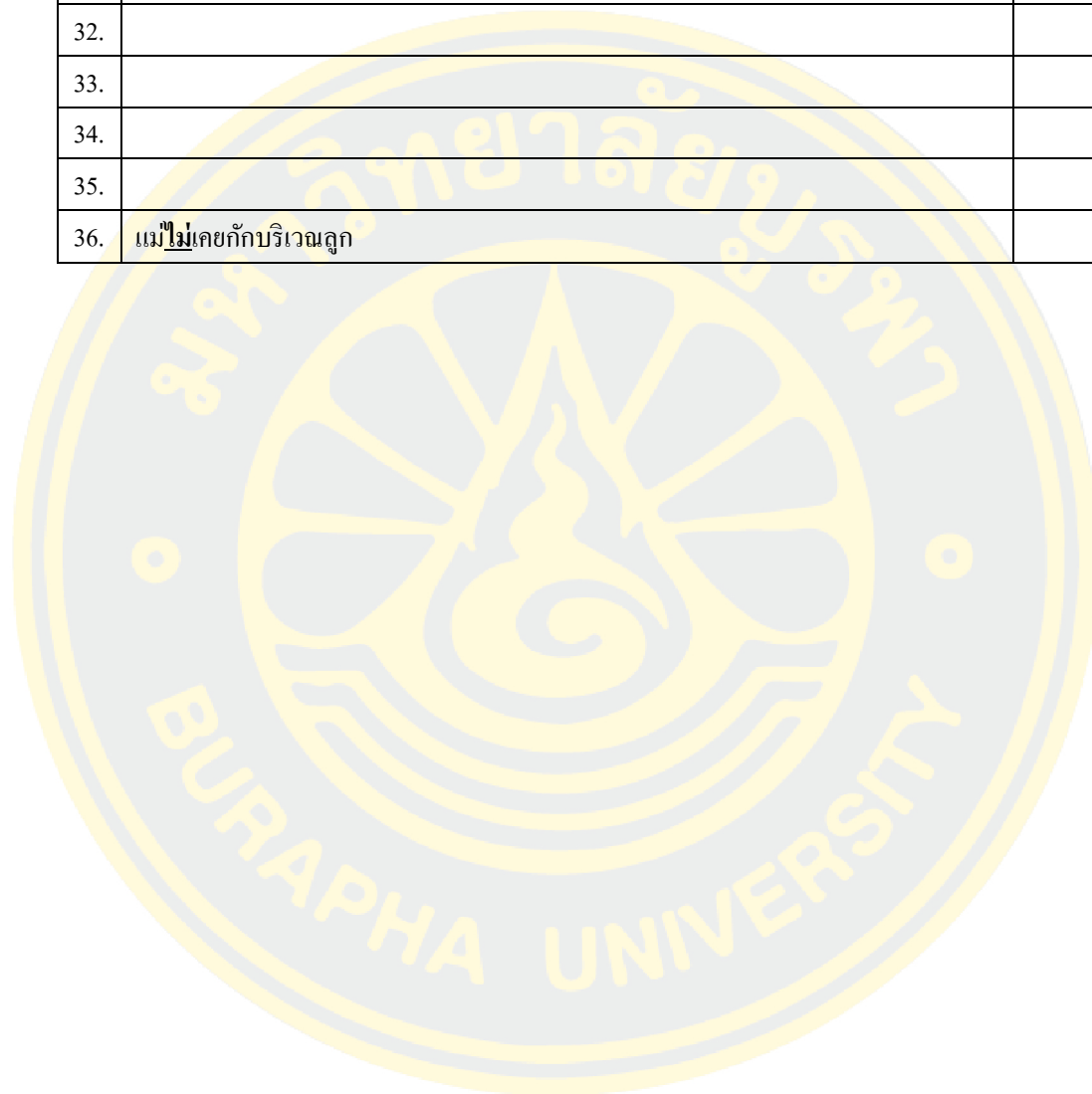

ชุดที่ 3 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย $\surd$ ลงในช่องว่างแต่ละข้อความว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ลักษณะพฤติกรรม หรือสิ่งของนั้นๆ จากสภาพแวดล้อมภายในบ้าน

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรมหรือสิ่งของ	ใช่	ไม่ใช่
1.	ลูกมีของเล่นช่วยสอนให้รู้จักชื่อสัตว์ต่างๆ		
2.	แม่สอนลูกให้รู้จักตัวอักษรต่างๆ		
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			

ข้อ	ลักษณะพฤติกรรมหรือสิ่งของ	ใช่	ไม่ใช่
29.			
30.			
31.			
32.			
33.			
34.			
35.			
36.	แม่ไม่เคยกักบริเวณลูก		

ชุดที่ 4 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามการปฏิบัติที่ถ้าเห็นว่าเป็นจริง โดยแต่ละคำตอบ มีความหมาย ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	4	หมายถึง	ท่านปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องนั้นเป็นประจำสม่ำเสมอทุกวัน
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	3	หมายถึง	ท่านปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องนั้น ใน 1 สัปดาห์ ทำ 5-6 วัน
ปฏิบัติเป็นนานๆครั้ง	2	หมายถึง	ท่านปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องนั้น ใน 1 สัปดาห์ ทำ 3-4 วัน
ไม่ปฏิบัติ	1	หมายถึง	ท่านปฏิบัติกิจกรรมในเรื่องนั้น ใน 1 สัปดาห์ ทำ 1-2 วัน

คำถาม	ระดับของการปฏิบัติ			
	4	3	2	1
1. ท่านใช้หน้าจอ (โทรศัพท์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต) มากกว่าวันละ 2 ชั่วโมง				
2. ท่านใช้หน้าจอ (โทรศัพท์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต) เมื่อว่างเว้นจากการทำงาน				
7. ท่านใช้หน้าจอ (โทรศัพท์ สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต) เพื่อผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน				

ชุดที่ 5 แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร

คำชี้แจง: ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อความที่บรรยายในแง่สัมพันธ์ภาพระหว่างตัวท่านและเด็กที่ท่านดูแล โปรดอ่านข้อความในแต่ละข้อและทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด กรุณาตอบทุกข้อ ในแต่ละข้อไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด คำตอบที่เหมาะสมมีเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น โดยมีเกณฑ์ในการเลือกคำตอบ ดังนี้

- บ่อยที่สุด 5 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงต่อความรู้สึก หรือเป็นความจริงมากที่สุด
- บ่อยครั้ง 4 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงต่อความรู้สึก หรือเป็นความจริงส่วนมาก
- ไม่บ่อยครั้ง 3 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงต่อความรู้สึก หรือเป็นความจริงเพียงครั้งหนึ่ง
- นาน ๆ ครั้ง 2 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงต่อความรู้สึก หรือเป็นความจริงบ้างเล็กน้อย
- ไม่เคยเลย 1 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงต่อความรู้สึก หรือ ไม่เป็นความจริงเลย

ข้อความ	ความรู้สึก				
	5	4	3	2	1
1. ฉันรู้สึกรักเด็กคนนี้					
2. ฉันรู้สึกอบอุ่นและมีความสุขเมื่อได้อยู่ใกล้ชิดกับเด็กคนนี้					
26. การแสดงความรักต่อเด็กคนนี้ เป็นสิ่งที่ทำง่าย					

ชุดที่ 6 แบบสอบถามการสนับสนุนจากครอบครัว

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้ต้องการทราบชนิด และปริมาณของการสนับสนุนจากครอบครัวที่มารดาได้รับในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารในเด็กวัยก่อนเรียน โปรดตอบคำถามต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมายกับ ✓ ลงในช่องหลังข้อความแต่ละข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงช่องเดียว โดยแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

เป็นจริงมากที่สุด	5	หมายถึง	ท่านเห็นว่าเหตุการณ์ในข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือความเป็นจริงที่ท่านได้รับมากที่สุด
เป็นจริงส่วนมาก	4	หมายถึง	ท่านเห็นว่าเหตุการณ์ในข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือความเป็นจริงที่ท่านได้รับเป็นส่วนมาก แต่ไม่ทั้งหมด
เป็นจริงเพียงครั้งหนึ่ง	3	หมายถึง	ท่านเห็นว่าเหตุการณ์ในข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือความเป็นจริงที่ท่านได้รับเพียงครั้งหนึ่งหรือปานกลาง
เป็นจริงบ้างเล็กน้อย	2	หมายถึง	ท่านเห็นว่าเหตุการณ์ในข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือความเป็นจริงที่ท่านได้รับเพียงเล็กน้อย
ไม่เป็นจริงเลย	1	หมายถึง	ท่านเห็นว่าเหตุการณ์ในข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึก หรือไม่เป็นความเป็นจริงที่ท่านได้รับเลย

ข้อความ	ระดับของการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
การสนับสนุนด้านอารมณ์					
1. เมื่อท่านมีเรื่องกวนใจหรือมีความทุกข์ บุคคลในครอบครัวท่านได้แสดงความเห็นใจแก่ท่าน					
2. เมื่อท่านมีความทุกข์บุคคลในครอบครัวเป็นบุคคลที่พร้อมจะให้ความช่วยเหลือท่าน					
การสนับสนุนด้านวัตถุ					
การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร					

ข้อความ	ระดับของการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
14. ท่านได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับหน้าที่ของมรดาในการส่งเสริมพัฒนาการด้านการคิดเชิงบริหารให้กับบุตร					

ชุดที่ 7 แบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

คำชี้แจง: โปรดตอบคำถามต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมายกับ ✓ ลงในช่องหลังข้อความแต่ละข้อที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงช่องเดียว โดยแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- ปฏิบัติเป็นประจำทุกวัน 5 หมายถึง ข้อความนั้นมีลักษณะตรงกับการปฏิบัติของท่านทุกวัน
 ปฏิบัติ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ 4 หมายถึง ข้อความนั้นมีลักษณะตรงกับการปฏิบัติของท่านสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง
 ปฏิบัติ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ 3 หมายถึง ข้อความนั้นมีลักษณะตรงกับการปฏิบัติของท่านสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง
 ปฏิบัติ 1-2 ครั้งต่อเดือน 2 หมายถึง ข้อความนั้นมีลักษณะตรงกับการปฏิบัติของท่านเดือนละ 1-2 ครั้ง
 ไม่เคยปฏิบัติ 1 หมายถึง ข้อความนั้นมีลักษณะตรงกับการปฏิบัติของท่านไม่เคยปฏิบัติ

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับของการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ทักษะความจำเพื่อใช้งาน (Working Memory)						
1	มารดาแสดงความรัก ด้วยการกอด หอม และพูดคุยกับเด็ก					
2	มารดาเล่านิทานหรืออ่านหนังสือให้เด็กฟัง และให้เด็กเล่าให้มารดาฟังซ้ำ					
3						
4						
5						
ทักษะการยับยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control)						
6						
7						
8						
9						
ทักษะการยืดหยุ่นความคิด (Shifting/Cognitive Flexible)						
10.						
11.						
12.						
13.						
14.						
ทักษะการควบคุมอารมณ์ (Emotional control)						
15.						
16.						
17.						

ข้อ	พฤติกรรม	ระดับของพฤติกรรม				
		5	4	3	2	1
18.						
19.						
ทักษะการวางแผนจัดการ (Planning & Organizing)						
20						
21						
22						
23						
24	มารดาฝึกให้เด็กแก้ปัญหา เช่น เมื่อเด็กทำน้ำหก หรือทำช้อนกินข้าวตก มารดาปล่อยให้เด็กแก้ปัญหาด้วยตนเองก่อน หรือมารดาเปิด โอกาสให้เด็กวางแผนการต่อบล็อกเป็นรูปต่างๆด้วยตนเอง เป็นต้น					

ภาคผนวก ค

ใบยินยอมเข้าร่วมการวิจัยและเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย

เอกสารแสดงความยินยอม
ของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent Form)

รหัสโครงการวิจัย: G-HS039/2566

โครงการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร
เด็กวัยก่อนเรียน

ให้คำยินยอม วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

ก่อนที่จะลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ ข้าพเจ้าได้รับการอธิบายถึง
วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย วิธีการวิจัย และรายละเอียดต่าง ๆ ตามที่ระบุในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วม
โครงการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ไว้แก่ข้าพเจ้า และข้าพเจ้าเข้าใจคำอธิบายดังกล่าวครบถ้วนเป็นอย่างดีแล้ว และผู้วิจัย
รับรองว่าจะตอบคำถามต่าง ๆ ที่ข้าพเจ้าสงสัยเกี่ยวกับการวิจัยนี้ด้วยความเต็มใจ และไม่ปิดบังซ่อนเร้นจนข้าพเจ้า
พอใจ

ข้าพเจ้าเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้
เมื่อใดก็ได้ การบอกเลิกการเข้าร่วมการวิจัยนั้นไม่มีผลกระทบต่อการใช้บริการที่ข้าพเจ้าจะพึงได้รับต่อไป

ผู้วิจัยรับรองว่าจะเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวข้าพเจ้าเป็นความลับ จะเปิดเผยได้เฉพาะในส่วนที่เป็นสรุป
ผลการวิจัย การเปิดเผยข้อมูลของข้าพเจ้าต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องได้รับอนุญาตจากข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้อ่านข้อความข้างต้นแล้วมีความเข้าใจดีทุกประการ และได้ลงนามในเอกสารแสดงความ
ยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

กรณีที่ข้าพเจ้าไม่สามารถอ่านหรือเขียนหนังสือได้ ผู้วิจัยได้อ่านข้อความในเอกสารแสดงความยินยอม
ให้แก่ข้าพเจ้าฟังจนเข้าใจดีแล้ว ข้าพเจ้าจึงลงนามหรือประทับลายนิ้วหัวแม่มือของข้าพเจ้าในเอกสารแสดงความ
ยินยอมนี้ด้วยความเต็มใจ

ลงนาม ..... ผู้ยินยอม

(.....)

ลงนาม ..... พยาน

(.....)

หมายเหตุ กรณีที่ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยให้ความยินยอมด้วยการประทับลายนิ้วหัวแม่มือ ขอให้มียพยานลงลายมือชื่อ
รับรองด้วย

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย
(Participant Information Sheet)

รหัสโครงการวิจัย : G-HS039/2566

โครงการวิจัยเรื่อง : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

เรียน ผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

ข้าพเจ้า นางสาวอาภาสุวรรณ คล้ายสุบรรณ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมโครงการวิจัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ก่อนที่ท่านจะตกลงเข้าร่วมการวิจัยขอเรียนให้ท่านทราบรายละเอียดของโครงการวิจัย ดังนี้

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียนต่อไป โดยกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาคั้งนี้ คือมารดาของเด็กวัยก่อนเรียนที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตเทศบาลเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 101 ราย เมื่อท่านตกลงเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยขอความร่วมมือท่านในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงด้วยตัวท่านเองจำนวน 7 ฉบับ ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามความเครียดของมารดา (10 ข้อ) แบบสอบถามสภาพแวดล้อมที่บ้าน (36 ข้อ) แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้หน้าจอยของมารดา (7 ข้อ) แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร (26 ข้อ) แบบสอบถามการสนับสนุนของครอบครัว (14 ข้อ) และแบบสอบถามพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน (24 ข้อ) รวมแบบสอบถามทั้งหมด 117 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบสอบถาม 60 นาที ท่านสามารถนำแบบสอบถามกลับไปตอบที่บ้าน และนัดหมายคืนแบบสอบถามเข้าวันถัดไป และผู้วิจัยจะมอบปากกาเป็นของที่ระลึกจากการเข้าร่วมโครงการวิจัย

การเข้าร่วมการวิจัยของท่านครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ ท่านมีสิทธิปฏิเสธที่จะเข้าร่วมหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใดๆต่อท่านหรือการดูแลบุตรของท่าน และไม่ต้องแจ้งให้ผู้วิจัยทราบล่วงหน้า

ผลของการวิจัยนี้จะป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้มารดามีพฤติกรรมในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน เพื่อให้เด็กมีทักษะการคิดเชิงบริหารที่สมวัยต่อไป โดยข้อมูลต่างๆของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บใส่ตู้เอกสารที่ปลอดภัย เพิ่มเอกสารข้อมูลในคอมพิวเตอร์มีรหัสผ่าน ผู้ที่เข้าถึงข้อมูลได้มีเพียงผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาท่านนั้น ผู้วิจัยจะรายงานผลการวิจัยและการเผยแพร่ผลการวิจัยใน

ภาพรวม ดังนั้นผู้อ่านงานวิจัยจะทราบเฉพาะผลการวิจัยเท่านั้น สุกท้ายหลังจากผลการวิจัยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารเรียบร้อยแล้ว ข้อมูลทั้งหมดจะถูกทำลาย

หากท่านมีคำถามหรือข้อสงสัยประการใดสามารถติดต่อข้าพเจ้า นางสาวภาสวรินทร์ คล้ายสุบรรณ์ หมายเลขโทรศัพท์ 094-7283224 หรือติดต่อ ผศ.ดร. ณัชนันท์ ชีวานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก 038-102891 และหากผู้วิจัยไม่ปฏิบัติตามที่ได้ชี้แจงไว้ในเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วม โครงการวิจัย สามารถแจ้งมายังคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา กองบริหารการวิจัยและนวัตกรรม หมายเลขโทรศัพท์ 038-102-620 หรืออีเมล buuethics@buu.ac.th

เมื่อท่านพิจารณาแล้วเห็นสมควรเข้าร่วมในการวิจัยนี้ ขอความกรุณาลงนามในเอกสารแสดงความยินยอมร่วมโครงการที่แนบมาด้วย และขอขอบพระคุณในความร่วมมือของท่าน มา ณ โอกาสนี้ และ

นางสาวภาสวรินทร์ คล้ายสุบรรณ์
ผู้วิจัย

ภาคผนวก ง

แบบรายงานผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

เอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์
มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาโครงการวิจัย

รหัสโครงการวิจัย : G-HS039/2566

โครงการวิจัยเรื่อง : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน

หัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาวอาภาสุวรรณ คล้ายสุบรรณ

หน่วยงานที่สังกัด : คณะพยาบาลศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัชนันท์ ชีวานนท์
(สารนิพนธ์/ งานนิพนธ์/ วิทยานิพนธ์/ คุชกุณิพนธ์)

หน่วยงานที่สังกัด : คณะพยาบาลศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการรวม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล อีระรังสิกุล
(สารนิพนธ์/ งานนิพนธ์/ วิทยานิพนธ์/ คุชกุณิพนธ์)

หน่วยงานที่สังกัด : คณะพยาบาลศาสตร์

วิธีพิจารณา : Exemption Determination Expedited Reviews Full Board

คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามหลักการของจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยที่ผู้วิจัยเคารพสิทธิและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ไม่มีการล่วงละเมิดสิทธิ สวัสดิภาพ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ตัวอย่างการวิจัยและผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย

จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยในขอขชายของโครงการวิจัยที่เสนอได้ (ดูตามเอกสารตรวจสอบ)

1. แบบเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ฉบับที่ 2 วันที่ 12 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2566
2. โครงการวิจัยฉบับภาษาไทย ฉบับที่ 1 วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2566
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2566
4. เอกสารแสดงความยินยอมของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย ฉบับที่ 1 วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2566
5. แบบเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น แบบบันทึกข้อมูล (Data Collection Form) แบบสอบถาม หรือสัมภาษณ์ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฉบับที่ 1 วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2566
6. เอกสารอื่น ๆ (ถ้ามี) ฉบับที่ - วันที่ - เดือน - พ.ศ. -

วันที่รับรอง : วันที่ 7 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2566

วันที่หมดอายุ : วันที่ 7 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2567

ภาคผนวก จ

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ฮว ๘๑๓๗/๒๕๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลพทศบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๓ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน นายกเทศบาลนครตำบลหนองไม้แดง เทศบาลตำบลหนองไม้แดง

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (หาคคุณภาพ)

ด้วยนางสาวอาภาสุวรรณ คล้ายสุบรรณ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๔๙๒๐๔๓๓ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัชนันท์ ชิวานนท์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และเสนอหน่วยงานในสังกัดของท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตตั้งรายนามข้างต้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน (๓ - ๖ ปี) ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองไม้แดง จำนวน ๓๐ คน ในระหว่างวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตตั้งรายนามข้างต้นได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๔๔-๗๒๘-๓๒๒๔ หรือที่ E-mail: Milkarpasuwat@gmail.com หรือ 64920433@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ภัณฑานา รังสิโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัณฑานา รังสิโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
โทร ๐๓๘ ๓๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๑, ๗๐๕, ๗๐๗
E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

ที่ ยว ๘๑๓๗/๑๕๖๖๗

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๔ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๓ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน นายกเทศบาลมนตรีเมืองบ้านสวน เทศบาลเมืองบ้านสวน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนางสาวอาภาสุวรรณ คล้ายสุบรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๔๙๒๐๔๓๓ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัชนันท์ ชีวานนท์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และเสนอหน่วยงานในสังกัดของท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตตั้งรายนามข้างต้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน (๓ - ๖ ปี) ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองบ้านสวน จำนวน ๖๒ คน ในระหว่างวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตตั้งรายนามข้างต้นได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๙-๗๒๘-๓๒๒๔ หรือที่ E-mail: Milkarpasuwan@gmail.com หรือ 64920433@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ภัณฑนา รังสิโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัณฑนา รังสิโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร ๐๓๘ ๑๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๑, ๗๐๕, ๗๐๗

E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

ที่ บว ๘๘๓๓๗/๓๔๖๘

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๓๖๔ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๓

๓ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน นายกเทศบาลนครเมืองแสนสุข เทศบาลเมืองแสนสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนางสาวอาภาสุวรรณ คล้ายสุบรรณ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๔๔๒๐๔๓๓ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัชนันท์ ชิวานนท์ เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และเสนอหน่วยงานในสังกัดของท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตตั้งรายนามข้างต้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน (๓ - ๖ ปี) ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองแสนสุข จำนวน ๓๓ คน ในระหว่างวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตตั้งรายนามข้างต้นได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๔๔-๗๒๘-๓๒๒๔ หรือที่ E-mail: Milkarpasuwana@gmail.com หรือ 64920433@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

ภัณฑานา รังสีโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัณฑานา รังสีโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร ๐๓๘ ๓๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๓, ๗๐๕, ๗๐๗

E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

ที่ อว ๘๘๓๗/๓๔๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๓๖๔ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๓

๓ สิงหาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

เรียน นายกเทศบาลมนตรีเมืองอ่างศิลา เทศบาลเมืองอ่างศิลา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วยนางสาวภาสวรา สุวรรณ คล้ายสุบรรณ์ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๔๙๒๐๔๓๓ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหารเด็กวัยก่อนเรียน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รั้งสีโยภาส เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และเสนอหน่วยงานในสังกัดของท่านในการเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตดังกล่าวข้างต้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมารดาของเด็กวัยก่อนเรียน (๓ - ๖ ปี) ที่เข้ารับบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองอ่างศิลา จำนวน ๒๖ คน ในระหว่างวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๖ ทั้งนี้ สามารถติดต่อ นิสิตดังกล่าวข้างต้นได้ที่ หมายเลขโทรศัพท์ ๐๙๔๔-๗๒๘-๓๒๒๔ หรือที่ E-mail: Milkarpasuwan@gmail.com หรือ 64920433@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

มณฑนา รั้งสีโยภาส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รั้งสีโยภาส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

โทร ๐๓๘ ๓๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๓, ๗๐๕, ๗๐๗

E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

ภาคผนวก ฉ
การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น

การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน

ข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ	วิธีการทดสอบ	ผลการทดสอบ	
		ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. ตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีระดับการวัดที่ระดับ Interval หรือ Ratio	<ul style="list-style-type: none"> คัดแยกตัวแปรตามกลุ่ม 	✓	
2. กลุ่มตัวอย่างมีการสุ่มมาจากประชากร	<ul style="list-style-type: none"> จากขั้นตอนการสุ่มในบทที่ 3 Run test 	✓	
3. ข้อมูลของตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวมีการกระจายเป็นปกติ	<ul style="list-style-type: none"> สถิติ Fisher skewness coefficient and Fisher kurtosis coefficient 	✓	
4. Homoscedasticity	<ul style="list-style-type: none"> พิจารณาจาก Levene's test 	✓	
5. Linear relationship	<ul style="list-style-type: none"> การทดสอบ Test for linearity 	✓	

(จุฬาลักษณ์ บารมี, 2555)

1. ตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีระดับการวัดที่ระดับ Interval หรือ Ratio

ชนิดตัวแปร	ตัวแปร	ระดับการวัดของตัวแปร
ตัวแปรต้น	ความเครียดของมารดา	Interval scale
	สภาพแวดล้อมที่บ้าน	Interval scale
	พฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา	Interval scale
	ความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตร	Interval scale
	การสนับสนุนจากครอบครัว	Interval scale
ตัวแปรตาม	พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร	Interval scale

2. กลุ่มตัวอย่างที่มีการสุ่มมาจากประชากร: ทดสอบด้วยการทำ Runs test

Runs Test

อามูมารดา	
Test Value ^a	32.60
Cases < Test Value	54
Cases >= Test Value	47
Total Cases	101
Number of Runs	53
Z	.350
Asymp. Sig. (2-tailed)	.726

a. Mean

แปลผล: จากข้อมูลพบว่า ค่า $p > .05$ แสดงว่าข้อมูลมาจากการสุ่ม

3. ข้อมูลของตัวแปรอย่างน้อย 1 ตัวมีการกระจายเป็นปกติ

ตัวแปรพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดา: ทดสอบด้วยสถิติ Fisher skewness coefficient and Fisher kurtosis coefficient

Descriptives				
		Statistic	Std. Error	
รวมใช้หน้าจอ	Mean	20.2376	.47286	
	95% Confidence Interval for Mean	Lower Bound	19.2995	
		Upper Bound	21.1758	
	5% Trimmed Mean	20.3306		
	Median	21.0000		
	Variance	22.583		
	Std. Deviation	4.75215		
	Minimum	11.00		
	Maximum	28.00		
	Range	17.00		
	Interquartile Range	8.00		
	Skewness	-.274	.240	
	Kurtosis	-.920	.476	

$$\begin{aligned} \text{คำนวณ Fisher skewness coefficient} &= \frac{\text{Skewness}}{\text{Std.error of skewness}} \\ &= \frac{-0.274}{0.240} = -1.142 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{คำนวณ Fisher kurtosis coefficient} &= \frac{\text{kurtosis}}{\text{Std.error of kurtosis}} \\ &= \frac{-0.920}{0.476} = -1.933 \end{aligned}$$

แปลผล: เทียบกับค่าวิกฤติของสถิติ z สำหรับ 2-tailed test หากข้อมูลอยู่ในช่วง -1.96 และ +1.96 แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงปกติ จากการคำนวณที่ได้ข้อมูลอยู่ในช่วงดังกล่าวแสดงว่าข้อมูลแจกแจงปกติ

4. Homoscedasticity: Levene's test

Test of Homogeneity of Variances

		Levene Statistic	df1	df2	Sig.
รวมพฤติกรรม	Based on Mean	1.489	12	81	.146
	Based on Median	1.065	12	81	.400
	Based on Median and with adjusted df	1.065	12	60.241	.405
	Based on trimmed mean	1.359	12	81	.203

แปลผล: ค่าสถิติ Levene's test = 1.489 และ sig = .146 ซึ่งมากกว่า .05 ขอมรับ H_0 แสดงว่าความแปรปรวนของประชากรเท่ากัน

ANOVA					
รวมพฤติกรรม	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	7899.614	19	415.769	4.917	.000
Within Groups	6849.158	81	84.558		
Total	14748.772	100			

แปลผล: ค่าสถิติ F = 4.917 และ sig = .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 ปฏิเสธ H_0 แสดงว่าผลมีความแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

5. Linear relationship: Test for linearity

*Linearity significance ($p < .05$) แสดงว่าความสัมพันธ์ของสองตัวแปรเป็นแบบเส้นตรง (Linearity)

**Deviation from linearity significance ($p < .05$) แสดงว่าความสัมพันธ์ของสองตัวแปรเป็นแบบเส้นโค้ง (Non-linear)

- ตัวแปรความเครียดของมารดา กับ พฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร

ANOVA Table

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	
รวมพฤติกรรม * รวมความเครียด	Between Groups	(Combined)	4767.366	23	207.277	1.599	.066
		Linearity	675.045	1	675.045	5.208	.025
		Deviation from Linearity	4092.321	22	186.015	1.435	.126
	Within Groups		9981.406	77	129.629		
	Total		14748.772	100			

แปลผล: ความสัมพันธ์ของสองตัวแปรเป็นแบบเส้นตรง

- ตัวแปรสภาพแวดล้อมที่บ้่านกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริม EF

ANOVA Table

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
รวมพฤติกรรม * รวมสาล	Between Groups	(Combined)	5138.161	13	395.243	3.578	.000
		Linearity	4007.146	1	4007.146	36.275	.000
		Deviation from Linearity	1131.014	12	94.251	.853	.596
Within Groups			9610.612	87	110.467		
Total			14748.772	100			

แปลผล: ความสัมพันธ์ของสองตัวแปรเป็นแบบเส้นตรง

- ตัวแปรพฤติกรรมการใช้หน้าจอของมารดากับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร

ANOVA Table

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
รวมพฤติกรรม * รวมใช้หน้าจอ	Between Groups	(Combined)	2531.085	17	148.887	1.011	.455
		Linearity	567.995	1	567.995	3.859	.053
		Deviation from Linearity	1963.090	16	122.693	.834	.645
Within Groups			12217.687	83	147.201		
Total			14748.772	100			

แปลผล: ความสัมพันธ์ของสองตัวแปรเป็นแบบเส้นตรง

- ตัวแปรความสัมพันธ์ระหว่างมารดาและบุตรกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร

ANOVA Table

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
รวมพฤติกรรม * รวมคสพ	Between Groups	(Combined)	7899.614	19	415.769	4.917	.000
		Linearity	4324.864	1	4324.864	51.147	.000
		Deviation from Linearity	3574.750	18	198.597	2.349	.005
Within Groups			6849.158	81	84.558		
Total			14748.772	100			

แปลผล: ความสัมพันธ์ของสองตัวแปรเป็นแบบเส้นตรง

- ตัวแปรการสนับสนุนจากครอบครัวกับพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมทักษะการคิดเชิงบริหาร

ANOVA Table

			Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
รวมพฤติกรรม * รวมสนับสนุน	Between Groups	(Combined)	7768.844	32	242.776	2.365	.001
		Linearity	4355.488	1	4355.488	42.432	.000
		Deviation from Linearity	3413.356	31	110.108	1.073	.395
Within Groups			6979.929	68	102.646		
Total			14748.772	100			

แปลผล: ความสัมพันธ์ของสองตัวแปรเป็นแบบเส้นตรง

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวอาภาสุวรรณ คล้ายสุบรรณ
วัน เดือน ปี เกิด	15 กุมภาพันธ์ 2539
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลพิจิตร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	52 หมู่ 10 ต.คลองคะเชนทร์ อ.เมือง จ.พิจิตร 66000
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	ปี 2562-2564 พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี
ประวัติการศึกษา	พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีพระพุทธรบาท
รางวัลหรือทุนการศึกษา	ทุนต้นกล้า อาจารย์พยาบาล ประจำปีงบประมาณ 2564 นิติตติเด่น ประจำปีการศึกษา 2566 ทุนสนับสนุนการทำวิจัย สำหรับนิติตระดับบัณฑิตศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2566